

«Բիբլոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ

**Միջանկյալ ֆինանսական
հաշվետվություններ**

**2019թ. հունիսի 30-ին ավարտված
վեց ամիսների համար**

Բովանդակություն

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին միջանկյալ հաշվետվություն	6
Ֆինանսական վիճակի մասին միջանկյալ հաշվետվություն	7
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին միջանկյալ հաշվետվություն	8
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին միջանկյալ հաշվետվություն	9
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	10

«Բիբլոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին միջանկյալ հաշվետվություն 2019թ. հունիսի 30-ին ավարտված վեց ամիսների համար

	Ծնթց.	Ապրիլի 1, 2019թ. Հունիսի 30, 2019թ. հազ. դրամ	Հունվարի 1, 2019թ. Հունիսի 30, 2019թ. հազ. դրամ	Ապրիլի 1, 2018թ. Հունիսի 30, 2018թ. հազ. դրամ	Հունվարի 1, 2018թ. Հունիսի 30, 2018թ. հազ. դրամ
Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ	4	1,651,874	3,368,552	1,591,699	3,101,272
Տոկոսային ծախս	4	(969,070)	(1,941,146)	(1,036,105)	(2,048,664)
Ջուտ տոկոսային եկամուտ	4	682,804	1,427,406	555,594	1,052,608
Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով եկամուտ		34,021	62,938	25,953	51,182
Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով ծախս		(21,746)	(40,344)	(16,394)	(31,431)
Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով զուտ եկամուտ		12,275	22,594	9,559	19,751
Ջուտ (վնաս) / օգուտ արտարժույթային գործառնություններից		(16,770)	4,738	19,802	13,403
Ջուտ իրացված օգուտ ներդրումային արժեթղթերի գծով		-	-	282,510	283,497
Ջուտ այլ գործառնական (ծախս) / եկամուտ		(21,472)	357,558	(21,858)	(44,216)
Գործառնական եկամուտ		656,837	1,812,296	845,607	1,325,043
Ներդրումային արժեթղթերի և այլ ֆինանսական ակտիվների, հաճախորդներին տրված վարկերի, վարկ տրամադրելու պարտավորվածությունների արժեզրկումից վերադարձ/ (կորուստներ)	5	241,558	268,365	(111,979)	(112,203)
Անձնակազմի գծով ծախսեր		(166,500)	(327,585)	(153,733)	(315,039)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	6	(123,803)	(276,687)	(127,979)	(229,680)
Շահույթ նախքան շահութահարկով հարկումը		608,092	1,476,389	451,916	668,121
Շահութահարկի գծով (ծախս)/հատուցում		(135,778)	(312,107)	29,111	(76,042)
Հաշվետու ժամանակաշրջանի շահույթ		472,314	1,164,282	481,027	592,079
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք հաշվետու ժամանակաշրջանի համար՝ առանց շահութահարկի					
<i>Հողվածներ, որոնք հետագայում վերադասակարգվում են կամ կարող են վերադասակարգվել որպես շահույթ կամ վնաս</i>					
Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստի շարժ.					
- իրական արժեքի զուտ փոփոխություն		245,158	80,998	(177,255)	144,545
- շահույթ կամ վնաս վերադասակարգված զուտ գումար		-	-	(231,772)	(232,850)
Այլ համապարփակ եկամուտ / (վնաս) հաշվետու ժամանակաշրջանի համար՝ առանց շահութահարկի		245,158	80,998	(409,027)	(88,305)
Ընդամենը հաշվետու ժամանակաշրջանի համապարփակ եկամուտ		717,472	1,245,280	72,000	503,774

6-ից 87-րդ էջերում ներկայացված միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են ղեկավարության կողմից 2019թ. հուլիսի 15-ին և ստորագրվել են վերջինիս անունից:

Հայկ Ստեփանյան
Գլխավոր գործադիր տնօրեն

Անի Սարգսյան
Ֆինանսների և վարչարարության գլխավոր վարչության պետ

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ միջանկյալ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

«Բիրոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
Ֆինանսական վիճակի մասին միջանկյալ հաշվետվություն
2019թ. հունիսի 30-ի դրությամբ

	Ծնթգ.	30 հունիս 2019թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբեր 2018թ. հազ. դրամ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	9	15,893,570	11,197,943
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	10	5,909,366	5,645,497
Բանկերին տրված վարկեր	11	13,106,004	9,251,050
Հաճախորդներին տրված վարկեր	12	27,713,783	34,744,258
Ներդրումային արժեթղթեր	13	33,316,962	30,954,555
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	14	1,360,386	1,357,260
Բռնագանձված ակտիվներ	12	831,946	914,284
Այլ ակտիվներ	15	379,251	208,576
Ընդամենը ակտիվներ		98,511,268	94,273,423
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	16	751,543	1,044,673
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	17	57,134,338	53,623,256
Այլ ներգրավված միջոցներ	18	3,838,281	4,188,692
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	19	7,701,971	7,836,837
Ընթացիկ հարկային պարտավորություններ	8	265,652	50,000
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	8	204,642	169,806
Այլ պարտավորություններ		223,988	214,586
Ընդամենը պարտավորություններ		70,120,415	67,127,850
ՄԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ			
Բաժնետիրական կապիտալ	20	26,249,100	26,249,100
Էմիսիոն եկամուտ		257,149	257,149
Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստ		1,440,190	1,359,192
Կուտակված շահույթ/(վնաս)		444,414	(719,868)
Ընդամենը սեփական կապիտալ		28,390,853	27,145,573
Ընդամենը պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		98,511,268	94,273,423

Ֆինանսական վիճակի մասին միջանկյալ հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

«Բիբլոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
 Դրամական միջոցների հոսքերի մասին միջանկյալ հաշվետվություն
 2019թ. հունիսի 30-ին ավարտված վեց ամիսների համար

	2019թ. հունիսի 30-ին ավարտված վեց ամսյա ժամանակաշրջանի հազ. դրամ	2018թ. հունիսի 30-ին ավարտված վեց ամսյա ժամանակաշրջանի հազ. դրամ
ԳՈՐԾԱՌՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՀԱՍՄԱՐ ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀՈՍՔԵՐ		
Ստացված տոկոսներ	3,389,634	3,089,353
Վճարված տոկոսներ	(1,682,063)	(1,592,961)
Ստացված միջնորդավճարներ	62,926	51,233
Վճարված միջնորդավճարներ	(40,372)	(31,434)
Ջուտ մուտքեր ներդրումային արժեթղթերի հետ գործառնություններից	-	283,498
Ջուտ մուտքեր արտարժույթային գործառնություններից	33,659	27,333
Վճարված հարկեր (բացառությամբ շահութահարկի)	(336,968)	(4,745)
Աշխատավարձ և այլ վճարումներ աշխատակիցներին	(311,615)	(269,375)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսերի գծով վճարումներ	(214,682)	(193,778)
Այլ վճարումներ	(68,773)	(32,644)
Գործառնական ակտիվների (աճ)/նվազում		
Ներդրումային արժեթղթեր	(2,295,517)	(1,277,593)
Հակադարձ հետզմման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	(267,953)	2,316,000
Բանկերին տրված վարկեր	(4,049,472)	364,754
Հաճախորդներին տրված վարկեր	6,873,828	(6,341,941)
Այլ ակտիվներ	647,024	(433,772)
Գործառնական պարտավորությունների աճ/(նվազում)		
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	(288,085)	557,871
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	3,780,981	4,723,949
Այլ պարտավորություններ	(19,395)	(2,307)
Գործառնական (գործունեությամբ օգտագործված) / գործունեությունից ստացված դրամական միջոցների զուտ հոսքեր՝ նախքան շահութահարկի վճարումը	5,213,157	1,233,441
Վճարված շահութահարկ	(79,885)	-
Գործառնական գործունեությունից ստացված / (գործունեությամբ օգտագործված) դրամական միջոցների զուտ հոսքեր	5,133,272	1,233,441
ՆԵՐԴՐՈՒՄԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՀԱՍՄԱՐ ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀՈՍՔԵՐ		
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերումներ	(44,503)	(9,699)
Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական միջոցների հոսքեր	(44,503)	(9,699)
ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԻ Ց ՍՏԱՑՎԱԾ ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀՈՍՔԵՐ		
Այլ փոխառությունների մարում	(305,910)	(356,544)
Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցների հոսքեր	(305,910)	(356,544)
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ (նվազում) / աճ	4,782,859	867,198
Փոխանակման փոխարժեքի փոփոխության ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	(86,611)	(27,547)
Պարտքային վնասի գծով պահուստի փոփոխության ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	(621)	(107)
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները տարեկապի դրությամբ*	11,197,943	7,408,502
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	9 15,893,570	8,248,046

* 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ մնացորդները ներառում են ՖՀՄՍ 9-ի սկզբնական կիրառման ազդեցությունը (տես՝ Ծանոթագրություն 4):

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին միջանկյալ հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

հազ. դրամ	Բաժնետիրական կապիտալ	Էմիսիոն եկամուտ	Ներդրումային արժեթղթերի վերագնահատման պահուստ	Կուտակված շահույթ/ (վնաս)	Ընդամենը
Մնացորդը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	23,825,100	257,149	1,491,396	(2,035,031)	23,538,614
Ճշգրտում ՖՀՄՍ 9-ի սկզբանական կիրառման պահին՝ առանց հարկի (Ծնթգ. 4)	-	-	103,041	81,505	184,546
Վերահաշվարկված մնացորդը 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	23,825,100	257,149	1,594,437	(1,953,526)	23,723,160
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք					
Հաշվետու ժամանակաշրջանի շահույթ	-	-	-	592,079	592,079
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք					
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստ.	-	-	-	-	-
Իրական արժեքի գուտ փոփոխություն՝ առանց հետաձգված հարկի	-	-	144,545	-	144,545
Շահույթ կամ վնաս վերադասակարգված գուտ գումար՝ առանց հետաձգված հարկի	-	-	(232,850)	-	(232,850)
Ընդամենը այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	(88,305)	-	(88,305)
Ընդամենը հաշվետու ժամանակաշրջանի համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	(88,305)	592,079	503,774
Մնացորդը 2018թ. հունիսի 30-ի դրությամբ	23,825,100	257,149	1,506,132	(1,361,447)	24,226,934
Մնացորդը 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	26,249,100	257,149	1,359,192	(719,868)	27,145,573
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք					
Հաշվետու ժամանակաշրջանի շահույթ	-	-	-	1,164,282	1,164,282
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք					
Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստ.	-	-	-	-	-
Իրական արժեքի գուտ փոփոխություն՝ առանց հետաձգված հարկի	-	-	80,998	-	80,998
Շահույթ կամ վնաս վերադասակարգված գուտ գումար՝ առանց հետաձգված հարկի	-	-	-	-	-
Ընդամենը այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	80,998	-	80,998
Ընդամենը հաշվետու ժամանակաշրջանի համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	80,998	1,164,282	1,245,280
Մնացորդը 2019թ. հունիսի 30-ի դրությամբ	26,249,100	257,149	1,440,190	444,414	28,390,853

Մեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին միջանկյալ հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

1 Ներածություն

(ա) Կազմակերպչական կառուցվածքը և հիմնական գործունեությունը

«Բիբլոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ-ն («Բանկ») հիմնադրվել է 2007թ-ին՝ համաձայն Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության:

Բանկի հիմնական գործունեությունն է ավանդների ներգրավումը, հաճախորդների հաշիվների սպասարկումը, վարկերի տրամադրումը, վճարահաշվարկային գործառնությունների, ինչպես նաև արժեթղթերով և արտարժույթով գործարքների իրականացումը: Բանկի գործունեությունը կարգավորվում է ՀՀ կենտրոնական բանկի (ՀՀ ԿԲ) կողմից: Բանկն ունի բանկային գործունեություն իրականացնելու լիցենզիա և Հայաստանի Հանրապետության ավանդների երաշխավորման համակարգի անդամ է:

Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան, Ամիրյան փ. 18/3: Բանկն ունի երկու մասնաճյուղ:

Բանկի ակտիվների և պարտավորությունների մեծամասնությունը գտնվում է Հայաստանի Հանրապետությունում:

Բանկի սեփականատերն է «Բիբլոս Բանկ Էս-Էյ-Էլ»-ին: Բանկի վերջնական վերահսկող անձն է պրն. Ֆրանսուա Բասիլը:

Կապակցված կողմերի հետ գործարքների մանրամասները բացահայտված են Ծանոթագրություն 25-ում:

(բ) Հայաստանի գործարար միջավայրը

Բանկն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանում: Հետևաբար, Բանկի գործունեության վրա ազդեցություն են ունենում Հայաստանի տնտեսությունը և ֆինանսական շուկաները, որոնց բնորոշ են զարգացող շուկայի հատկանիշներ: Իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերը շարունակվում են զարգանալ, սակայն ենթակա են տարբեր մեկնաբանությունների և հաճախակի փոփոխությունների, ինչը, այլ իրավական ու ֆինանսական խոչընդոտների հետ մեկտեղ, լրացուցիչ բարդություններ է ստեղծում Հայաստանում գործող կազմակերպությունների համար: Ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են ղեկավարության գնահատականը Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա գործարար միջավայրի ազդեցության վերաբերյալ: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

2 Հաշվապահական հաշվառման հիմունքներ

(ա) Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են ՀՀՍՍ 34 «Միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններ» պահանջների համաձայն և պետք է դիտարկվեն Բանկի 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և այդ ամսաթվին ավարտված տարվա վերջին տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների («վերջին տարեկան ֆինանսական հաշվետվություններ») հետ մեկտեղ: Միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվությունները չեն ներառում ՖՀՍՍ համաձայն պատրաստված ֆինանսական հաշվետվությունների ամբողջական փաթեթի համար պահանջվող ամբողջ տեղեկատվությունը: Այնուամենայնիվ, ներառվել են առանձին բացատրական ծանոթագրություններ պարզաբանելու համար այն դեպքերը և գործառնությունները, որոնք կարևոր են վերջին տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացումից հետո Բանկի ֆինանսական վիճակում և

գործունեության արդյունքներում տեղի ունեցած փոփոխությունների մասին պատկերացում կազմելու համար:

(բ) Չափման հիմունքներ

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով, բացառությամբ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ներդրումային արժեքի, որոնք ներկայացված են իրական արժեքով:

(գ) Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Բանկի ֆունկցիոնալ արժույթն է հանդիսանում ՀՀ դրամը («դրամ»), որը, լինելով Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը, արտացոլում է Բանկի գործունեության հիմքում ընկած իրադարձությունների և հանգամանքների տնտեսական էությունը: Դրամը հանդիսանում է նաև այս միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթը:

Ֆինանսական տեղեկատվությունը ներկայացված է դրամով՝ հազարների ճշտությամբ:

(դ) Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀՄՍ պահանջներին համապատասխան պատրաստելու համար ղեկավարությունը կատարել է մի շարք դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն Բանկի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամտի և ծախսի ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումները և համապատասխան ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, որում վերանայվել են և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

Դատողություններ

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ժամանակ կատարված դատողությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնք առավել էական ազդեցություն ունեն միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների վրա, ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրություններում.

- ֆինանսական ակտիվների դասակարգում. այն բիզնես մոդելի գնահատում, որի շրջանակներում պահվում են ակտիվները և գնահատում, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները հանդիսանում են միայն միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ – Ծանոթագրություն 3 (ե) (i):
- չափանիշների սահմանում որոշելու համար, թե արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական ակտիվի պարտքային ռիսկի էական աճ սկզբնական ճանաչումից հետո, որոշելու համար սպասվող պարտքային վնասի չափման մեջ հեռանկարի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներառելու մեթոդաբանությունը և սպասվող պարտքային վնասի չափման համար օգտագործվող մոդելների ընտրություն և հաստատում – Ծանոթագրություն 21 (բ):

Ենթադրություններ և գնահատումների անորոշություն

Այն ենթադրությունների և գնահատումների հետ կապված անորոշության վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնք ենթադրում են հաշվետու ժամանակաշրջանի տվյալների էական ճշգրտման մեծ ռիսկ, ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրություններում.

- ֆինանսական գործիքների արժեզրկում. որոշել ելակետային տվյալները սպասվող պարտքային վնասի գնահատման մոդելի համար, այդ թվում՝ հեռանկարի վերաբերյալ տեղեկատվության ներառումը – Ծանոթագրություն 21 (բ):
- ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների իրական արժեքի գնահատում – Ծանոթագրություն 26,
- կապակցված կողմից ստացված փոխառությունների և մայր կազմակերպությունից ստացված ստորադաս փոխառությունների ֆորվարդների և օպցիոնների իրական արժեք – Ծանոթագրություններ 18 և 19:

(ե) Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության և ներկայացման փոփոխություններ

Բանկը սկսել է կիրառել ՖՀՄՍ 9-ը և ՖՀՄՍ 15-ը 2018թ. հունվարի 1-ից: 2018թ. հունվարի 1-ից ուժի մեջ են մտել նաև մի քանի այլ նոր ստանդարտներ, սակայն այդ ստանդարտներն էական ազդեցություն չունեն Բանկի միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՖՀՄՍ 9-ի սկզբնական կիրառման հիմնական արդյունքներն են.

- ֆինանսական ակտիվների գծով ճանաչված արժեզրկումից կորուստների աճը (Ծանոթագրություն 4),
- ՖՀՄՍ 9-ին վերաբերող լրացուցիչ բացահայտումները (Ծանոթագրություններ 21 (բ) և 4):

ՖՀՄՍ 15-ի կիրառումն ազդեցություն չի ունեցել Բանկի հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամտի գումարի և ժամկետների և Բանկի կողմից ճանաչված համապատասխան ակտիվների և պարտավորությունների վրա:

ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ»

ՖՀՄՍ 9-ը սահմանում է ֆինանսական ակտիվների, ֆինանսական պարտավորությունների և ոչ ֆինանսական միավորների առք ու վաճառքի որոշ պայմանագրերի ճանաչման և չափման պահանջները: Այս ստանդարտը փոխարինում է ՀՀՄՍ 39 «*Ֆինանսական գործիքներ. Ծանուցում և չափում*» ստանդարտը: ՖՀՄՍ 9-ի պահանջներն էականորեն տարբերվում են ՀՀՄՍ 39-ի պահանջներից: Նոր ստանդարտն առաջադրում է ֆինանսական ակտիվների հաշվառման և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվառման որոշ ոլորտների սկզբունքային փոփոխություններ:

ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման արդյունքում Բանկը կիրառել է ՀՀՄՍ 1 «*Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում*» ստանդարտի համապատասխան փոփոխությունները, որոնք պահանջում են առանձին տողով ներկայացնել արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտը շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Նախկինում Բանկը բացահայտում էր այդ գումարը ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններում:

Բացի այդ, Բանկը կիրառել է ՀՀՄՍ 7 «*Ֆինանսական գործիքներ. Բացահայտում*» ստանդարտի համապատասխան փոփոխությունները 2018թ. տեղեկատվության բացահայտումների հետ կապված, որոնք սակայն չեն կիրառվել համադրելի տեղեկատվության նկատմամբ:

Ստորև ամփոփ կերպով ներկայացված են ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման արդյունքում Բանկի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունում տեղի ունեցած առանցքային փոփոխությունները:

***Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգում
և չափում***

ՖՀՄՍ 9-ը ներառում է ֆինանսական ակտիվների երեք հիմնական դաս՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող և շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ: ՖՀՄՍ 9-ով նախատեսված ֆինանսական ակտիվներ ըի դասակարգումը որպես կանոն հիմնված է այն բիզնես մոդելի վրա, որի շրջանակներում կառավարվում է ֆինանսական ակտիվը, և դրամական միջոցների հոսքերի վրա: ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն՝ այլևս չեն գործում ՀՀՄՍ 39-ով սահմանված մինչև մարման ժամկետը պահվող ֆինանսական ակտիվների, փոխառությունների և դեբիտորական պարտքերի և վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների դասերը: ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն, եթե պարունակվող ածանցյալ գործիք ներառող հիմնական պայմանագիրը հանդիսանում է ֆինանսական ակտիվ ստանդարտի շրջանակներում, ապա պարունակվող ածանցյալ գործիքը չի առանձնացվում այդ պայմանագրից: Փոխարենը, գնահատվում է ամբողջությամբ վերցված հիբրիդային ֆինանսական գործիքը՝ ստանդարտի համաձայն դասակարգում ստանալու համար: Բանկի կողմից ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն ֆինանսական ակտիվների դասակարգման վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 3 (ե) (i) կետում:

ՖՀՄՍ 9-ը մեծամասամբ պահպանում է ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգման և չափման համար գործող ՀՀՄՍ 39-ի պահանջները: Այնուամենայնիվ, թեև ՖՀՄՍ 39-ի համաձայն, որպես իրական արժեքով չափվող նախատեսված պարտավորությունների իրական արժեքի բոլոր փոփոխությունները ճանաչվում էին շահույթում կամ վնասում, ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն, իրական արժեքի փոփոխությունները, որպես կանոն, ներկայացվում են հետևյալ կերպ.

- իրական արժեքի փոփոխության այն մասը, որը վերագրելի է պարտավորության պարտքային ռիսկի փոփոխություններին, ներկայացվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում, իսկ
- իրական արժեքի փոփոխության մնացած մասը ներկայացվում է շահույթի կամ վնասի կազմում:

Բանկի կողմից ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգման վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 3 (ե) (i) կետում :

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

ՖՀՄՍ 9-ը փոխարինում է ՀՀՄՍ 39-ով սահմանված «կրած վնասի» մոդելը «սպասվող պարտքային վնասի» մոդելով: Արժեզրկման նոր մոդելը կիրառելի է նաև որոշ վարկ տրամադրելու պարտավորվածությունների և ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի, սակայն ոչ՝ բաժնային ներդրումների համար:

ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն՝ պարտքային վնասն ավելի շուտ է ճանաչվում, քան պահանջվում է ՀՀՄՍ 39-ով: Բանկի կողմից ՖՀՄՍ 9-ի արժեզրկման պահանջների կիրառման բացառությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 3 (ե) (iv) կետում:

Անցումը նոր ստանդարտին

ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման արդյունքում հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունում տեղի ունեցած փոփոխությունները կիրառվել են հետընթաց, բացառությամբ ստորև ներկայացվածի.

- Համադրելի ժամանակաշրջանների տվյալները չեն վերահաշվարկվել: ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման արդյունքում առաջացող ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունները ճանաչվում են չբաշխված շահույթի և պահուստների կազմում 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ:
- Սկզբնական կիրառման ամսաթվի դրությամբ գոյություն ունեցող փաստերի և հանգամանքների հիման վրա կատարվել են հետևյալ գնահատումները.
  - որոշվել է այն բիզնես մոդելը, որի շրջանակներում պահվում է ֆինանսական ակտիվը:
  - ակտիվի նպատակներով չպահվող բաժնային գործիքներում կատարված որոշ ներդրումներ նախատեսվել են որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող:
- Եթե պարտքային արժեքուղբն ունի ցածր պարտքային ռիսկ ՖՀՄՍ 9-ի սկզբնական կիրառման ամսաթվի դրությամբ, Բանկը ենթադրում է, որ ակտիվի գծով պարտքային ռիսկն էականորեն չի աճել սկզբնական ճանաչման պահից:

ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման արդյունքում տեղի ունեցած փոփոխությունների և դրանց հետևանքների վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 4-ում:

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Բացառությամբ Ծանոթագրություն 2-ի (ե) կետում բացահայտված փոփոխությունների, ստորև ներկայացվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը հետևողականորեն կիրառվել է Բանկի կողմից այս միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար:

(ա) Արտարժույթ

Արտարժույթով իրականացված գործարքները փոխարկվում են Բանկի ֆունկցիոնալ արժույթի գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերափոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի այդ օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Դրամային հոդվածների գծով արտարժույթով իրականացված գործառնություններից առաջացած շահույթը կամ վնասն իրենից ներկայացնում է ժամանակաշրջանի սկզբում ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված, արդյունավետ տոկոսադրույքի ու ժամանակաշրջանի վճարումների ճշգրտումով ամորտիզացված արժեքի և հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործող փոխարժեքով փոխարկված ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված ամորտիզացված արժեքի միջև տարբերությունը:

Արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները, որոնք չափվում են իրական արժեքով, վերափոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի իրական

արժեքի որոշման ամսաթվի դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Սկզբնական արժեքով չափվող, արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային հոդվածները փոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով:

Վերափոխարկման արդյունքում առաջացող արտարժույթային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ վաճառքի համար մատչելի բաժնային գործիքների վերափոխարկման արդյունքում առաջացող տարբերությունների, բացի այն դեպքերից, երբ տարբերությունն առաջանում է արժեզրկման պատճառով, որի դեպքում այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում ճանաչված արտարժույթային տարբերությունները վերադասակարգվում են որպես շահույթ կամ վնաս:

(բ) Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ են համարվում կանխիկ թղթադրամները և մետաղադրամները, ՀՀ ԿԲ-ում և այլ բանկերում պահվող սահմանափակումներ չունեցող մնացորդները (նոստրո հաշիվներ): ՀՀ ԿԲ-ում պարտադիր պահուստավորման նպատակով դեպոզիտացված միջոցները չեն համարվում դրամական միջոցների համարժեք, քանի որ այդ միջոցների ելքագրումը սահմանափակված է: Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

(գ) Տոկոսներ

Արդյունավետ տոկոսադրույք

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի գործողության ակնկալվող ժամկետի համար գնահատված դրամական միջոցների ապագա վճարումները կամ ստացվելիք գումարները զեղչում է ճշգրիտ մինչև՝

- ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը կամ
- ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքը:

Ֆինանսական գործիքների, բացառությամբ ձեռքբերված կամ ստեղծված արժեզրկված ակտիվների, արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկելիս Բանկը գնահատում է ապագա դրամական միջոցների հոսքերը՝ հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի բոլոր պայմանագրային պայմանները, սակայն առանց հաշվի առնելու սպասվող պարտքային վնասը: Ձեռքբերված կամ ստեղծված արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար հաշվարկվում է պարտքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույք՝ կիրառելով ապագա դրամական միջոցների հոսքերը՝ ներառյալ սպասվող պարտքային վնասը:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկը ներառում է գործարքի հետ կապված ծախսումները և վճարված կամ ստացված բոլոր այն գումարները, որոնք կազմում են արդյունավետ տոկոսադրույքի բաղկացուցիչ մասը: Գործարքի հետ կապված ծախսումները ներառում են այն լրացուցիչ ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

Ամորտիզացված արժեք և համախառն հաշվեկշռային արժեք

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքն այն գումարն է, որով ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը չափվում է սկզբնական ճանաչման պահին՝ հանած հիմնական գումարի մարումները, գումարած կամ հանած սկզբնական գումարի և մարման գումարի տարբերության գծով կուտակված

ամորտիզացիան՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով, և ֆինանսական ակտիվների համար՝ ճշգրտված սպասվող պարտքային վնասի գծով պահուստի մասով:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքն իրենից ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքը՝ նախքան սպասվող պարտքային վնասի գծով պահուստի մասով ճշգրտումը:

Տոկոսային եկամտի և ծախսի հաշվարկ

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկվում է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության սկզբնական ճանաչման պահին: Տոկոսային եկամուտը և ծախսը հաշվարկելիս արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառվում է ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ (եթե ակտիվն արժեզրկված չէ) կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Արդյունավետ տոկոսադրույքը վերանայվում է լողացող տոկոսադրույքով գործիքների գծով դրամական միջոցների հոսքերի պարբերական վերագնահատման արդյունքում՝ շուկայական տոկոսադրույքների փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով: Արդյունավետ տոկոսադրույքը վերանայվում է նաև իրական արժեքի հեջավորման հետ կապված ճշգրտումներն արտացոլելու համար այն ամսաթվի դրությամբ, երբ սկսվում է հեջի գծով ճշգրտման ամորտիզացիայի հաշվարկը:

Այնուամենայնիվ, սկզբնական ճանաչումից հետո արժեզրկված ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Եթե ակտիվն այլևս արժեզրկված չէ, տոկոսային եկամտի հաշվարկը կրկին իրականացվում է համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Սկզբնական ճանաչման պահին արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքն ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Տոկոսային եկամտի հաշվարկը չի իրականացվում համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ, նույնիսկ եթե ակտիվի պարտքային ռիսկը նվազում է:

Տեղեկատվությունն այն մասին, թե որ դեպքերում են ֆինանսական ակտիվները համարվում արժեզրկված, ներկայացված է Ծանոթագրություն 3 (ե) (iv) կետում:

Ներկայացում

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ներկայացված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտը ներառում է՝

- ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով տոկոսները,
- այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային գործիքների գծով տոկոսները:

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ներկայացված տոկոսային ծախսը ներառում ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների գծով տոկոսային ծախսը:

(դ) Վճարներ և միջնորդավճարներ

Վճարների և միջնորդավճարների տեսքով եկամուտը և ծախսերը, որոնք կազմում են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը, ներառվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկում (տես` Ծանոթագրություն 3 (գ)):

Վճարների և միջնորդավճարների տեսքով այլ եկամուտը, ներառյալ` հաշիվների սպասարկման վճարները, ներդրումների կառավարման վճարները, վաճառքների գծով միջնորդավճարները, տեղաբաշխման գծով միջնորդավճարները և սինդիկացված վարկերի գծով միջնորդավճարները, ճանաչվում են և համապատասխան ծառայությունը մատուցելիս: Եթե չի ակնկալվում, որ վարկը կտրամադրվի վարկավորելու պարտավորվածության շրջանակներում, ապա վարկավորման պարտավորվածության գծով վճարը ճանաչվում է գծային մեթոդով` պարտավորվածության գործողության ժամկետի ընթացքում:

Հաճախորդի հետ պայմանագիրը, որի արդյունքում Բանկի ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչվում է ֆինանսական գործիք, կարող է մասնակիորեն գտնվել ՖՀՄՍ 9-ի գործողության ոլորտում և մասնակիորեն` ՖՀՄՍ 15-ի գործողության ոլորտում: Նման դեպքերում Բանկը նախ կիրառում է ՖՀՄՍ 9-ը` առանձնացնելու և չափելու համար պայմանագրի այն մասը, որը գտնվում է ՖՀՄՍ 9-ի գործողության ոլորտում, իսկ այնուհետև կիրառում է ՖՀՄՍ 15-ը` պայմանագրի մնացած մասի համար:

Վճարների և միջնորդավճարների տեսքով այլ ծախսերը հիմնականում վերաբերում են գործարքների գծով վճարներին և սպասարկման վճարներին, որոնք ծախսագրվում են ծառայությունը ստանալիս:

(ե) Ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ

i. Դասակարգում

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվը դասակարգում է որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող կամ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախատեսված չէ որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող.

- ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակներում, որի նպատակն է պահել ակտիվը պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքեր հավաքագրելու համար և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են և դրամական միջոցների հոսքեր, որոնք հանդիսանում են միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ:

Պարտքային գործիքը չափվում է իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախատեսված չէ որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող.

- ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակներում, որի նպատակն իրագործվում է` պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրման և թե` ֆինանսական ակտիվների վաճառքի միջոցով և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են և դրամական միջոցների հոսքեր, որոնք հանդիսանում են միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ:

Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվների գծով շահույթը և վնասը ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, բացառությամբ ստորև ներկայացվածների, որոնք ճանաչվում են նույն կերպ ինչ որ ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով շահույթը և վնասը.

- տոկոսային եկամուտ՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը,
- սպասվող պարտքային վնաս և հակադարձումներ և
- օգուտ և վնաս փոխարժեքային տարբերություններից:

Երբ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչվում է, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում նախկինում ճանաչված կուտակված շահույթը կամ վնասը սեփական կապիտալից վերադասակարգվում է շահույթ կամ վնաս:

Առևտրական նպատակներով չափվող բաժնային գործիքում ներդրման սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը կարող է անդառնալիորեն որոշել ներկայացնել իրական արժեքի հետագա փոփոխություններն այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում: Այս ընտրությունը կատարվում է առանձին՝ յուրաքանչյուր ներդրման համար:

Բաժնային գործիքներում այս ներդրումների գծով շահույթը և վնասը երբեք չեն վերադասակարգվում շահույթի կամ վնասի, և շահույթում կամ վնասում արժեզրկում չի ճանաչվում: Շահաբաժինները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ակնհայտորեն իրենցից ներկայացնում են ներդրման ինքնարժեքի մասի վերականգնումը, որի դեպքում ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում: Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում ճանաչված կուտակային շահույթը և վնասը փոխանցվում են չբաշխված շահույթ՝ ներդրման օտարման պահին:

Մյուս բոլոր ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

Բացի այդ, սկզբնական ճանաչման պահին Բանկը կարող է անդառնալիորեն նախատեսել ֆինանսական ակտիվը, որն այլապես բավարարում է ամորտիզացված արժեքով կամ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափման պահանջները, որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող, եթե դա թույլ կտա վերացնել կամ էականորեն նվազեցնել հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը հակառակ դեպքում կառաջանա:

Բիզնես մոդելի գնահատում

Բանկը պորտֆելի մակարդակով գնահատում է այն բիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակներում պահվում է ակտիվը, քանի որ այս գնահատումը լավագույնս արտացոլում է գործունեության կառավարման և ղեկավարությանը տեղեկատվության տրամադրման եղանակը: Այդ դեպքում դիտարկվում է հետևյալ տեղեկատվությունը.

- պորտֆելի համար սահմանված քաղաքականությունը և նպատակները և այդ քաղաքականության աշխատանքը գործնականում: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարությունն ուղղված է պամանագրով նախատեսված տոկոսային եկամտի ստացմանը, տոկոսադրույքների որոշակի կառուցվածքի պահպանմանը, ֆինանսական ակտիվների գործողության ժամկետների համապատասխանեցմանն այն պարտավորությունների գործողության ժամկետներին, որոնք ֆինանսավորում են այդ ակտիվները, կամ դրամական միջոցների հոսքերի իրացմանն ակտիվների վաճառքի միջոցով:

- ինչպես է գնահատվում պորտֆելի եկամտաբերությունը և ինչպես է այդ տեղեկատվությունը հաղորդվում Բանկի ղեկավարությանը:
- բիզնես մոդելի (և այդ բիզնես մոդելի շրջանակներում պահվող ֆինանսական ակտիվների) արդյունավետության վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը:
- ինչպես են վարձատրվում ղեկավարները, օրինակ՝ արդյոք վարձատրությունը կախված է կառավարվող ակտիվների իրական արժեքից կամ ակտիվներից հավաքագրվող պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերից:
- նախորդ ժամանակաշրջանների վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, վաճառքների պատճառները և վաճառքների ապագա ծավալների ակնկալիքները: Այնուամենայնիվ, վաճառքների ծավալի վերաբերյալ տեղեկատվությունը առանձին չի դիտարկվում, այն դիտարկվում է իրականացնելիս մեկ ընդհանուր վերլուծություն առ այն, թե ինչպես են իրագործվում ֆինանսական ակտիվների կառավարման համար Բանկի առաջադրված նպատակները և ինչպես են իրացվում դրամական միջոցների հոսքերը:

Առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվները կամ ֆինանսական ակտիվները, որոնք կառավարվում են և որոնց արդյունավետությունը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով, չափվում են իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով, քանի որ չեն պահվում ոչ պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը հավաքագրելու և ոչ էլ՝ թե՛ պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը հավաքագրելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվները վաճառելու համար:

Գնահատում, թե արդյոք պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը հանդիսանում են միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ

Այս գնահատման նպատակների համար «մայր գումարը» սահմանվում է որպես ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» սահմանվում է որպես փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և վարկավորման հետ կապված այլ հիմնական ռիսկերի և ծախսերի (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկի և վարչական ծախսերի), ինչպես նաև շահույթի մարժայի հատուցում:

Գնահատելիս, թե արդյոք պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը հանդիսանում են միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ, Բանկը դիտարկում է գործիքի պայմանագրային պայմանները: Այստեղ ներառվում է այն գնահատումը, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվը պարունակում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է այնպես փոխել պայմանագրային դրամական միջոցների ժամկետը կամ գումարը, որ ֆինանսական ակտիվը չի բավարարի այդ պայմանը: Այս գնահատումն իրականացնելիս Բանկը դիտարկում է հետևյալը.

- պայմանական դեպքերը, որոնք կարող են փոխել դրամական միջոցների գումարը և ժամկետը,
- լծակավորման հատկանիշը,
- վաղաժամկետ մարման և գործողության ժամկետի երկարաձգման հնարավորությունը,
- պայմանները, որոնք սահմանափակում են Բանկի պահանջը որոշակի ակտիվներից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ (օրինակ՝ ոչ վերադարձնելի ակտիվների հետ կապված պայմանավորվածություններ),
- առանձնահատկությունները, որոնք փոխում են փողի ժամանակային արժեքի հատուցումը, օրինակ՝ տոկոսադրույքների պարբերական վերանայումը:

Վերադասակարգում

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բաց առությամբ այն ժամանակաշրջանի, որը հաջորդում է Բանկի կողմից ֆինանսական ակտիվների կառավարման իր բիզնես մոդելի փոփոխությանը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկն իր ֆինանսական պարտավորությունները, բացառությամբ ֆինանսական երաշխավորությունների և վարկ տրամադրելու պարտավորվածությունների, դասակարգում է ամորտիզացված արժեքով չափվող կամ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների դասին:

Վերադասակարգում

Ֆինանսական պարտավորությունները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո:

ii. Ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Բանկն ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվն այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, կամ երբ փոխանցում է դրամական միջոցների հոսքեր ստանալու իրավունքներն այնպիսի գործարքում, որում փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերը և հատույցները, կամ որում Բանկը ոչ փոխանցում, ոչ էլ պահպանում է սեփականության հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերը և հատույցները և չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը:

Ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչելիս ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի (կամ ապաճանաչված մասի վրա բաշխված հաշվեկշռային արժեքի) և (i) ստացված հատուցման (ներառյալ ձեռք բերված որևէ նոր ակտիվ հանած ստանձնած որևէ նոր պարտավորություն) և (ii) այլ համապարփակ արդյունքում նախկինում ճանաչված կուտակված որևէ շահույթի կամ վնասի գումարի տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

2018թ. հունվարի 1-ից որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող նախատեսված բաժնային ներդրումային արժեթղթերի գծով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում ճանաչված կուտակված շահույթը/վնասը չի ճանաչվում շահույթում կամ վնասում նշված արժեթղթերի արժեզրկման ժամանակ, ինչպես բացատրվում է Ծանոթագրություն 3 (ե) (i) կետում: Ապաճանաչման պահանջները բավարարող փոխանցված ֆինանսական ակտիվներում Բանկի կողմից ստեղծված կամ պահվող մասնակցությունը ճանաչվում է որպես առանձին ակտիվ կամ պարտավորություն:

Բանկը կատարում է գործարքներ, որոնցով փոխանցում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված ակտիվները, սակայն պահպանում է փոխանցված ակտիվների սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերը և հատույցները կամ դրանց մի մասը: Նման դեպքերում փոխանցված ակտիվները չեն ապաճանաչվում: Նման գործարքների օրինակներ են արժեթղթերի որպես փոխառություն տրամադրումը և վաճառքի ու հետգնման գործարքները:

Գործարքներում, որոնցում Բանկը ոչ պահպանում է, ոչ էլ փոխանցում է ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերը և հատույցները, և պահպանում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, Բանկը շարունակում է ճանաչել ակտիվը այնքանով, որքանով շարունակվում է նրա ներգրավվածությունը ֆինանսական ակտիվում, որն այն չափն է, որով նա ենթարկված է փոխանցված ակտիվի արժեքի փոփոխությունների ազդեցությանը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունն այն դեպքում, երբ վերջինիս պայմանագրային պարտականությունները կատարվում են, կամ չեղյալ են համարվում, կամ ուժը կորցնում են:

iii. Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների փոփոխություն

Ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոխվում են, Բանկը գնահատում է, թե արդյոք փոփոխված ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Եթե դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են («նշանակալի փոփոխություն»), ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչվում է և ճանաչվում է նոր ֆինանսական ակտիվ իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի հետ կապված ծախսումները: Որպես փոփոխության մաս ստացված վճարները հաշվառվում են հետևյալ կերպ.

- վճարները, որոնք դիտարկվում են նոր ակտիվի իրական արժեքը որոշելիս, և վճարներ, որոնք իրենցից ներկայացվում են գործարքի հետ կապված ծախսումների հատուցում, ներառվում են ակտիվի սկզբնական չափման մեջ,
- մյուս վճարները ներառվում են շահույթում կամ վնասում՝ որպես ապաճանաչումից առաջացող շահույթի կամ վնասի մաս:

Գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվներից կամ ֆինանսական պարտավորությունների գծով դրամական միջոցների հոսքերի փոփոխությունները չեն դիտարկվում որպես փոփոխություն, եթե առաջանում են գոյություն ունեցող պայմանագրային պայմաններից, օրինակ՝ Բանկի կողմից տոկոսադրույքների փոփոխությունը ՀՀ ԿԲ-ի հիմնական տոկոսադրույքի փոփոխության պատճառով, եթե վարկային պայմանագրով Բանկն իրավունք ունի կատարել նման փոփոխություն:

Բանկն իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում, այսինքն, գնահատում է, թե արդյոք սկզբնական ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբերվում են փոփոխված կամ փոխարինող ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերից: Բանկը գնահատում է փոփոխության նշանակալի լինելը քանակական և որակական գործոնների հիման վրա հետևյալ հերթականությամբ՝ որակական գործոններ, քանակական գործոններ, որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցություն: Եթե դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են, ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս գնահատումն իրականացնելիս Բանկը կիրառում է ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչման ուղեցույցին նմանատիպ ուղեցույց:

Բանկը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ֆինանսական ակտիվի արտարժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ ապահովվածության այլ միջոցներ ընդ փոփոխություն,
- ֆինանսական ակտիվի պայմանների այնպիսի փոփոխություն, որը հանգեցնում է միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ հանդիսանալու չափանիշի հետ անհամապատասխանությանը:

Եթե դրամական միջոցների հոսքերի փոփոխությունը պայմանավորված է վարկառուի ֆինանսական դժվարություններով, ապա որպես կանոն փոփոխության նպատակն ակտիվի արժեքի առավելագույն չափով հատուցումն է ըստ պայմանագրի սկզբնական պայմանների, այլ ոչ՝ էականորեն տարբեր պայմաններով նոր ակտիվի ստեղծումը: Եթե Բանկը մտադիր է այնպես փոխել ֆինանսական ակտիվը, որպեսզի ներվեն դրամական միջոցների հոսքերը, ապա այն նախ պետք է դիտարկի ակտիվի մի մասի դուրսգրման հնարավորությունը նախքան փոփոխությունը կատարելը (տես՝ ստորև դուրսգրման քաղաքականություն): Այս մոտեցումն ազդում է քանակական գնահատման արդյունքի վրա և հանգեցնում է նրան, որ ապաճանաչման չափանիշները սովորաբար չեն բավարարվում նման դեպքերում: Բանկն իրականացնում է նաև որակական գնահատում, որոշելու համար փոփոխության նշանակալի լինելը:

Եթե ամորտիզացված արժեքով կամ այլ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, Բանկը նախ վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը, կիրառելով ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը, և արդյունքում առաջացող ճշգրտումը ճանաչում է որպես շահույթի կամ վնասի փոփոխություն՝ շահույթի կամ վնասի կազմում: Լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական ակտիվների համար փոփոխությունից առաջացող շահույթը կամ վնասը հաշվարկելու համար կիրառված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է՝ արտացոլելու համար փոփոխության պահին գործող ընթացիկ շուկայական պայմանները: Փոփոխության շրջանակներում կրած ցանկացած ծախսումն Ե Ր ը կամ վճարված վճարն Ե Ր ը ճշգրտում է և փոփոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում է և փոփոխված ֆինանսական ակտիվի գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում:

Եթե այս փոփոխությունն իրականացվում է վարկառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով, ապա շահույթը կամ վնասը ներկայացվում է արժեզրկումից կորուստների հետ միասին: Մյուս դեպքերում այն ներկայացվում է որպես արդյունավետ տոկոսադրույքով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ:

Հաստատուն տոկոսադրույքով վարկերի համար, որոնց դեպքում վարկառուն հնարավորություն ունի ժակետից շուտ մարել վարկն անվանական արժեքով՝ առանց էական տուգանքի, Բանկը հ ա շ վ առ ու ւ մ է տոկոսադրույթի փոփոխութ յ ու ւ ը մինչև ընթացիկ շուկայական տոկոսադրույթի մակարդակը՝ կիրառելով լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական գործիքների համար գործող ուղեցույցը: Սա նշանակում է, որ արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է առաջընթաց:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ փոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ փոփոխված պայմաններով պարտավորության գ ծ ո վ դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Այս դեպքում փոփոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության և փոփոխված պայմաններով նոր ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի կազմում: Վճարված հատուցումը ներառում է փոխանցված ոչ ֆինանսական ակտիվները (առկայության դեպքում) և ստանձնած պարտավորությունները, այդ թվում՝ նոր փոփոխված ֆինանսական պարտավորությունը:

Բանկն իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում՝ դիտարկելով որակական գործոնները, քանակական գործոնները և որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցությունը: Բանկը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ֆինանսական պարտավորության արտարժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ ապահովվածության այլ միջոցների փոփոխություն,
- փոխարկման հնարավորության ներառում,
- ֆինանսական պարտավորության ստորադասության փոփոխություն:

Քանակական գնահատման համար պայմանները նշանակալիորեն տարբեր են, եթե նոր պայմանների համաձայն դրամական միջոցների հոսքերի զեղչված ներկա արժեքը, ներառյալ վճարված վճարները (առանց ստացված վճարների) և զեղչված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, առնվազն 10 տոկոսով տարբերվում է սկզբնական ֆինանսական պարտավորության մնացած դրամական միջոցների հոսքերի զեղչված ներկա արժեքից:

Եթե ֆինանսական պարտավորության փոփոխությունը չի բավարարում ապաճանաչման պայմանները, պարտավորության ամորտիզացված արժեքը վերահաշվարկվում է, զեղչելով փոփոխված դրամական միջոցների հոսքերը սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, և արդյունքում առաջացող շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Լողացող դրույքով ֆինանսական պարտավորությունների համար փոփոխությունից առաջացող շահույթը կամ վնասը հաշվարկելու համար կիրառված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է՝ արտացոլելու համար փոփոխության պահին գործող ընթացիկ շուկայական պայմանները: Ցանկացած կրած ծախսումն երբ կամ վճարված վճարն երբ ճանաչվում են որպես պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտում և ամորտիզացվում են և փոփոխված ֆինանսական պարտավորության գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում՝ գործիքի արդյունավետ տոկոսադրույքի վերահաշվարկի միջոցով:

iv. Արժեզրկում

Տես՝ նաև Ծանոթագրություն 21 (բ):

Բանկը ճանաչում է պահուստ սպասվող պարտքային վնասի գծով շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող հետևյալ ֆինանսական գործիքների համար.

- պարտքային գործիքներ հանդիսացող ֆինանսական ակտիվներ,
- ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր և
- վարկ տրամադրելու պարտավորվածություններ:

Բաժնային գործիքներում ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստ չի ճանաչվում:

Բանկը չափում է վնասի գծով պահուստը ֆինանսական գործիքի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում սպասվող պարտքային վնասին հավասար գումարի չափով, բացառությամբ հետևյալ գործիքների, որոնց համար վնասի գծով պահուստը չափվում է 12 ամսվա ընթացքում սպասվող պարտքային վնասին հավասար գումարի չափով.

- պարտքային ներդրումային արժեթղթեր, եթե որոշվել է, որ դրանք ունեն ցածր պարտքային ռիսկ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, և
- այլ ֆինանսական գործիքներ, որոնց գծով պարտքային ռիսկն էականորեն չի աճել սկզբնական ճանաչման պահից (տես՝ Ծանոթագրություն 21 (բ)):

Բանկը չի կիրառում ցածր պարտքային ռիսկի բացառություն որևէ ֆինանսական գործիքի նկատմամբ:

12 ամսվա ընթացքում սպասվող պարտքային վնասն իրենից ներկայացնում է սպասվող պարտքային վնասի այն մասը, որն առաջանում է պարտավորությունների չկատարման այն դեպքերի արդյունքում, որոնք հնարավոր են հաշվետու ամսաթվից հետո 12 ամսվա ընթացքում: Ֆինանսական գործիքները, որոնց գծով ճանաչվում է 12 ամսվա ընթացքում սպասվող պարտքային վնաս, դիտարկվում են որպես 1-ին փուլի ֆինանսական գործիքներ:

Ֆինանսական գործիքի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում սպասվող պարտքային վնասն իրենից ներկայացնում է այն սպասվող պարտքային վնասը, որն առաջանում է պարտավորությունների չկատարման բոլոր հնարավոր դեպքերի արդյունքում ֆինանսական գործիքի ակնկալվող գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում: Ֆինանսական գործիքները, որոնց գծով ճանաչվում է ֆինանսական գործիքի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում սպասվող պարտքային վնաս, դիտարկվում են որպես 2-րդ փուլի ֆինանսական գործիքներ:

Սպասվող պարտքային վնասի չափում

Սպասվող պարտքային վնասն իրենից ներկայացնում է ըստ պարտականությունների չկատարման հավանականության աստիճանի կշռված պարտքային վնասի գնահատականը և չափվում է հետևյալ կերպ.

- *Ֆինանսական ակտիվներ, որոնք արժեզրկված չեն հաշվետու ամսաթվի դրությամբ.* որպես բոլոր պակասող դրամական միջոցների ներկա արժեք (այսինքն՝ տարբերությունն այն դրամական միջոցների հոսքերի միջև, որոնք Բանկը պետք է ստանա պայմանագրի համաձայն և որոնք Բանկն ակնկալում է ստանալ),
- *Ֆինանսական ակտիվներ, որոնք արժեզրկված են հաշվետու ամսաթվի դրությամբ.* որպես համախառն հաշվեկշռային արժեքի և սպագա գնահատված դրամական միջոցների հոսքերի ներկա արժեքի տարբերություն,
- *վարկ տրամադրելու պարտավորվածությունների չօգտագործված մաս.* որպես այն տարբերության ներկա արժեք, որը գոյություն ունի պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի, որոնք Բանկը պետք է ստանա, եթե վարկառուն օգտվի վարկ ստանալու իր իրավունքից, և այն դրամական միջոցների հոսքերի միջև, որոնք Բանկն ակնկալում է ստանալ,
- *Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր.* որպես այն ակնկալվող վճարումների ներկա արժեք, որոնք կվճարվեն տիրապետողին պարտքային վնասը հատուցելու համար՝ հանած այն գումարները, որոնք Բանկն ակնկալում է հետ ստանալ:

Տես՝ նաև Ծանոթագրություն 21 (բ):

Վերանայված պայմաններով ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները վերանայվում են կամ փոփոխվում են կամ գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվը փոխարինվում է նորով վարկառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով, գնահատվում է ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման անհրաժեշտությունը (տես՝ Ծանոթագրություն 3 (ե) (ii)), և սպասվող պարտքային վնասը չափվում է հետևյալ կերպ.

- Եթե պայմանների ակնկալվող վերանայումը չի հանգեցնում գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա փոփոխված ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերը ներառվում են գոյություն ունեցող ակտիվի գծով պակասող դրամական միջոցների հաշվարկում (տես՝ Ծանոթագրություն 21 (բ)):

- Եթե պայմանների ակնկալվող վերանայումը հանգեցնում է գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա նոր ակտիվի ակնկալվող իրական արժեքը դիտարկվում է որպես գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվից առաջացող վերջնական դրամական միջոցների հոսքեր՝ վերջինիս ապաճանաչման ժամանակ: Այս գումարը ներառվում է գոյություն ունեցող ակտիվի գծով պակասող դրամական միջոցների հաշվարկում, որոնք գեղչվում են ապաճանաչման ակնկալվող ամսաթվից մինչև հաշվետու ամսաթիվը՝ կիրառելով գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Բանկը գնահատում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվներն արժեզրկված լինելու տեսանկյունից (որոնք դիտարկում ենք որպես 3-րդ փուլի ֆինանսական գործիքներ): Ֆինանսական ակտիվը համարվում է արժեզրկված, եթե տեղի են ունցել մեկ կամ ավելի դեպքեր, որոնք բացասական ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվի գնահատված ապագա դրամական միջոցների հոսքերի վրա:

Ֆինանսական ակտիվի արժեզրկված լինելու վկայությունը ներառում է հետևյալ դիտարկելի տվյալները.

- վարկառուի կամ թողարկողի նշանակալի ֆինանսական դժվարությունները,
- պայմանագրի խախտումը, այդ թվում՝ պարտականությունների չկատարումը կամ վճարման ուշացումը,
- Բանկի կողմից վարկի կամ փոխառության պայմանների այնպիսի վերանայումը, որը Բանկն այլ հանգամանքներում չէր դիտարկի,
- վարկառուի հավանական սնանկացումը կամ այլ ֆինանսական վերակազմավորումը, կամ
- արժեթղթի համար գործող շուկայի վերացումը ֆինանսական դժվարությունների պատճառով:

Վարկը, որի պայմանները վերանայվել են վարկառուի վիճակի վատթարացման պատճառով, սովորաբար համարվում է արժեզրկված, եթե գոյություն չունի վկայություն, որ պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը չստանալու ռիսկն էականորեն նվազել է և չկան արժեզրկման այլ հայտանիշներ: Բացի այդ, անհատներին տրված վարկերի դեպքում արժեզրկված է համարվում 90 կամ ավելի օր ժամկետանց վարկը:

Պետական պարտատոմսերում ներդրման արժեզրկված լինելը գնահատելիս՝ Բանկը դիտարկում է հետևյալ գործոնները.

- Վարկունակության շուկայական գնահատականը՝ արտացոլված պարտատոմսերի եկամտաբերությունում:
- Վարկունակության գնահատումը վարկանիշային գործակալությունների կողմից:
- Նոր պարտքի թողարկման համար կապիտալի շուկաներ մուտք գործելու երկրի կարողությունը:
- Պարտքի պայմանների վերանայման հավանականությունը, որի արդյունքում տիրապետողները կարող են վնաս կրել պարտքը կամավոր կամ պարտադիր կերպով ներելու հետևանքով:
- Գործող միջազգային աջակցման մեխանիզմները, որոնք թույլ են տալիս տվյալ երկրին տրամադրել անհրաժեշտ աջակցություն որպես «վերջին հնարավոր վարկատու», ինչպես նաև կառավարությունների և գործակալությունների հրապարակային հայտարարություններում նշված այդ մեխանիզմները կիրառելու մտադրությունը: Սա ներառում է նշված մեխանիզմների աշխատանքի արդյունավետության և, անկախ

բաղաբաական մտադրություններից, պահանջվող չափանիշները բավարարելու կարողության առկայության գնահատումը:

Սպավող պարտքային վնասի գծով պահուստի ներկայացումը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում

Սպավող պարտքային վնասի գծով պահուստը ներկայացվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հետևյալ կերպ.

- *ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ` որպես նվազեցում ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքից,*
- *վարկ տրամադրելու պարտավորվածություններ և ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր` սովորաբար որպես պահուստ,*
- *երբ ֆինանսական գործիքը ներառում է թե՛ օգտագործված և թե՛ չօգտագործված բաղկացուցիչ, և Բանկը չի կարող տարանջատել վարկ տրամադրելու պարտավորվածության բաղկացուցիչ գծով սպասվող պարտքային վնասն արդեն օգտագործված բաղկացուցիչ գծով սպասվող պարտքային վնասից, Բանկը ներակայացնում է վնասի գծով ընդհանուր պահուստ երկու բաղկացուցիչների համար: Ընդհանուր գումարը ներկայացվում է որպես նվազեցում օգտագործված բաղկացուցիչ համախառն հաշվեկշռային արժեքից: Այն գումարը, որով վնասի գծով պահուստը գերազանցում է օգտագործված բաղկացուցիչ համախառն հաշվեկշռային արժեքը, ներկայացվում է որպես պահուստ,*
- *այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային գործիքներ` ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում վնասի գծով պահուստ չի ճանաչվում, քանի որ այս ակտիվների համար հաշվեկշռային արժեք է հանդիսանում վերջիններիս իրական արժեքը: Այնուամենայնիվ, վնասի գծով պահուստը բացահայտվում է ճանաչվում է իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստում:*

Դուրսգրումներ

Վարկերը և պարտքային արժեթղթերը դուրս են գրվում (ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն), երբ գոյություն չունի ֆինանսական ակտիվն ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն փոխհատուցելու իրատեսական ակնկալիք: Դուրսգրումը սովորաբար իրականացվում է այն դեպքում, երբ Բանկը որոշում է, որ վարկառուն չունի այնպիսի ակտիվներ կամ եկամտի աղբյուրներ, որոնցից կարող է ստանալ բավարար դրամական միջոցների հոսքեր դուրսգրման ենթակա գումարները մարելու համար: Այս գնահատումն իրականացվում է առանձին յուրաքանչյուր ակտիվի համար:

Նախկինում դուրսգրված գումարների փոխհատուցումը ներառվում է «ֆինանսական գործիքների արժեգրկումից կորուստներ» հոդվածում` շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Դուրսգրված ֆինանսական ակտիվների գծով կարող են դեռևս կիրառվել հարկադիր միջոցներ` վճարման ենթակա գումարների վերադարձման Բանկի ընթացակարգերի հետ համապատասխանություն ապահովելու համար:

Ֆինանսական ակտիվի անբաժանելի մասը չհանդիսացող ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր

Բանկը գնահատում է, թե արդյոք ֆինանսական երաշխավորության պայմանագիրը հանդիսանում է ֆինանսական ակտիվի անբաժանելի տարր, որը հաշվառվում է որպես այդ գործիքի բաղադրիչ, կամ արդյոք այն հանդիսանում է առանձին հաշվառվող պայմանագիր: Այս գնահատումը կատարելիս Բանկը դիտարկում է հետևյալ գործոնները.

- արդյոք երաշխավորությունը նախատեսված է պարտքային գործիքի պայմանագրի պայմաններով,
- արդյոք երաշխավորության պայմանագիրը կնքվել է պարտքային գործիքի պայմանագրի հետ նույն ժամանակ և հաշվի առնելով վերջինիս պայմանները և
- արդյոք երաշխավորությունը տրամադրվել է փոխառուի մայր կազմակերպության կամ այն փոխառուի խմբի անդամ հանդիսացող որևէ այլ կազմակերպության կողմից:

Եթե Բանկը որոշում է, որ փոխառությունը հանդիսանում է ֆինանսական ակտիվի անբաժանելի տարր, ֆինանսական ակտիվի սկզբնական ճանաչման հետ կապված ցանկացած վճարվելիք հավելաճար հաշվառվում է որպես այդ ակտիվի ձեռքբերման գործարքի հետ կախված ծախսում: Պարտքային գործիքի իրական արժեքը և սպասվող պարտքային վնասը չափելիս Բանկը հաշվի առնում երաշխավորությամբ ապահովվող պաշտպանության ազդեցությունը:

Եթե Բանկը որոշում է, որ փոխառությունը չի հանդիսանում է պարտքային գործիքի անբաժանելի տարր, ապա այն ճանաչում է ակտիվ, որն իրենից ներկայացնում է երաշխավորության հավելավճարի գծով կանխավճար, և պարտքային վնասի դիմաց հատուցում ստանալու իրավունք: Կանխավճարի տեսքով վճարված հավելավճարի գծով ակտիվը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, եթե ֆինանսական ակտիվը, որի համար ձեռք է բերվել երաշխավորությունը, արժեզրկված չէ և դրա գծով չի գրանցվել պարտքային ռիսկի էական աճ երաշխավորությունը ստանալու պահին: Այս ակտիվները ճանաչվում են «այլ ակտիվներ» հոդվածի կազմում: Բանկը հատուցման իրավունքի գծով շահույթը կամ վնասը ներակայացնում է շահույթում կամ վնասում՝ «պարտքային ֆինանսական ակտիվների արժեզրկումից կորուստներ» հոդվածում:

v. Նախատեսում որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող

Ֆինանսական ակտիվներ

Սկզբնական ճանաչման պահին Բանկը որոշ ֆինանսական ակտիվներ նախատեսել է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող, քանի որ այս նախատեսումը վերացնում է կամ էականորեն նվազեցնում է այն հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը հակառակ դեպքում կառաջանա:

Ֆինանսական ակտիվներ

Բանկը որոշ ֆինանսական պարտավորություններ նախատեսում է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող հետևյալ հանգամանքներից որևէ մեկում.

- պարտավորությունները կառավարվում, գնահատվում և ներկայացվում են նեքին հաշվետվություններում իրական արժեքի հիմունքով, կամ
- նախատեսումը թույլ կտա վերացնել կամ էականորեն նվազեցնել հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը հակառակ դեպքում կառաջանա:

(գ) Պարունակվող ածանցյալ գործիքներ

Ածանցյալ գործիքները կարող են պարունակվել մեկ այլ պայմանագրում (հիմնական պայմանագիր): Բանկը պարունակվող ածանցյալ գործիքը հաշվառում է հիմնական պայմանագրից առանձին, երբ.

- հիմնական պայմանագիրը չի հանդիսանում ակտիվ ՖՀՄՄ 9-ի գործողության ոլորտում,
- հիմնական պայմանագիրն ինքնին չի հաշվառվում որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող,
- պարունակվող ածանցյալ գործիքի պայմանները կհամապատասխանեին ածանցյալ գործիքի սահմանմանը, եթե ներառվեին առանձին պայմանագրում և
- պարունակվող ածանցյալ գործիքի տնտեսական բնութագրերը և ռիսկերը սերտորեն կապված չեն հիմնական պայմանագրի տնտեսական բնութագրերի և ռիսկերի հետ:

Առանձնացված պարունակվող ածանցյալ գործիքները չափվում են իրական արժեքով՝ իրական արժեքի բոլոր փոփոխությունները ճանաչելով շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ կազմում են որակվող դրամական միջոցների հոսքերի կամ գուտ ներդրման հեջավորման փոխհարաբերության մաս:

(ե) Հաճախորդներին տրված վարկեր

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում «հաճախորդներին տրված վարկեր» հոդվածը ներառում է ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկերը (Ծանոթագրություն 3 (ե) (i)): Այս վարկերը սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի հետ կապված լրացուցիչ ուղղակի ծախսումները, իսկ հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

(ը) Ներդրումային արժեթղթեր

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում «ներդրումային արժեթղթեր» հոդվածը ներառում է.

- այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթերը (տես՝ Ծանոթագրություն 3 (ե) (i)) և
- բաժնային ներդրումային արժեթղթերը, որոնք նախատեսված են որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող (տես՝ Ծանոթագրություն 3 (ե) (i)):

(թ) Ավանդներ, թողարկված պարտքային արժեթղթեր և ստորադաս պարտավորություններ

Ավանդները, թողարկված պարտքային արժեթղթերը և ստորադաս պարտավորությունները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ հանած գործարքի հետ կապված ուղղակի լրացուցիչ ծախսումները, և հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով, կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Բանկը պարտավորությունները նախատեսում է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

(ժ) Ֆինանսական երաշխավորություններ և վարկ տրամադրելու պարտավորվածություններ

Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրով Բանկից պահանջվում է կատարել սահմանված վճարումներ՝ փոխհատուցելու համար վնասը, որը կրում է այդ պայմանագրի տիրապետողը՝ որոշակի դեբիտորի կողմից պարտքային գործիքի սկզբնական կամ փոփոխված պայմանների համաձայն վճարումը ժամանակին չկատարելու հետևանքով: Վարկ տրամադրելու պարտավորվածություններն իրենցից ներկայացնում են նախապես սահմանված պայմաններով վարկ տրամադրելու կայուն պարտավորվածություններ:

Ֆինանսական երաշխավորությունները կամ շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով վարկ տրամադրելու պարտավորվածությունները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով: Հետագայում դրանք չափվում են հետևյալ կերպ. ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն որոշված վնասի գծով պահուստի գումարի (տես՝ Ծանոթագրություն 3 (ե) (iv)) և սկզբնապես ճանաչված գումարի և համապատասխան դեպքերում, ՖՀՄՍ 15-ի համաձայն ճանաչված կուտակված եկամտի տարբերության առավելագույն գումարով:

Բանկը չունի շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող վարկ տրամադրելու պարտավորվածություններ:

Վարկ տրամադրելու այլ պարտավորվածությունների համար Բանկը ճանաչում է վնասի գծով պահուստ (տես՝ Ծանոթագրություն 3 (ե) (iv)) ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն,

Ֆինանսական երաշխավորությունների և վարկ տրամադրելու պարտավորվածությունների գծով առաջացող պարտավորությունները ներառվում են պահուստների կազմում:

(ի) Հիմնական միջոցներ

(i) Սեփական ակտիվներ

Հիմնական միջոցների միավորները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները:

Երբ հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետ ունեցող խոշոր բաղկացուցիչներից, այդ բաղկացուցիչները հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ:

(ii) Մաշվածություն

Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում: Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է հիմնական միջոցի ձեռքբերման պահից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններս կառուցումն ավարտելու և շահագործման պատրաստ լինելու պահից: Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները հետևյալն են.

– շենքեր	50 տարի
– համակարգիչներ և կապի սարքավորումներ	1-5 տարի
– գույք	5-10 տարի
– փոխադրամիջոցներ	5 տարի

Վարձակալված միջոցների բարելավումների գծով մաշվածությունը հաշվարկվում է ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետից և վարձակալության գործողության ժամկետից նվազագույնի ընթացքում:

(լ) Ոչ նյութական ակտիվներ

Բանկի կողմից ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները:

Ձեռք բերված համակարգչային ծրագրերի լիցենզիաները կապիտալացվում են առանձին ծրագրի ձեռքբերման և ներդրման ծախսերի հիման վրա:

Ամորտիզացիան ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետը կազմում է 1-ից 10 տարի:

(խ) Բռնագանձված ակտիվներ

Բանկը ճանաչում է բռնագանձված ակտիվները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, երբ այն ունի մարման ամբողջական և վերջնական իրավունքներ գրավի նկատմամբ:

Բռնագանձված ակտիվները չափվում են հաշվեկշռային արժեքից և իրական արժեքից նվազագույնով՝ հանած վաճառքի կազմակերպման ծախսերը: Սկզբնական ճանաչման պահին բռնագանձված ակտիվները չափվում են չաշխատող վարկի հաշվեկշռային արժեքով՝ ներառյալ գրավի բռնագանձման հետ կապված ծախսումները: Իրական արժեքի և վաճառքի կազմակերպման ծախսերի տարբերությունը հանդիսանում է գրավի գնահատված վաճառքի գինը բնականոն գործունեության ընթացքում՝ հանած վաճառքի հարակից ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո գրավի նկատմամբ սեփականության ձեռքբերման արդյունքում առաջացած ակտիվները վերանայվում են որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգվելու տեսանկյունից և համապատասխանաբար վերադասակարգվում են այդ դասի չափանիշները բավարարելու դեպքում:

Բռնագանձված ակտիվների օտարումից ստացվող օգուտը և վնասը ճանաչվում են զուտ հիմունքով «Այլ գործառնական եկամուտ» հոդվածում՝ շահույթում կամ վնասում:

(ծ) Ոչ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ այլ ոչ ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ հետաձգված հարկերի, գնահատվում են արժեզրկման հայտանիշ բացահայտելու նպատակով: Ոչ ֆինանսական ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է որպես նրանց իրական արժեքից հանած վաճառքի ծախսերը և օգտագործման արժեքից առավելագույնը:

Օգտագործման արժեքը գնահատելիս դրամական միջոցների գնահատված ապագա հոսքերը զեղչվում են իրենց ներկա արժեքով՝ օգտագործելով մինչև հարկումը զեղչման այն դրույքը, որն արտացոլում է ժամանակի մեջ դրամի արժեքի շուկայի ներկա գնահատականը և ակտիվին բնորոշ ռիսկերը: Այլ ակտիվներից առաջացող դրամական միջոցների ներհոսքից մեծապես անկախ և դրամական միջոցների ներհոսք չառաջացնող ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է այն դրամաստեղծ միավորի համար, որին պատկանում է տվյալ ակտիվը: Արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է, երբ ակտիվի կամ նրա դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է նրա փոխհատուցվող գումարը:

Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում և հակադարձվում է միայն այն դեպքում, եթե փոխվել են փոխհատուցվող գումարը որոշելու համար օգտագործվող գնահատումները: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է միայն այն չափով, որ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը չգերազանցի այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլիներ՝ առանց համապատասխան մաշվածության և ամորտիզացիայի, եթե արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլիներ:

(կ) Պահուստներ

Պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում է, երբ Բանկը որպես անցյալ դեպքերի արդյունք ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Եթե ազդեցությունն էական է, պահուստները որոշվում են զեղչելով ակնկալվող դրամական հոսքերը՝ օգտագործելով զեղչման մինչև հարկումը գործող այն դրույքը, որն արտացոլում է ժամանակի մեջ դրամի արժեքի շուկայի ներկա գնահատականը և, կիրառելիության դեպքում՝ պարտավորությանը բնորոշ ռիսկերը:

(հ) Բաժնետիրական կապիտալ

(i) Սովորական բաժնետոմսեր

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ: Սովորական բաժնետոմսերի և բաժնետոմսերի օպցիոնների թողարկմանն ուղղակիորեն վերագրելի լրացուցիչ ծախսերը ճանաչվում են որպես սեփական կապիտալի նվազեցում՝ հարկումից հետո:

(ii) Էմիսիոն եկամուտ

Թողարկված բաժնետոմսերի անվանական արժեքից ավել վճարվող ցանկացած գումար ճանաչվում է որպես էմիսիոն եկամուտ:

(iii) Շահաբաժիններ

Շահաբաժիններ հայտարարելու և վճարելու Բանկի կարողությունը կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ:

Սովորական բաժնետոմսերի շահաբաժիններն արտացոլվում են որպես չբաշխված շահույթի բաշխում այն ժամանակահատվածում, երբ հայտարարվում են:

(ձ) Հարկում

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի հողվածներին կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված բաժնետերերի հետ իրականացված գործառնություններին, որի դեպքում շահութահարկը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում:

(i) Ընթացիկ հարկ

Ընթացիկ հարկը տարվա հարկվող շահույթի գծով ակնկալվող վճարման ենթակա հարկի գումարն է, որը հաշվարկվում է՝ կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, և նախորդ տարիների վճարման ենթակա հարկերի գծով կատարված ճշգրտումները:

(ii) Հետաձգված հարկ

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները ճանաչվում են ֆինանսական հաշվետվությունների նպատակների համար օգտագործվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար

օգտագործվող գումարների ժամանակավոր տարբերությունների գծով: Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ չեն ճանաչվում ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման համար, որն ազդեցություն չունի հաշվապահական կամ հարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվների և պարտավորությունների չափումն արտացոլում է այն հարկային հետևանքները, որոնք կարող են առաջանալ, եթե Բանկը կիրառի այն մոտեցումը, որով ակնկալում է վերականգնել կամ մարել իր ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են, եթե Բանկն ունի ընթացիկ հարկային ակտիվներն ընթացիկ հարկային պարտավորությունների դիմաց հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և հետաձգված հարկային ակտիվներն ու հետաձգված հարկային պարտավորությունները վերաբերում են շահութահարկին, որը գանձվում է նույն հարկային մարմնի կողմից նույն հարկատուից կամ տարբեր հարկատուներից, սակայն Բանկը մտադիր է հարկային պարտավորությունները մարել և հարկային ակտիվներն իրացնել զուտ հիմունքով կամ միաժամանակ իրացնել հարկային ակտիվներն ու մարել հարկային պարտավորությունները:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չափվում են կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջիններս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքների դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկային ակտիվները ճանաչվում են միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ առկա կլինի ապագա հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները, չօգտագործված հարկային վնասները և արտոնությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները նվազեցվում են այնքանով, որքանով առկա կլինի հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել ժամանակավոր հարկային տարբերությունները:

(դ) Վարձակալություն

(i) Գործառնական վարձակալություն՝ Բանկը հանդես է գալիս որպես վարձակալ

Ակտիվի վարձակալությունը, որի դեպքում սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են վարձատուի մոտ, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն: Գործառնական վարձակալության գծով վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում են գործառնական ծախսերում:

(ե) Հրապարակված, սակայն դեռևս ուժի մեջ չնսած ստանդարտներ

Մի շարք նոր ստանդարտներ և ստանդարտների փոփոխություններ գործում են 2019թ. հունվարի 1-ին կամ հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար և թույլատրվում է դրանց ժամկետից շուտ կիրառումը: Այնուամենայնիվ, այս միջանկյալ համառոտ ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս Բանկը ժամկետից շուտ չի կիրառել նշված նոր կամ փոփոխված ստանդարտները:

Բանկը չունի նոր տվյալներ վերջին տարեկան ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված տեղեկատվության հետ կապված, որը վերաբերում է հրապարակված սակայն դեռևս չկիրառվող ստանդարտներին, որոնք կարող են էական ազդեցություն ունենալ Բանկի միջանկյալ համառոտ ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

4 Անցումը ՖՀՄՍ 9-ին

Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգումը ՖՀՄՍ 9-ի սկզբնական կիրառման ամսաթվի դրությամբ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են Բանկի ֆինանսական ակտիվների սկզբնական չափման դասերն ըստ ՀՀՄՍ 39-ի և նոր չափման դասերն ըստ ՖՀՄՍ 9-ի 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Ծնթգ.	Սկզբնական	Նոր	Սկզբնական	Նոր
		դասակարգումն ըստ ՀՀՄՍ 39	դասակարգումն ըստ ՖՀՄՍ 9	հաշվեկշռային արժեքն ըստ ՀՀՄՍ 39	հաշվեկշռային արժեքն ըստ ՖՀՄՍ 39
Ֆինանսական ակտիվներ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	9	Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր	Ամորտիզացված արժեքով չափվող Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող	7,408,502	7,408,399
Ներդրումային արժեթղթեր – պարտքային (ա)	13	Վաճառքի համար մատչելի	Ամորտիզացված արժեքով չափվող	26,065,834	26,065,834
Ներդրումային արժեթղթեր – բաժնային (բ)	13	Վաճառքի համար մատչելի	Ամորտիզացված արժեքով չափվող	13,160	13,160
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	10	Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր	Ամորտիզացված արժեքով չափվող	10,049,975	10,049,975
Բանկերին տրված վարկեր	11	Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր	Ամորտիզացված արժեքով չափվող	11,291,962	11,291,747
Հաճախորդներին տրված վարկեր	12	Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր	Ամորտիզացված արժեքով չափվող	28,540,823	28,771,823
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ				83,370,256	83,600,938

ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն ֆինանսական գործիքների դասակարգմանը վերաբերող Բանկի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 3 (ե) (i) կետում: Այս քաղաքականության կիրառմամբ պայմանավորված վերադասակարգումները ներկայացված են վերը բերվող աղյուսակում և բացատրվում են ստորև:

ա. Որոշ պարտքային արժեթղթեր Բանկի կողմից պահվում են առանձին պորտֆելներում՝ ամենօրյա իրացվելիության պահանջները բավարարելու նպատակով: Բանկը ձգտում է նվազեցնել իրացվելիության այս պահանջների կառավարման ծախսերը, այդ իսկ պատճառով, ակտիվորեն կառավարում է պորտֆելի հատույցը: Հատույցը ներառում է պայմանագրային վճարումների հավաքագրումը և ֆինանսական ակտիվների վաճառքից ստացվող շահույթը և վնասը: Ներդրումային ռազմավարությունը հաճախ հանգեցնում է էական արժեքով վաճառքների: Բանկը գտնում է, որ այդ արժեթղթերը պահվում են այնպիսի թիզներում, որոնք շրջանակներում, որի նպատակն իրագործվում է թե՛ պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրման և թե՛ ֆինանսական ակտիվների վաճառքի միջոցով:

բ. Բանկի կողմից պահվող բաժնային ներդրումները ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն նախատեսվել են որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող: Նախքան ՖՀՄՍ 9-ի կիրառումն այս արժեթղթերը չափվում էին սկզբնական արժեքով, քանի որ դրանց իրական արժեքը չէր համարվում արժանահավատորեն գնահատելի: ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն սկզբնական արժեքով հաշվառման բացառությունն այլևս չի կիրառվում:

«Բիրտա Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
 2019թ. հունիսի 30-ին ավարտված վեց ամիսների
 միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն հաշվեկշռային արժեքի համադրումը ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն հաշվեկշռային արժեքի հետ ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման ամսաքվի՝ 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Հաշվեկշռային արժեքն ըստ ՀՀՄՍ 39 31 դեկտեմբերի 2017թ.	Վերադասա- կարգում	Վերաչափում	Հաշվեկշռային արժեքն ըստ ՖՀՄՍ 9 1 հունվարի 2018թ.
Ֆինանսական ակտիվներ				
<i>Ամորտիզացված արժեքով չափվող</i>				
Գրանցված միջոցներ և դրանց համարժեքներ				
Սկզբնական մնացորդ	7,408,502	-	-	-
Վերաչափում	-	-	(103)	-
Վերջնական մնացորդ	-	-	-	7,408,399
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ				
Սկզբնական մնացորդ	10,049,975	-	-	-
Վերաչափում	-	-	-	-
Վերջնական մնացորդ	-	-	-	10,049,975
Բանկերին տրված վարկեր				
Սկզբնական մնացորդ	11,291,962	-	-	-
Վերաչափում	-	-	(215)	-
Վերջնական մնացորդ	-	-	-	11,291,747
Հաճախորդներին տրված վարկեր				
Սկզբնական մնացորդ	28,540,823	-	-	-
Վերաչափում	-	-	231,000	-
Վերջնական մնացորդ	-	-	-	28,771,823
Ընդամենը ամորտիզացված արժեքով չափվող	57,291,262	-	230,682	57,521,944
<i>Վաճառքի համար մատչելի</i>				
Ներդրումային արժեքի թեր				
Սկզբնական մնացորդ	26,078,994	-	-	-
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող դասին – պարտքային	-	(26,065,834)	-	-
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող դասին – բաժնային	-	(13,160)	-	-
Վերջնական մնացորդ	-	-	-	-
<i>Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող – պարտքային</i>				
Ներդրումային արժեքի թեր				
Սկզբնական մնացորդ	-	-	-	-
Վաճառքի համար մատչելի դասից	-	26,065,834	-	-
Վերաչափում	-	-	-	-
Վերջնական մնացորդն իրական արժեքով	-	-	-	26,065,834
<i>Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող – բաժնային</i>				
Ներդրումային արժեքի թեր				
Վաճառքի համար մատչելի դասից	-	-	-	-
Վերաչափում	-	13,160	-	-
Վերջնական մնացորդ	-	-	-	13,160
Ընդամենը այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող	26,078,994	-	-	26,078,994

ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման արդյունքում ֆինանսական պարտավորությունների վերադասակարգում և վերաչափում չի իրականացվել:

Ստորև բերվող աղյուսակում վերլուծված է ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման ազդեցությունը (առանց հարկերի) պահուստների և կուտակված վնասի վրա: Ստանդարտի կիրառումն ազդում է իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստի և չբաշխված շահույթի վրա: ՖՀՄՍ 9-ի կիրառումն ազդեցություն չի ունեցել սեփական կապիտալի այլ բաղադրիչների վրա:

	2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ ՖՀՄՍ 9 կիրառման ազդեցությունը
հազ. դրամ	
Իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստ – այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթեր (31 դեկտեմբերի 2017թ. – Իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստ – վաճառքի համար մատչելի)	
Տարեվերջի դրությամբ մնացորդն ըստ ՀՀՄՍ 39 (31 դեկտեմբերի 2017թ.)	1,491,396
Սպասվող պարտքային վնասի ճանաչում ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթերի համար	103,041
Տարեկազմի դրությամբ մնացորդն ըստ ՖՀՄՍ 9 (1 հունվարի 2018թ.)	1,594,437
Կուտակված վնաս	
Տարեվերջի դրությամբ մնացորդն ըստ ՀՀՄՍ 39 (31 դեկտեմբերի 2017թ.)	(2,035,031)
Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունների արդյունքում նախկինում դուրս գրված հաճախորդներին տրված վարկերի հակադարձում*	227,427
Սպասվող պարտքային վնասի ճանաչում ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն հաճախորդներին տրված վարկերի համար (ներառյալ՝ վարկ տրամադրելու պարտավորվածությունները)	(42,627)
Սպասվող պարտքային վնասի ճանաչում ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն ներդրումային արժեթղթերի համար	(103,041)
Սպասվող պարտքային վնասի ճանաչում ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների և բանկերին տրված վարկերի համար	(254)
Տարեկազմի դրությամբ մնացորդն ըստ ՖՀՄՍ 9 (1 հունվարի 2018թ.)	(1,953,526)

* Բանկը վերանայել է 500-820 օր ժամկետանց վարկերի դուրսգրման իր մոտեցումը: Արդյունքում, Բանկը հակադարձել է 227,427 հազար դրամ գումարով ծախսագրված նախկինում դուրսգրված հաճախորդներին տրված վարկերը:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է հետևյալ երկու մեծությունների համադրումը.

- ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման գծով պահուստի վերջնական գումարը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ,
- ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն որոշված սպասվող պարտքային վնասի գծով պահուստի սկզբնական գումարը 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ:

Այս աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն ֆինանսական ակտիվների համապատասխան չափման դասերի վերաբերյալ, ՀՀՄՍ 39 և ՖՀՄՍ 9 համաձայն, և առանձին ներկայացված է չափման դասի փոփոխության ազդեցությունը վնասի գծով պահուստի վրա ՖՀՄՍ 9-ի սկզբնական կիրառման ամսաթվի՝ 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ:

	Արժեզրկման գծով պահուստ			
	31 դեկտեմբերի 2017թ. (ՀՀՄՍ 39/ՀՀՄՍ 37)	Վերադասա- կարգում	Վերաչափում	1 հունվարի 2018թ. (ՖՀՄՍ 9)
հազ. դրամ				
Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր՝ ըստ ՀՀՄՍ 39/ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ՝ ըստ ՖՀՄՍ 9 (ներառյալ՝ դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները,	4,366,887	-	53,601	4,420,488

«Բիքրոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
2019թ. հունիսի 30-ին ավարտված վեց ամիսների
միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

բանկերին տրված վարկերը, հաճախորդներին տրված վարկերը և վարկ տրամադրելու պարտավորվածությունները)				
Ընդամենը ամորտիզացված արժեքով չափվող	4,366,887	-	53,601	4,420,488
Վաճառքի համար մատչելի պարտքային ներդրումային արժեթղթեր՝ ըստ ՀՀՄՍ 39/ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթեր՝ ըստ ՖՀՄՍ 9	-	-	103,041	103,041
Ընդամենը այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող	-	-	103,041	103,041

5 Չուտ տոկոսային եկամուտ

	Սպրիլի 1, 2019թ. Հունիսի 30, 2019թ. հազ. դրամ	Հունվարի 1, 2019թ. Հունիսի 30, 2019թ. հազ. դրամ	Սպրիլի 1, 2018թ. Հունիսի 30, 2018թ. հազ. դրամ	Հունվարի 1, 2018թ. Հունիսի 30, 2018թ. հազ. դրամ
Տոկոսային եկամուտ				
Հաճախորդներին տրված վարկեր	711,878	1,500,509	767,499	1,499,358
Ներդրումային արժեթղթեր	719,873	1,431,261	653,077	1,283,828
Բանկերին տրված վարկեր	122,212	246,964	103,564	181,418
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	94,937	181,903	65,482	132,841
Այլ	2,974	7,915	2,077	3,827
	1,651,874	3,368,552	1,591,699	3,101,272
Տոկոսային ծախս				
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	750,797	1,494,953	752,311	1,468,950
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	122,188	247,204	166,578	335,943
Այլ ներգրավված միջոցներ	79,857	165,345	93,327	191,033
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	16,228	33,644	23,532	39,834
Այլ	-	-	357	12,904
	969,070	1,941,146	1,036,105	2,048,664
	682,804	1,427,406	555,594	1,052,608

6 Ներդրումային արժեթղթերի և այլ ֆինանսական ակտիվների, հաճախորդներին տրված վարկերի, վարկ տրամադրելու պարտավորվածությունների արժեզրկումից վերականգնումներ / (կորուստներ)

	Ապրիլի 1, 2019թ. Հունիսի 30, 2019թ. հազ. դրամ	Հունվարի 1, 2019թ. Հունիսի 30, 2019թ. հազ. դրամ	Ապրիլի 1, 2018թ. Հունիսի 30, 2018թ. հազ. դրամ	Հունվարի 1, 2018թ. Հունիսի 30, 2018թ. հազ. դրամ
Հաճախորդներին տրված վարկեր և վարկ տրամադրելու պարտավորվածություններ	245,872	283,680	(115,837)	(116,174)
Ներդրումային արժեթղթեր և այլ ֆինանսական ակտիվներ	(4,314)	(15,315)	3,858	3,971
	241,558	268,365	(111,979)	(112,203)

7 Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր

	Ապրիլի 1, 2019թ. Հունիսի 30, 2019թ. հազ. դրամ	Հունվարի 1, 2019թ. Հունիսի 30, 2019թ. հազ. դրամ	Ապրիլի 1, 2018թ. Հունիսի 30, 2018թ. հազ. դրամ	Հունվարի 1, 2018թ. Հունիսի 30, 2018թ. հազ. դրամ
Գովազդ և շուկայավարում	26,755	53,454	29,112	37,818
Հարկեր՝ բացառությամբ շահութահարկի	9,018	41,816	6,050	11,411
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	16,708	33,781	18,080	35,953
Համակարգչային ծրագրերի սպասարկում	14,251	28,418	13,480	26,921
Ապահովագրություն	10,859	21,239	9,176	18,046
Մասնագիտական ծառայություններ	9,500	19,597	8,914	15,754
Վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	8,270	16,915	6,929	19,259
Անվտանգության ծառայություն	6,536	13,073	6,206	12,563
Կապի և տեղեկատվական ծառայություններ	4,413	8,881	4,949	9,081
Անդամակցության ծախսեր	1,894	3,788	2,477	4,365
Գրասենյակային ծախսեր	1,998	3,452	1,365	3,796
Գործուղման ծախսեր	835	3,123	562	4,632
Ավտոմեքենաների տեխնիկական սպասարկման ծախսեր	1,640	3,028	1,986	3,463
Իրավաբանական ծառայություններ	1,720	2,600	7,431	10,051
Վերապատրասման ծախսեր	680	1,199	564	1,908
Այլ	8,726	22,323	10,698	14,659
	123,803	276,687	127,979	229,680

8 Շահութահարկ

	Ապրիլի 1, 2019թ. Հունիսի 30, 2019թ. հազ. դրամ	Հունվարի 1, 2019թ. Հունիսի 30, 2019թ. հազ. դրամ	Ապրիլի 1, 2018թ. Հունիսի 30, 2018թ. հազ. դրամ	Հունվարի 1, 2018թ. Հունիսի 30, 2018թ. հազ. դրամ
Ընթացիկ տարվա հարկի գծով ծախս	(108,706)	(295,538)	-	-
Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում	(27,072)	(16,569)	29,111	(76,042)
Ընդամենը շահութահարկի գծով հատուցում	(135,778)	(312,107)	29,111	(76,042)

2019թ-ին ընթացիկ և հետաձգված հարկերի գծով կիրառելի հարկային դրույքը կազմում է 20% (2017թ-ին՝ 20%):

Արդյունավետ հարկային դրույքի համադրում հունիսի 30-ին ավարտված վեց ամիսների համար

	Հունիսի 30, 2019թ. հազ. դրամ	%	Հունիսի 30, 2018թ. հազ. դրամ	%
Շահույթ նախքան հարկումը	1,476,389	100	668,121	100
Շահութահարկ՝ կիրառելի հարկային դրույքով	(295,278)	(20)	(133,624)	(20)
Չնվազեցվող ծախսեր	(16,829)	(1)	(14,383)	(2.2)
Չճանաչված հետաձգված հարկային ակտիվների փոփոխություն	-	-	71,965	10.8
	(312,107)	(21)	(76,042)	(11.4)

(ա) Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ

Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակներով օգտագործվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակներով օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերություններն առաջացնում են զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություններ 2019թ. և 2018թ. հունիսի 30-ի դրությամբ:

9 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

	30 հունիսի 2019թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2018թ. հազ. դրամ
Կանխիկ	551,250	446,626
Նոստրո հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում՝ ներառյալ պարտադիր պահուստները	13,662,027	9,800,969
Նոստրո հաշիվներ այլ բանկերում		
- ՏՀԶԿ կազմի մեջ մտնող բանկեր	606,350	152,809
- Այլ օտարերկրյա բանկեր	1,073,412	796,378
- 5 խոշորագույն հայկական բանկեր	15	15
- Այլ հայկական բանկեր	1,281	1,290

	30 հունիսի 2019թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2018թ. հազ. դրամ
Ընդամենը նոստրո հաշիվներ այլ բանկերում	1,681,058	950,492
Ընդամենը համախառն դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	15,894,335	11,198,087
Պարտքային վնասի գծով պահուստ	(765)	(144)
Ընդամենը զուտ դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	15,893,570	11,197,943

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ժամկետանց չեն:

2019թ. հունիսի 30-ի դրությամբ Բանկը չունի պայմանագրային կողմ հանդիսացող այնպիսի բանկեր, բացառությամբ ՀՀ ԿԲ-ի (2018թ-ին՝ ոչ մի բանկ, բացառությամբ ՀՀ ԿԲ-ի), որոնց մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը:

Նոստրո հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում

Նոստրո հաշիվները վճարահաշվարկային գործունեությանը վերաբերող ՀՀ ԿԲ-ում պահվող մնացորդներ են, որոնք կարող են ելքագրվել տարեվերջին:

Բանկերը պարտավոր են ունենալ դեպոնացված դրամական միջոցներ (պարտադիր պահուստ) ՀՀ ԿԲ-ում՝ ՀՀ դրամով ներգրավված միջոցների 2%-ի չափով և արտարժույթով ներգրավված միջոցների 18%-ի չափով (2%-ը արտարժույթով, 16%-ը ՀՀ դրամով): Օրենսդրությամբ չի սահմանափակվում այդ միջոցների ելքագրումը, սակայն եթե Բանկը չի ապահովում ՀՀ դրամով և արտարժույթով ներգրավված գումարների գծով նվազագույն միջին ամսական գումարը, վերջինիս նկատմամբ կարող են կիրառվել պատժամիջոցներ:

2019թ. հունիսի 30-ի դրությամբ ՀՀ ԿԲ-ում պահվող նոստրո հաշիվներում ներառված է 7,132,083 հազար ՀՀ դրամին համարժեք գումարով պարտադիր պահուստ ՀՀ դրամով և արտարժույթով ներգրավված գումարների համար (2018թ-ին՝ 6,531,917 հազար դրամ (ատոլիտի չենթարկված)):

10 Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ

	30 հունիսի 2019թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2018թ. հազ. դրամ
5 խոշորագույն հայկական բանկերից ստացվելիք գումարներ	2,705,635	1,403,892
Այլ հայկական բանկերից ստացվելիք գումարներ	3,203,731	4,241,605
	5,909,366	5,645,497

2019թ. հունիսի 30-ի դրությամբ Բանկն ունի պայմանագրային կողմ հանդիսացող մեկ բանկ (2018թ-ին՝ մեկ բանկ), որի մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը: 2019թ. հունիսի 30-ի դրությամբ այդ մնացորդների ընդհանուր գումարը կազմում է 3,203,731 հազար դրամ (2018թ-ին՝ 3,239,786 հազար դրամ):

Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարները ենթակա են վճարման խոշոր հայկական բանկերի կողմից: Այս գումարները ժամկետանց չեն:

Գրավ

2019թ. հունիսի 30-ի դրությամբ հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարների դիմաց գրավադրված էին 6,151,852 հազար դրամ իրական արժեքով Հայաստանի Հանրապետության կառավարության արժեթղթերը (2018թ-ին՝ 5,904,003 հազար դրամ):

11 Բանկերին տրված վարկեր

	30 հունիսի 2019թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2018թ. հազ. դրամ
ՀՀ ԿԲ-ում պլաստիկ քարտերով գործառնությունների համար դեպոզիտացված միջոց	70,000	150,000
Վարկերի և ավանդների այլ բանկերում		
- 5 խոշորագույն հայկական բանկեր	4,294,879	3,426,238
- Այլ հայկական բանկեր	8,665,943	5,599,169
- ՏՀԶԿ անդամ երկրների բանկեր	77,441	78,020
Ընդամենը վարկերի և ավանդների այլ բանկերում	13,038,263	9,103,427
Ընդամենը բանկերին տրված համախառն վարկեր	13,108,263	9,253,427
Պարտքային վնասի գծով պահուստ	(2,259)	(2,377)
Ընդամենը բանկերին տրված զուտ վարկեր	13,106,004	9,251,050

Բանկերին տրված վարկերն արժեզրկված չեն:

2019թ. հունիսի 30-ի դրությամբ ՏՀԶԿ անդամ երկրների բանկերի վարկերի և ավանդների կազմում ներառված է 77,441 հազար դրամ գումարը (2018թ-ին՝ 78,020 հազար դրամ), որը Europay International համակարգում անդամակցության դիմաց սառեցված ավանդն է HSBC Bank Plc-ում:

(ա) ՀՀ ԿԲ-ում պլաստիկ քարտերով գործառնությունների համար դեպոզիտացված միջոց

ՀՀ ԿԲ-ում պլաստիկ քարտերով գործառնությունների համար դեպոզիտացված միջոցը վարկային քարտերով գործառնությունների համար դեպոզիտացված ոչ տոկոսակիր միջոց է, որը հաշվարկվում է ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կանոնակարգերի համաձայն և որի ելքագրումը սահմանափակված է:

(բ) Բանկերի նկատմամբ պահանջների կենտրոնացում

2019թ. հունիսի 30-ի դրությամբ Բանկն ունի պայմանագրային կողմ հանդիսացող մեկ բանկ (2018թ-ին՝ մեկ բանկ), որի մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը: 2019թ. հունիսի 30-ի դրությամբ այդ մնացորդների ընդհանուր գումարը կազմում է 4,776,998 հազար դրամ (2018թ-ին՝ 4,844,754 հազար դրամ):

12 Հաճախորդներին տրված վարկեր

	30 հունիսի 2019թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2018թ. հազ. դրամ
Ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկեր		
Առևտրային վարկեր		
Վարկեր խոշոր ընկերություններին	15,975,314	24,081,236
Վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին	1,487,313	1,670,188
Ընդամենը առևտրային վարկեր	17,462,627	25,751,424
Մանրածախ վարկեր		
Հիփոթեքային վարկեր	11,698,855	11,053,157
Անշարժ գույքի գրավով ապահովված սպառողական վարկեր	901,581	964,871
Վարկային քարտեր	496,771	419,625
Աշխատավարձով ապահովված սպառողական վարկեր	297,290	296,318
Փոքր բիզնեսին տրված վարկեր	285,735	277,186
Ավտոմեքենայի ձեռքբերման վարկեր	104,599	123,637
Այլ	76,116	260,571
Ընդամենը մանրածախ վարկեր	13,860,947	13,395,365
Ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	31,323,574	39,146,789
Պարտքային վնասի գծով պահուստ	(3,609,791)	(4,402,531)
Ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր	27,713,783	34,744,258

(ա) Հաճախորդներին տրված վարկերի պորտֆելի որակական ցուցանիշներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն հաճախորդներին տրված վարկերի պորտֆելի որակական ցուցանիշների վերաբերյալ 2019թ. հունիսի 30-ի դրությամբ:

	30 հունիսի 2019թ.			Ընդամենը վարկեր հազ. դրամ
	1-ին փուլ հազ. դրամ	2-րդ փուլ հազ. դրամ	3-րդ փուլ հազ. դրամ	
Առևտրային վարկեր				
Վարկեր խոշոր ընկերություններին				
Արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկեր	12,426,623	-	-	12,426,623
Արժեզրկված վարկեր	-	-	-	-
- ավելի քան 360 օր ժամկետանց	-	-	3,548,691	3,548,691
Ընդամենը արժեզրկված վարկեր	-	-	3,548,691	3,548,691
Պարտքային վնասի գծով պահուստ	(148,314)	-	(3,330,520)	(3,478,834)
Ընդամենը զուտ առևտրային վարկեր	12,278,309	-	218,171	12,496,480
Վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին				
Արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկեր	1,487,313	-	-	1,487,313
Արժեզրկված վարկեր	-	-	-	-
- ավելի քան 360 օր ժամկետանց	-	-	-	-
Ընդամենը արժեզրկված վարկեր	-	-	-	-
Պարտքային վնասի գծով պահուստ	(12,465)	-	-	(12,465)
Ընդամենը զուտ վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին	1,474,848	-	-	1,474,848

«Բիրյու Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
2019թ. հունիսի 30-ին ավարտված վեց ամիսների
միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

30 հունիսի 2019թ.

	1-ին փուլ հազ. դրամ	2-րդ փուլ հազ. դրամ	3-րդ փուլ հազ. դրամ	Ընդամենը վարկեր հազ. դրամ
Ընդամենը համախառն առևտրային վարկեր	13,913,936	-	3,548,691	17,462,627
Ընդամենը առևտրային վարկերի պարտքային վնասի գծով պահուստ	(160,780)	-	(3,330,520)	(3,491,300)
Ընդամենը զուտ առևտրային վարկեր	13,753,156	-	218,171	13,971,327
Մանրածախ վարկեր Հիփոթեքային վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	11,076,971	-	-	11,076,971
- ոչ ժամկետանց Բանկում, սակայն 2-րդ փուլում	-	231,926	-	231,926
- մինչև 30 օր ժամկետանց	115,035	27,536	-	142,571
- 31-90 օր ժամկետանց	-	106,304	-	106,304
- 91-180 օր ժամկետանց	-	-	32,258	32,258
- 181-270 օր ժամկետանց	-	-	-	-
- ավելի քան 271 օր ժամկետանց	-	-	108,825	108,825
	11,192,006	365,766	141,083	11,698,855
Պարտքային վնասի գծով պահուստ	(30,117)	(44,298)	(22,804)	(97,219)
Ընդամենը զուտ հիփոթեքային վարկեր	11,161,889	321,468	118,279	11,601,636
Անշարժ գույքի գրավով ապահովված սպառողական վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	798,872	-	-	798,872
- ոչ ժամկետանց Բանկում, սակայն 2-րդ փուլում	-	28,248	-	28,248
- մինչև 30 օր ժամկետանց	18,821	143	-	18,964
- 31-90 օր ժամկետանց	-	30,733	-	30,733
- 91-180 օր ժամկետանց	-	-	11,861	11,861
- 181-270 օր ժամկետանց	-	-	1,982	1,982
- ավելի քան 271 օր ժամկետանց	-	-	10,921	10,921
	817,693	59,124	24,764	901,581
Պարտքային վնասի գծով պահուստ	(1,519)	(2,948)	(1,692)	(6,159)
Ընդամենը զուտ անշարժ գույքի գրավով ապահովված սպառողական վարկեր	816,174	56,176	23,072	895,422
Վարկային քարտեր				
- ոչ ժամկետանց	473,688	-	-	473,688
- ոչ ժամկետանց Բանկում, սակայն 2-րդ փուլում	-	2,628	-	2,628
- մինչև 30 օր ժամկետանց	16,161	-	-	16,161
- 31-90 օր ժամկետանց	-	4,294	-	4,294
	489,849	6,922	-	496,771
Պարտքային վնասի գծով պահուստ	(4,822)	(596)	-	(5,418)
Ընդամենը զուտ վարկային քարտեր	485,027	6,326	-	491,353
Աշխատավարձով ապահովված սպառողական վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	287,320	-	-	287,320
- ոչ ժամկետանց Բանկում, սակայն 2-րդ փուլում	-	5,622	-	5,622
- մինչև 30 օր ժամկետանց	1,233	136	-	1,369
- 31-90 օր ժամկետանց	-	1,515	-	1,515
- 91-180 օր ժամկետանց	-	-	1,362	1,362
- 181-270 օր ժամկետանց	-	-	102	102
- ավելի քան 271 օր ժամկետանց	-	-	-	-
	288,553	7,273	1,464	297,290
Պարտքային վնասի գծով պահուստ	(923)	(1,100)	(562)	(2,585)
Ընդամենը զուտ աշխատավարձով ապահովված սպառողական վարկեր	287,630	6,173	902	294,705

«Բիրչուս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
 2019թ. հունիսի 30-ին ավարտված վեց ամիսների
 միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

30 հունիսի 2019թ.

	1-ին փուլ հազ. դրամ	2-րդ փուլ հազ. դրամ	3-րդ փուլ հազ. դրամ	Ընդամենը վարկեր հազ. դրամ
Փոքր բիզնեսին տրված վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	254,756	-	-	254,756
- ոչ ժամկետանց Բանկում, սակայն 2-րդ փուլում	-	29	-	29
- մինչև 30 օր ժամկետանց	25,457	-	-	25,457
- 91-180 օր ժամկետանց	-	-	5,149	5,149
- ավելի քան 271 օր ժամկետանց	-	-	344	344
	280,213	29	5,493	285,735
	(5,360)	(4)	(1,150)	(6,514)
Պարտքային վնասի գծով պահուստ Ընդամենը զուտ փոքր բիզնեսին տրված վարկեր	274,853	25	4,343	279,221
Ավտոմեքենայի ձեռքբերման վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	101,822	-	-	101,822
- ոչ ժամկետանց Բանկում, սակայն 2-րդ փուլում	-	-	-	-
- մինչև 30 օր ժամկետանց	-	1,365	-	1,365
- 31-90 օր ժամկետանց	-	-	-	-
- 91-180 օր ժամկետանց	-	-	912	912
- 181-270 օր ժամկետանց	-	-	-	-
- ավելի քան 271 օր ժամկետանց	-	-	500	500
	101,822	1,365	1,412	104,599
	(254)	(44)	(298)	(596)
Պարտքային վնասի գծով պահուստ Ընդամենը զուտ ավտոմեքենայի ձեռքբերման վարկեր	101,568	1,321	1,114	104,003
Այլ մանրածախ վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	76,116	-	-	76,116
	76,116	-	-	76,116
	-	-	-	-
Պարտքային վնասի գծով պահուստ Ընդամենը զուտ այլ մանրածախ վարկեր	76,116	-	-	76,116
Համախառն մանրածախ վարկեր Ընդամենը մանրածախ վարկերի պարտքային վնասի գծով պահուստ	13,246,252	440,479	174,216	13,860,947
	(42,995)	(48,990)	(26,506)	(118,491)
Ընդամենը զուտ մանրածախ վարկեր Ընդամենը հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր	13,203,257	391,489	147,710	13,742,456
	26,956,413	391,489	365,881	27,713,783

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն հաճախորդներին տրված վարկերի պորտֆելի որակական ցուցանիշների վերաբերյալ 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

31 դեկտեմբերի 2018թ.

	1-ին փուլ հազ. դրամ	2-րդ փուլ հազ. դրամ	3-րդ փուլ հազ. դրամ	Ընդամենը վարկեր հազ. դրամ
Առևտրային վարկեր				
Վարկեր խոշոր ընկերություններին				
Արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկեր	20,124,144	-	-	20,124,144
Արժեզրկված վարկեր	-	-	-	-
- ավելի քան 360 օր ժամկետանց	-	-	3,957,092	3,957,092
Ընդամենը արժեզրկված վարկեր	-	-	3,957,092	3,957,092
	(325,229)	-	(3,732,759)	(4,057,988)
Պարտքային վնասի գծով պահուստ Ընդամենը զուտ առևտրային վարկեր	19,798,915	-	224,333	20,023,248

31 դեկտեմբերի 2018թ.

	1-ին փուլ հազ. դրամ	2-րդ փուլ հազ. դրամ	3-րդ փուլ հազ. դրամ	Ընդամենը վարկեր հազ. դրամ
Վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին				
Արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկեր	1,487,683	-	-	1,487,683
Արժեզրկված վարկեր	-	-	-	-
- ավելի քան 360 օր ժամկետանց	-	-	182,505	182,505
Ընդամենը արժեզրկված վարկեր	-	-	182,505	182,505
Պարտքային վնասի գծով պահուստ	(10,724)	-	(165,731)	(176,455)
Ընդամենը զուտ վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին	1,476,959	-	16,774	1,493,733
Ընդամենը համախառն առևտրային վարկեր	21,611,827	-	4,139,597	25,751,424
Ընդամենը առևտրային վարկերի պարտքային վնասի գծով պահուստ	(335,953)	-	(3,898,490)	(4,234,443)
Ընդամենը զուտ առևտրային վարկեր	21,275,874	-	241,107	21,516,981
Մանրածախ վարկեր Հիփոթեքային վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	10,470,048	-	-	10,470,048
- ոչ ժամկետանց Բանկում, սակայն 2-րդ փուլում	-	254,978	-	254,978
- մինչև 30 օր ժամկետանց	55,899	-	-	55,899
- 31-90 օր ժամկետանց	-	83,842	-	83,842
- 91-180 օր ժամկետանց	-	-	9,298	9,298
- 181-270 օր ժամկետանց	-	-	33,142	33,142
- ավելի քան 271 օր ժամկետանց	-	-	145,950	145,950
	10,525,947	338,820	188,390	11,053,157
Պարտքային վնասի գծով պահուստ	(37,528)	(64,892)	(43,389)	(145,809)
Ընդամենը զուտ հիփոթեքային վարկեր	10,488,419	273,928	145,001	10,907,348
Անշարժ գույքի գրավով ապահովված սպառողական վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	863,828	-	-	863,828
- ոչ ժամկետանց Բանկում, սակայն 2-րդ փուլում	-	23,857	-	23,857
- մինչև 30 օր ժամկետանց	15,914	12,938	-	28,852
- 31-90 օր ժամկետանց	-	13,863	-	13,863
- 91-180 օր ժամկետանց	-	-	8,463	8,463
- 181-270 օր ժամկետանց	-	-	7,070	7,070
- ավելի քան 271 օր ժամկետանց	-	-	18,938	18,938
	879,742	50,658	34,471	964,871
Պարտքային վնասի գծով պահուստ	(1,876)	(2,826)	(2,659)	(7,361)
Ընդամենը զուտ անշարժ գույքի գրավով ապահովված սպառողական վարկեր	877,866	47,832	31,812	957,510

31 դեկտեմբերի 2018թ.

	1-ին փուլ հազ. դրամ	2-րդ փուլ հազ. դրամ	3-րդ փուլ հազ. դրամ	Ընդամենը վարկեր հազ. դրամ
Աշխատավարձով ապահովված սպառողական վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	279,098	-	-	279,098
- ոչ ժամկետանց Բանկում, սակայն 2-րդ փուլում	-	11,238	-	11,238
- մինչև 30 օր ժամկետանց	3,235	285	-	3,520
- 31-90 օր ժամկետանց	-	1,318	-	1,318
- 91-180 օր ժամկետանց	-	-	625	625
- 181-270 օր ժամկետանց	-	-	519	519
- ավելի քան 271 օր ժամկետանց	-	-	-	-
	282,333	12,841	1,144	296,318
Պարտքային վնասի գծով պահուստ	(1,325)	(2,271)	(521)	(4,117)

«Բիրոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
 2019թ. հունիսի 30-ին ավարտված վեց ամիսների
 միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Ընդամենը գուտ աշխատավարձով ապահովված սպառողական վարկեր	281,008	10,570	623	292,201
Վարկային քարտեր				
- ոչ ժամկետանց	411,198	-	-	411,198
- ոչ ժամկետանց Բանկում, սակայն 2-րդ փուլում	-	2,280	-	2,280
- մինչև 30 օր ժամկետանց	6,147	-	-	6,147
- 31-90 օր ժամկետանց	-	-	-	-
	417,345	2,280	-	419,625
Պարտքային վնասի գծով պահուստ	(4,958)	(229)	-	(5,187)
Ընդամենը գուտ վարկային քարտեր	412,387	2,051	-	414,438
Ավտոմեքենայի ձեռքբերման վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	119,180	-	-	119,180
- ոչ ժամկետանց Բանկում, սակայն 2-րդ փուլում	-	421	-	421
- 31-90 օր ժամկետանց	-	2,235	-	2,235
- 91-180 օր ժամկետանց	-	-	500	500
- ավելի քան 271 օր ժամկետանց	-	-	1,301	1,301
	119,180	2,656	1,801	123,637
Պարտքային վնասի գծով պահուստ	(266)	(159)	(367)	(792)
Ընդամենը գուտ ավտոմեքենայի ձեռքբերման վարկեր	118,914	2,497	1,434	122,845
Փոքր բիզնեսին տրված վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	247,277	-	-	247,277
- ոչ ժամկետանց Բանկում, սակայն 2-րդ փուլում	-	29,028	-	29,028
- մինչև 30 օր ժամկետանց	-	-	-	-
- ավելի քան 271 օր ժամկետանց	-	-	881	881
	247,277	29,028	881	277,186
Պարտքային վնասի գծով պահուստ	(1,810)	(2,869)	(146)	(4,825)
Ընդամենը գուտ փոքր բիզնեսին տրված վարկեր	245,467	26,159	735	272,361
Այլ մանրածախ վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	260,571	-	-	260,571
	260,571	-	-	260,571
Պարտքային վնասի գծով պահուստ	-	-	-	-
Ընդամենը գուտ այլ մանրածախ վարկեր	260,571	-	-	260,571
Համախառն մանրածախ վարկեր	12,732,395	436,283	226,687	13,395,365
Ընդամենը մանրածախ վարկերի պարտքային վնասի գծով պահուստ	(47,763)	(73,246)	(47,082)	(168,091)
Ընդամենը գուտ մանրածախ վարկեր	12,684,632	363,037	179,605	13,227,274
Ընդամենը հաճախորդներին տրված գուտ վարկեր	33,960,506	363,037	420,712	34,744,255

(բ) Գրավի վերլուծություն

(i) Առևտրային վարկեր

Առևտրային վարկերը ենթակա են անհատական հիմունքով վարկունակության գնահատման և արժեզրկման ստուգման: Իրավաբանական անձ հաճախորդի ընդհանուր վճարունակությունը վերջինիս տրամադրված վարկի պարտքային որակի կարևոր ցուցանիշ է: Այնուամենայնիվ, գրավն ապահովում է լրացուցիչ ապահովվածություն, և Բանկը որպես կանոն գրավ է պահանջում իրավաբանական անձանցից:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն առևտրային վարկերի համար ապահովություն ծառայող գրավի և ապահովության այլ միջոցների վերաբերյալ (առանց արժեզրկման)՝ ըստ գրավի տեսակների:

30 հունիսի 2019թ.

հազ. դրամ	Հաճախորդներին տրված վարկեր, հաշվեկշռային արժեք	Գրավի իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ գնահատված գրավի համար	Գրավի իրական արժեքը վարկի տրամադրման ամսաթվի դրությամբ գնահատված գրավի համար
Արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկեր			
Դրամանական միջոցներ և ավանդներ	132,968	-	132,968
Անշարժ գույք	11,580,968	-	11,580,968
Բանկային հաշվի շրջանառություն	-	-	-
Այլ	160,518	-	160,518
Առանց ապահովվածության	1,878,702	-	-
Ընդամենը արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկեր	13,753,156	-	11,874,454
Ժամկետանց կամ արժեզրկված վարկեր			
Անշարժ գույք	143,159	143,159	-
Առանց ապահովվածության	75,012	-	-
Ընդամենը ժամկետանց կամ արժեզրկված վարկեր	218,171	143,159	-
Ընդամենը առևտրային վարկեր	13,971,327	143,159	11,874,454

31 դեկտեմբերի 2018թ.

հազ. դրամ	Հաճախորդներին տրված վարկեր, հաշվեկշռային արժեք	Գրավի իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ գնահատված գրավի համար	Գրավի իրական արժեքը վարկի տրամադրման ամսաթվի դրությամբ գնահատված գրավի համար
Արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկեր			
Դրամանական միջոցներ և ավանդներ	550,914	-	550,914
Անշարժ գույք	10,484,416	-	10,484,416
Բանկային հաշվի շրջանառություն	4,998,550	-	4,998,550
Այլ	260,259	-	260,259
Առանց ապահովվածության	4,981,735	-	-
Ընդամենը արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկեր	21,275,874	-	16,294,139
Ժամկետանց կամ արժեզրկված վարկեր			
Անշարժ գույք	157,881	157,881	-
Առանց ապահովվածության	83,226	-	-
Ընդամենը ժամկետանց կամ արժեզրկված վարկեր	241,107	157,881	-
Ընդամենը առևտրային վարկեր	21,516,981	157,881	16,294,139

Վերը ներկայացված աղյուսակները չեն ներառում գրավի արժեքի՝ վարկի գումարին գերազանցող մասը:

Մի քանի տեսակի գրավներով ապահովված վարկերի համար բացահայտվում է այն գրավը, որն առավել համապատասխանում է արժեզրկման գնահատմանը: Անհատներից, այդ թվում ՓՄՁ վարկառուների բաժնետերերից, ստացված հավաստումները չեն դիտարկվում

արժեզրկման գնահատման նպատակների համար: Այդ իսկ պատճառով, նման վարկերը և մասնակիորեն ապահովված վարկերի չապահովված մասերը ներկայացվում են որպես առանց գրավի և ապահովության այլ միջոցների վարկեր:

Ոչ ժամկետանց և չարժեզրկված վարկերի վերադարձելիությունը հիմնականում կախված է վարկառուների վճարունակությունից, այլ ոչ գրավի արժեքից, և Բանկի համար պարտադիր չէ վերանայել գրավի գնահատումը յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

(ii) Մանրածախ վարկեր

Հիփոթեքային վարկերը և անշարժ գույքով ապահովված սպառողական վարկերն ապահովված են վարկի առարկա անշարժ գույքով: Բանկի քաղաքականության համաձայն՝ հիփոթեքային վարկերը և անշարժ գույքով ապահովված սպառողական վարկերը տրամադրվում են, երբ վարկ/գրավի արժեք հարաբերակցությունները վարկի տրամադրման ամսաթվի դրությամբ չեն գերազանցում համապատասխանաբար 70%-ը և 50%-ը: Փոքր բիզնեսին տրված վարկերն ապահովված են անշարժ գույքով: Ավտոմեքենայի ձեռքբերման վարկերն ապահովված են վարկի առարկա հանդիսացող ավտոմեքենայով: Աշխատավարձով ապահովված սպառողական վարկերի և վարկային քարտերի համար ապահովվածություն է ծառայում աշխատավարձը:

(iii) Բռնագանձված գրավ

2019թ. հունիսի 30-ին ավարտված վեց ամիսների ընթացքում Բանկը ձեռք է բերել 58,408 դրամ գուտ հաշվեկշռային արժեքով ակտիվներ՝ հաճախորդներին տրված վարկերի դիմաց գրավադրված անշարժ գույքի նկատմամբ սեփականության իրավունք ստանալու միջոցով (2018թ. հունիսի 30-ին ավարտված վեց ամիսների ընթացքում՝ 119,212 հազար դրամ): Բռնագանձված գրավի 140,746 հազար դրամ գումարով մասը վաճառվել է 2019թ. հունիսի 30-ին ավարտված վեց ամիսների ընթացքում (2018թ. հունիսի 30-ին ավարտված վեց ամիսների ընթացքում՝ 12,794 հազար դրամ):

2019թ. հունիսի 30-ի և 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բռնագանձված գրավը ներառում է.

	30 հունիսի 2019թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2018թ. հազ. դրամ
Անշարժ գույք	831,946	914,284
Այլ ակտիվներ	-	-
Ընդամենը բռնագանձված գրավ	831,946	914,284

Բանկը մտադիր է վաճառել այս ակտիվները հնարավորինս սեղմ ժամկետներում:

(գ) Գրավադրված ակտիվներ

2019թ. հունիսի 30-ի դրությամբ 1,784,125 հազար դրամ ընդհանուր գումարով հաճախորդներին տրված վարկերը (2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 1,822,018 հազար դրամ) ծառայում են որպես գրավ բանկերի մնացորդների և ավանդների ու այլ ներգրավված միջոցների համար (Ծանոթագրություններ 16 և 18):

(դ) Վարկային պորտֆելի աշխարհագրական և ըստ տնտեսության ճյուղերի վերլուծություն

Վարկերը տրամադրվել են հիմնականում Հայաստանի Հանրապետությունում գտնվող հաճախորդներին, որոնք իրենց գործունեությունն իրականացնում են տնտեսության հետևյալ ճյուղերում.

	30 հունիսի 2019թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2018թ. հազ. դրամ
Գյուղատնտեսական արտադրանքի մշակում	3,710,570	3,248,365
Շինարարություն	3,401,306	2,745,786
Անշարժ գույք	3,249,904	3,280,520
Առևտուր	2,631,873	3,178,214
Տրանսպորտ և կապ	1,500,245	1,590,179
Էլեկտրաէներգիա և գազ	1,432,205	9,892,755
Արդյունաբերություն	953,322	1,203,091
Ֆինանսական և այլ ծառայություններ	583,202	612,514
Մանրածախ վարկեր	13,860,947	13,395,367
	31,323,574	39,146,791
Պարտքային վնասի գծով պահուստ	(3,609,791)	(4,402,531)
	27,713,783	34,744,260

(ե) Պարտքային ռիսկին ենթարկվածություն

2019թ. հունիսի 30-ի դրությամբ Բանկն ունի մեկ վարկառու կամ կապակցված վարկառուների խումբ (2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ երեք), որին տրամադրված վարկերի զուտ մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը: 2019թ. հունիսի 30-ի դրությամբ այս վարկերի հաշվեկշռային արժեքը կազմում է 3,387,932 հազար դրամ (2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 12,677,205 հազար դրամ):

(զ) Վարկերի մարման ժամկետներ

Վարկային պորտֆելի մարման ժամկետների վերլուծությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 21-ի (դ) կետում, որն արտացոլում է հաշվետու ամսաթվից մինչև վարկերի՝ պայմանագրով նախատեսված մարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածը:

13 Ներդրումային արժեթղթեր

	30 հունիսի 2019թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2018թ. հազ. դրամ
Բանկի կողմից պահվող		
Պարտքային և ֆիքսված եկամտով այլ գործիքներ		
- ՀՀ կառավարության արժեթղթեր	30,677,560	29,129,486
- Միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների արժեթղթեր	897,516	897,925
- 5 խոշորագույն հայկական բանկերի կողմից թողարկված կորպորատիվ պարտատոմսեր	1,325,239	510,394
- Այլ հայկական ֆինանսական կազմակերպությունների	403,487	403,590

«Բիրտու Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
 2019թ. հունիսի 30-ին ավարտված վեց ամիսների
 միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

	30 հունիսի 2019թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2018թ. հազ. դրամ
Կորպորատիվ պարտատոմսեր	33,303,802	30,941,395
Բաժնային գործիքներ		
- Կորպորատիվ բաժնետոմսեր	13,160	13,160
	33,316,962	30,954,555
Պարտքային վնասի գծով պահուստ	(182,139)	(174,203)
Հաշվեկշռային արժեք – իրական արժեք	33,316,962	30,954,555

Ներդրումային արժեքը ժամկետանց չեն:

(ա) Որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյուքի միջոցով իրական արժեքով չափվող նախատեսված չգնանշվող բաժնային ներդրումային արժեքներ

2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ Բանկը ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված որոշ ներդրումներ նախատեսել է որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյուքի միջոցով իրական արժեքով չափվող բաժնային ներդրումային արժեքներ: 2017թ-ին այս ներդրումները դասակարգված էին որպես վաճառքի համար մատչելի և չափվում էին սկզբնական արժեքով: Այս ներդրումները որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող նախատեսելու պատճառն այն էր, որ Բանկն ակնկալում էր պահել դրանք երակարածամյետ կտրվածքով:

Անվանումը	Գրանցման երկիրը	Հիմնական գործունեությունը	Վերահսկվող %		Հունիսի 30, 2019թ.հազ. դրամ	Դեկտեմբերի 31, 2018թ. հազ. դրամ
			Հունիսի 30, 2019թ.	Դեկտեմբերի 31, 2018թ.		
ԱրՔա	Հայաստանի Հանրապետություն	Վճարային համակարգ	1.25%	1.25%	12,143	12,143
ՍՎԻՖՏ	Բելգիա	Դրամական փոխանցումներ	0%	0%	1,017	1,017
					13,160	13,160

Այս ներդրումներից ոչ մեկը չի օտարվել 2019թ. առաջին վեց ամիսների ընթացքում, 2019թ. առաջին վեց ամիսների ընթացքում շահաբաժիններ չեն ճանաչվել, և սեփական կապիտալի կազմում շահույթի կամ վնասի փոխանցում տեղի չի ունեցել այս ներդրումների հետ կապված:

Գնկավարությունը գտնում է, որ այս ներդրումների գնահատված իրական արժեքը մոտավորապես համապատասխանում է վերջիններիս սկզբնական արժեքին 2019թ. հունիսի 30-ի և 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

14 Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ

հազ. դրամ	Հող և շենքեր	Համակարգիչն. և կապի սարքավորումն.	Գույք	Փոխադրա- միջոցն.	Ոչ նյութական ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք						
Մնացորդը 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	1,405,293	306,484	265,627	44,265	165,871	2,187,540
Ավելացումներ	-	4,226	6,387	-	26,294	36,907
Օտարումներ	-	-	-	-	-	-
Մնացորդը 2019թ. հունիսի 30-ի դրությամբ	1,405,293	310,710	272,014	44,265	192,165	2,224,447
Մաշվածություն և ամորտիզացիա						
Մնացորդը 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	(222,951)	(261,269)	(224,642)	(24,315)	(97,103)	(830,280)
Տարվա մաշվածություն և ամորտիզացիա	(9,597)	(11,704)	(9,288)	(2,687)	(505)	(33,781)
Օտարումներ	-	-	-	-	-	-
Մնացորդը 2019թ. հունիսի 30-ի դրությամբ	(232,548)	(272,973)	(233,930)	(27,002)	(97,608)	(864,061)
Հաշվեկշռային արժեք						
2019թ. հունիսի 30-ի դրությամբ	1,172,745	37,737	38,084	17,263	94,557	1,360,386
Սկզբնական արժեք						
Մնացորդը 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	954,248	298,081	259,952	44,265	165,307	1,721,853
Ավելացումներ	-	19,125	6,647	-	564	26,336
Փոխանցում բռնագանձված ակտիվներից	451,045	-	-	-	-	451,045
Օտարումներ	-	(10,722)	(972)	-	-	(11,694)
Մնացորդը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,405,293	306,484	265,627	44,265	165,871	2,187,540
Մաշվածություն և ամորտիզացիա						
Մնացորդը 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	(203,248)	(245,378)	(205,468)	(18,942)	(96,608)	(769,644)
Տարվա մաշվածություն և ամորտիզացիա	(19,703)	(26,450)	(20,142)	(5,373)	(495)	(72,163)
Օտարումներ	-	10,559	968	-	-	11,527
Մնացորդը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	(222,951)	(261,269)	(224,642)	(24,315)	(97,103)	(830,280)
Հաշվեկշռային արժեք						
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,182,342	45,215	40,985	19,950	68,768	1,357,260

2019թ. առաջին վեց ամիսների ընթացքում չեն եղել հիմնական միջոցների ձեռքբերմանը կամ շինարարությանը վերաբերող կապիտալացված փոխառության ծախսումներ (2018թ-ին նման ծախսումներ չեն եղել):

15 Այլ ակտիվներ

	30 հունիսի 2019թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2018թ. հազ. դրամ
Դրամական փոխանցումների և հաշվարկային համակարգերի գծով ստացվելիք գումարներ	4,417	3,882
Այլ ստացվելիք գումարներ	5,080	49,929
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	9,497	53,811
Կանխավճարներ հարկերի գծով	275,697	70,344
Այլ կանխավճարներ	71,496	61,116
Այլ	22,561	23,305
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ	369,754	154,765
Ընդամենը այլ ակտիվներ	379,251	208,576

2019թ. հունիսի 30-ին ավարտված վեց ամիսների ընթացքում արժեզրկվել և դուրս են գրվել 6,876 հազար դրամ գումարով դեբիտորական պարտքեր (2018թ-ին՝ 2,809 հազար դրամ զուտ դուրսգրում):

16 Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ

	30 հունիսի, 2019թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2018թ. հազ. դրամ
Վարկեր և ժամկետային ավանդներ	751,510	1,044,673
Կարճաժամկետ պարտավորություններ	33	-
	751,543	1,044,673

2019թ. հունիսի 30-ի դրությամբ Բանկում տեղաբաշխված ոչ մի բանկի միջոցների մնացորդները չեն գերազանցում Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը (2018թ-ին նման մնացորդներ չկային):

17 Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ

	30 հունիսի 2019թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2018թ. հազ. դրամ
Ընթացիկ հաշիվներ և ցպահանջ ավանդներ		
- Անհատներ	8,041,070	6,206,381
- Իրավաբանական անձինք	1,431,512	867,040
Ժամկետային ավանդներ		
- Անհատներ	33,942,984	32,521,336
- Իրավաբանական անձինք	13,718,772	14,028,499
	57,134,338	53,623,256

2019թ. հունիսի 30-ի դրությամբ Բանկում պահվող հաճախորդների ավանդների 402,393 հազար դրամ գումարով մնացորդները ծառայում են որպես գրավ Բանկի կողմից տրամադրված վարկերի և վարկ տրամադրելու պարտավորվածությունների դիմաց (2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 1,274,342 հազար դրամ):

2019թ. հունիսի 30-ի դրությամբ Բանկն ունի մեկ հաճախորդ (2018թ-ին՝ մեկ հաճախորդ), որի միջոցների մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը: 2019թ. հունիսի 30-ի դրությամբ այս մնացորդների ընդհանուր գումարը կազմում է 4,105,919 հազար դրամ (2018թ-ին՝ 3,996,619 հազար դրամ):

18 Այլ ներգրավված միջոցներ

	30 հունիսի 2019թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2018թ. հազ. դրամ
Փոխառություն կապակցված կողմից	3,022,353	3,064,295
Վարկեր Ազգային հիփոթեքային ընկերությունից	747,301	876,632
Վարկ Միջազգային ֆինանսական կորպորացիայից (ՄՖԿ)	-	188,415
Այլ	68,627	59,350
	3,838,281	4,188,692

(ա) Փոխարկելի փոխառություն

2017թ. հունվարի 19-ին Բանկը ստացել է 6,200 հազար ԱՄՆ դոլար գումարով փոխառություն կապակցված կողմից, որը փոխարկելի է Բանկի սովորական բաժնետոմսերի մեկ բաժնետոմսի անվանական արժեքով 4 տարվա ընթացքում: Փոխառությունը ներառում է պարտադիր փոխարկմանը վերաբերող դրույթ, որը իրենից ներկայացնում է ֆորվարդային ֆինանսական գործիք: Ղեկավարությունը գտնում է, որ այս գործիքի իրական արժեքն էական չէ 2019թ. հունիսի 30-ի և 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

(բ) Սահմանափակումների խախտում

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը խախտել է ՄՖԿ-ի հետ կնքված վարկային պայմանագրի որոշ սահմանափակումների առավելագույն շեմերը: 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ղեկավարությունը չի ստացել պարտավորությունների խախտման ներում պայմանագրային կողմից, այդ իսկ պատճառով, այդ վարկը հաշվառվել է որպես ցպահանջ 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ ՄՖԿ-ից ստացված 188,415 հազար դրամ գումարով վարկը դասակարգվել է որպես ցպահանջ տոկոսադրույքի ճեղքվածքի, իրացվելիության և մարման ժամկետների վերլուծության աղյուսակներում՝ Ծանոթագրություն 21-ում: 2019թ. հունիսի 30-ի դրությամբ ՄՖԿ-ից ստացված վարկը ամբողջությամբ մարված է:

19 Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից

2015թ. ապրիլի 30-ին, 2016թ. սեպտեմբերի 30-ին և 2016թ. դեկտեմբերի 13-ին Բանկը ստացել է 5,000 հազար ԱՄՆ դոլար, 9,375 հազար եվրո և 5,200 հազար ԱՄՆ դոլար գումարներով ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից, որոնք փոխարկելի են Բանկի սովորական բաժնետոմսերի մեկ բաժնետոմսի անվանական արժեքով 10 տարվա ընթացքում՝ բաժնետիրոջ ընտրությամբ: Վարկերն ունեն պարտադիր, կամավոր և արագացված փոխարկման հնարավորություններ, որոնք համապատասխանաբար ֆորվարդներ և օպցիոններ են:

2015թ. ապրիլի 30-ին և 2018թ. դեկտեմբերի 12-ին տրամադրված ստորադաս փոխառությունը Բանկը փոխարկել է բաժնետոմսերի՝ օգտվելով արագացված փոխարկման հնարավորությունից (տես՝ Ծանոթագրություն 20 (ա)):

Ղեկավարությունը գտնում է, որ այս գործիքների իրական արժեքներն էական չեն 2019թ.

հունիսի 30-ի և 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

20 Բաժնետիրական կապիտալ և պահուստներ

(ա) Թողարկված կապիտալ և էմիսիոն եկամուտ

Հայտարարված, թողարկված և շրջանառության մեջ գտնվող բաժնետիրական կապիտալը բաղկացած է 262,491 սովորական բաժնետոմսից (2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 262,491 բաժնետոմսից): Բոլոր բաժնետոմսերի անվանական արժեքը կազմում է 100,000 դրամ:

2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում Բանկը թողարկել է 24,240 սովորական բաժնետոմս անվանական արժեքով ստորադաս փոխառության փոխարկման միջոցով, որի արդյունքում բաժնետիրական կապիտալն աճել է 2,424,000 հազար դրամով (տես՝ Ծանոթագրություն 19):

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն ժամանակ առ ժամանակ ստանալ հայտարարված շահաբաժինները և քվեարկել Բանկի բաժնետերերի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում՝ մեկ բաժնետոմս՝ մեկ ձայն սկզբունքով:

(բ) Պահուստների բնույթը և նպատակը

Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստ

Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստը ներառում է իրական արժեքի կուտակային գուտ փոփոխությունը՝ մինչև ակտիվների ապաճանաչումը կամ արժեզրկումը:

(գ) Ծահաբաժիններ

Վճարման ենթակա շահաբաժինները սահմանափակվում են ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված՝ Բանկի առավելագույն չբաշխված շահույթի չափով: ՀՀ օրենսդրության համաձայն՝ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ բաշխման ենթակա պահուստներ չկային (2018թ-ին նման պահուստներ չկային):

21 Ռիսկերի կառավարում

(ա) Ռիսկերի կառավարման քաղաքականություն և ընթացակարգեր

Ռիսկերի կառավարումն էական գործոն է բանկային ոլորտի համար և Բանկի գործառնությունների կարևոր տարր է: Հիմնական (նշանակալի) ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Բանկը, շուկայական, վարկային, իրացվելիության և գործառնական ռիսկերն են:

Բանկի ռիսկերի կառավարման քաղաքականության նպատակն է բացահայտել, վերլուծել և կառավարել այն ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Բանկը, սահմանել ռիսկերի համապատասխան սահմանաչափեր և վերահսկման մեխանիզմներ, ինչպես նաև շարունակաբար վերահսկել ռիսկերի մակարդակները և դրանց համապատասխանությունը որոշված սահմանաչափերին: Ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և ընթացակարգերը կանոնավոր կերպով վերանայվում են՝ շուկայական պայմանների, առաջարկվող պրոդուկտների ու ծառայությունների և ընդունված լավագույն մոտեցման փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով: Բանկը մշակել է էական ռիսկերի և կապիտալի վերաբերյալ հաշվետվությունների ներկայացման համակարգ:

Տնօրենների խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարումը վերահսկող համակարգի պատշաճ աշխատանքի, հիմնական ռիսկերի կառավարման և ռիսկերի կառավարման քաղաքականության ու ընթացակարգերի վերանայման, ինչպես նաև խոշոր գործարքների հաստատման համար: Կառավարման հանձնաժողովը՝ Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման հանձնաժողովի (ԱՊԿՀ) աջակցությամբ պատասխանատու է ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված միջոցառումների վերահսկման և իրականացման ու ռիսկերի համար սահմանված համապատասխան սահմանաչափերում Բանկի գործունեությունն ապահովելու համար:

Ռիսկի թե՛ արտաքին, թե՛ ներքին գործոնները բացահայտվում և կառավարվում են կազմակերպչական կառուցվածքի շրջանակներում: Բանկը հատուկ ուշադրություն է դարձնում ռիսկի բոլոր գործոնների բացահայտմանը և ռիսկի նվազեցմանն ուղղված միջոցառումների նպատակահարմարության աստիճանի որոշմանը: Բացի ստանդարտ վարկային և շուկայական վերլուծությունների իրականացումից, Կառավարման հանձնաժողովը վերահսկում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ռիսկերը, կազմակերպելով կանոնավոր հանդիպումներ գործառնական միավորների հետ՝ նրանց մասնագիտական կարծիքը ձեռք բերելու համար:

Բանկի ներքին փաստաթղթերի համաձայն՝ Կառավարման հանձնաժողովը և ներքին աուդիտի բաժինը կանոնավոր հիմունքով պատրաստում են Բանկի էական ռիսկերի կառավարմանը վերաբերող հաշվետվություններ: Հաշվետվությունները ներառում են դիտարկումներ Բանկի ընթացակարգերի և մեթոդների արդյունավետության վերաբերյալ և առաջարկություններ բարելավումների հետ կապված:

(բ) Ֆինանսական ռիսկերի ուսումնասիրություն

Այս ծանոթագրությունում ներկայացված է տեղեկատվություն ֆինանսական ռիսկերին Բանկի ենթարկվածության վերաբերյալ:

Պարտքային ռիսկ

Պարտքային ռիսկը ֆինանսական վնաս կրելու ռիսկն է, երբ հաճախորդը կամ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմն ի վիճակի չի լինում կատարել իր պայմանագրային պարտականությունները Բանկի նկատմամբ: Բանկը մշակել է քաղաքականություն և ընթացակարգեր պարտքային ռիսկը կառավարելու համար (թե՛ ճանաչված ֆինանսական ակտիվների և թե՛ չճանաչված պայմանագրային պարտավորվածությունների համար):

Առևտրային վարկերի դիմումները պատրաստվում և վերլուծվում են Կորպորատիվ բանկային ծառայությունների վարչության համապատասխան աշխատակիցների կողմից, որոնք պատասխանատու են Բանկի առևտրային վարկերի պորտֆելի համար: Այս վարչության վարկային վերլուծաբանների կողմից պատրաստված հաշվետվությունները հիմնված են հաճախորդի գործունեության և գործունեության ֆինանսական արդյունքների կառուցվածքային վերլուծության վրա: Այնուհետև, վարկային դիմումը և հաշվետվությունն անցնում են անկախ ուսումնասիրություն Ռիսկերի կառավարման վարչության կողմից, որը տալիս է երկրորդ եզրակացությունը՝ ստուգելով համապատասխանությունը վարկային քաղաքականության պահանջներին: Կառավարման հանձնաժողովն ուսումնասիրում է վարկի դիմումը Կորպորատիվ բանկային ծառայությունների վարչության կողմից ներկայացված նյութերի հիման վրա: Նախքան Կառավարման հանձնաժողովի վերջնական հաստատումը, առանձին գործարքներն ուսումնասիրվում են նաև Իրավաբանական բաժնի կողմից՝ կախված ռիսկերի առանձնահատկություններից:

Բանկը շարունակաբար վերահսկում է առանձին վարկերի վիճակը և կանոնավոր կերպով վերագնահատում է իր հաճախորդների վճարունակությունը: Ուսումնասիրությունն իրականացվում է հաճախորդի ամենավերջին ֆինանսական հաշվետվությունների և վարկառուի կողմից տրամադրված կամ Բանկի կողմից այլ կերպ ձեռք բերված տեղեկատվության հիման վրա: Գրավի ներկա շուկայական արժեքը կանոնավոր կերպով գնահատվում է անկախ գնահատողի կամ Բանկի մասնագետների կողմից:

Մանրաձախ վարկերի դիմումներն ուսումնասիրվում են Մանրաձախ վարկերի հաստատման բաժնի, Մանրաձախ վարկերի հաստատման կոմիտեի և Կառավարման հանձնաժողովի կողմից՝ ելնելով հաստատման սահմանաչափերից: Բացի առանձին հաճախորդների վերլուծությունից, ողջ վարկային պորտֆելը գնահատվում է Ռ-իսկերի կառավարման բաժնի կողմից՝ վարկերի կենտրոնացման և շուկայական ռիսկերի տեսանկյունից: Բանկի պարտքային ռիսկի առավելագույն չափը որպես կանոն արտացոլվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքներում և չճանաչված պայմանագրային պարտավորվածություններում: Ակտիվների և պարտավորությունների հնարավոր հաշվանցումն էական ազդեցություն չունի պարտքային ռիսկի նվազեցման վրա:

Պարտքային ռիսկ – սպասվող պարտքային վնասի գումարներ

Արժեզրկման գնահատման համար օգտագործվող ելակետային տվյալներ, ենթադրություններ և մեթոդներ

Տես՝ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը Ծանոթագրություն 3 (ե) (iv) կետում:

Պարտքային ռիսկի էական աճ

Երբ Բանկը որոշում է, թե արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական գործիքի գծով պարտականությունների չկատարման ռիսկի էական աճ սկզբնական ճանաչումից հետո, այն դիտարկում է ողջամիտ և հիմնավորված տեղեկատվությունը, որը տեղին է և հասանելի առանց անհարկի ծախսերի կամ ջանքերի: Գնահատումը ներառում է թե՛ քանակական և թե՛ որակական տվյալները, ինչպես նաև Բանկի նախկին փորձի, վարկային որակի փորձագետների գնահատման և հեռանկարի վերաբերյալ տեղեկատվության վրա հիմնված վերլուծությունը:

Գնահատման նպատակն է պարզել, թե արդյոք տեղի է ունցել պարտքային ռիսկի էական աճ՝ համեմատելով հետևյալ երկու ցուցանիշները.

- պարտականությունների չկատարման հավանականությունը ֆինանսական գործիքի գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում՝ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ,
- պարտականությունների չկատարման հավանականությունը ֆինանսական գործիքի գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում տվյալ պահի դրությամբ, որը գնահատվել է պարտքային ռիսկին ենթարկվող գործիքի սկզբնական ճանաչման պահին (ճշգրտված վաղաժամկետ մարումների ակնկալիքների հետ կապված փոփոխությունների մասով՝ կիրառելի լինելու դեպքում):

Բանկն օգտագործում է երեք չափանիշ, որոշելու համար, թե արդյոք տեղի է ունցել պարտքային ռիսկի էական աճ.

- քանակական թեստ՝ հիմնված պարտականությունների չկատարման հավանականության փոփոխությունների վրա,
- որակական ցուցանիշներ և
- ժամկետանցության 30-օրյա սահմանափակիչ:

Պարտքային ռիսկի դասեր

Բանկը պարտքային ռիսկին ենթարկվող յուրաքանչյուր գործիքը դասում է պարտքային ռիսկի համապատասխան դասին՝ հիմք ընդունելով բազմազան տվյալներ, որոնք օգտագործվում են պարտականությունների չկատարման ռիսկը կանխատեսելու համար, և կիրառելով վարկի որակի վերաբերյալ փորձագետների դատողությունները: Պարտքային ռիսկի դասերը որոշվում են որակական և քանակական գործոնների հիման վրա, որոնք ծառայում են որպես պարտականությունների չկատարման ռիսկի հայտանիշ: Այս գործոնները տարբեր են՝ կախված պարտքային ռիսկին ենթարկվող գործիքի բնույթից և վարկառուի տեսակից:

Պարտքային ռիսկի դասերը սահմանվում և այնպես են չափաբերվում, որ պարտականությունների չկատարման ռիսկը մի քանի ազամ աճում է պարտքային ռիսկի վատթարացմանը զուգահեռ, օրինակ՝ պարտքային ռիսկի 1-ին և 2-րդ դասերի պարտականությունների չկատարման ռիսկի միջև տարբերությունն ավելի մեծ է քան 2-րդ և 3-րդ դասերի միջև տարբերությունը:

Պարտքային ռիսկին ենթարկվող յուրաքանչյուր գործիք դասվում է պարտքային ռիսկի համապատասխան դասին սկզբնական ճանաչման պահին՝ հիմք ընդունելով վարկառուի վերաբերյալ առկա տեղեկատվությունը: Պարտքային ռիսկին ենթարկվող գործիքները կանոնավոր կերպով վերահսկվում են, որի արդյունքում գործիքը պարտքային ռիսկի մի դասից կարող է տեղափոխվել մեկ այլ դասի: Վերահսկողությունը որպես կանոն ներառում է հետևյալ տեղեկատվության վերլուծությունը.

Ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին

Ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին (իրավաբանական անձիք և անհատներ)

• Հաճախորդի փաստաթղթերի, օրինակ՝ աուդիտի ենթարկված ֆինանսական հաշվետվությունների, կառավարչական հաշվետվությունների, բյուջեների և կանխատեսումների պարբերական ուսումնասիրության ընթացքում ձեռք բերված տեղեկատվությունը: Ցուցանիշները, որոնց հատուկ ուշադրություն է դարձվում, ներառում են՝ համախառն շահույթը, ժամկետանց օրերի քանակը, ֆինանսական լծակի ցուցանիշը, պարտքի սպասարկման գործակիցը, համապատասխանությունը սահմանափակումների, կառավարման որակը, վերադաս դեկավարության կազմի փոփոխությունները: • Վարկանիշային գործակալությունների, մամուլի հոդվածների տվյալները, արտաքին վարկանիշների փոփոխությունների մասին տեղեկատվությունը • Պարտատոմսերի և վարկերի գծով պարտականությունների չկատարման սվոպերի գները վարկառուի համար՝ հասանելի լինելու դեպքում	• Վճարումների մասին տեղեկատվությունը, ներառյալ՝ ժամկետանցության կարգավիճակի, մարումների փոփոխականության մասին տեղեկատվությունը: • Տրամադրված սահմանաչափի օգտագործումը • Վարկային պայմանագրի պայմանների վերանայման դիմումը և դիմումի բավարարումը • Գործունեության, ֆինանսական և տնտեսական պայմանների ընթացիկ և կանխատեսվող փոփոխությունները

Ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին

Ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին (իրավաբանական անձիք և անհատներ)

- Վարկառուի գործունեության ոլորտի քաղաքական, կարգավորիչ և տեխնոլոգիական միջավայրի կամ նրա գործունեության փաստացի և ակնկալվող էական փոփոխությունները

Պարտականությունների չկատարման հավանականության ժամանակային կառուցվածքի ստեղծում

Պարտքային ռիսկի դասերը հանդիսանում են հիմնական ելակետային տվյալներ պարտքային ռիսկին ենթարկվող իրավաբանական անձանց հետ կապված պարտականությունների չկատարման հավանականության ժամանակային կառուցվածքը ստեղծելիս: Բանկը հավաքագրում է պարտքի սպասարկման և պարտականությունների չկատարման վերաբերյալ տեղեկատվություն պարտքային ռիսկին ենթարկվող գործիքների հետ կապված, որոնք վերլուծվում են ըստ վ ա Ր կ ա տ Ե ս ա կ ի և վարկառուի տեսակի: Որոշ պորտֆելների համար օգտագործվում է մաս արտաքին վարկանիշային գործակալություններից ստացված տեղեկատվությունը: Բանկը սահմանում է պարտականությունների չկատարման առավելագույն չափ, որը հավասար է այն երկրի պարտականությունների չկատարման վարկանիշին, որտեղ իր գործունեությունն է իրականացնում վարկառուն:

Ժամկետանց օրերը հանդիսանում են հիմնական ելակետային տվյալներ պարտքային ռիսկին ենթարկվող անհատների հետ կապված պարտականությունների չկատարման հավանականության ժամանակային կառուցվածքը միգրացիայի մատրիցների Մարկովի մոդելում ստեղծելիս: Միգրացիայի մատրիցները կառուցվում են նախորդ 48 ամիսների տվյալների հիման վրա:

Պարտքային ռիսկի էական աճի որոշում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Բանկը գնահատում է, թե արդյոք տեղի է ունեցել պարտքային ռիսկի էական աճ սկզբնական ճանաչումից հետո: Պարտքային ռիսկի աճի էական լինելը որոշելիս հաշվի են առնվում ֆինանսական գործիքի և վարկառուի բնութագրերը և աշխարհագրական տարածաշրջանը: Էականության չափանիշները տարբեր են վարկավորման տարբեր տեսակների, մասնավորապես, իրավաբանական անձանց և անհատների վարկավորման համար:

Սկզբնական ճանաչումից հետո պարտքային ռիսկի աճը համարվում է էական, եթե դրա մասին են վկայում Բանկի պարտքային ռիսկի կառավարման հետ կապված որակական ցուցանիշները, որոնք այլ պարագայում կարող են ժամանակին ամբողջական առումով չարտացոլվել քանակական վերլուծության շրջանակներում: Սա վերաբերում է պարտքային ռիսկին ենթարկվող այն գործիքներին, որոնք համապատասխանում են բարձր ռիսկի որոշ չափանիշներին, որոնցից է հատուկ ուշադրության ցանկում ներառվելը: Այս որակական գործոնները հիմնված են փորձագետների դատողությունների և նախորդ տարիների համապատասխան փորձի վրա:

Որպես սահմանափակիչ, Բանկը համարում է, որ պարտքային ռիսկի էական աճ տեղի է ունենում ոչ ուշ, քան երբ ակտիվը դառնում է 30 օր ժամկետանց: Ժամկետանց օրերի քանակը որոշվում է հաշվելով օրերն առաջին օրվանից, երբ վճարումն ամբողջությամբ չի

ստացվել: Վճարում կատարելու ամսաթվերը որոշվում են առանց հաշվի առնելու արտոնյալ ժամանակահատվածը, որը կարող է տրամադրվել վարկառուին:

Եթե գոյություն ունի վկայություն, որ այլևս չկա պարտքային ռիսկի էական աճ ի համեմատություն սկզբնական ճանաչման, գործիքի հետ կապված վնասի գծով պահուստը կրկին չափվում է 12 ամսվա ընթացքում սպասվող պարտքային վնասի չափով: Պարտքային ռիսկի աճի որոշ որակական ցուցանիշներ, այդ թվում՝ վերանայված պայմանների խախտումը, կարող են վկայել պարտականությունների չկատարման ռիսկի աճի մասին, որը պահպանվում է, նույնիսկ երբ ցուցանիշն ինքնին դադարում է գոյություն ունենալ: Այս դեպքերում Բանկը սահմանում է փորձաշրջան, որի ընթացքում ֆինանսական ակտիվի գծով վճարումները պետք է կատարվեն ժամանակին և սահմանված չափով՝ ապացուցելու համար, որ պարտքային ռիսկն էականորեն նվազել է: Վարկի պայմանագրային պայմանների փոփոխության դեպքում, ապացույցն առ այն, որ գործիքի ամբողջ ժամկետի ընթացքում սպասվող պարտքային վնասը ճանաչելու չափանիշներն այլևս չեն բավարարվում, ներառում է փոփոխված պայմանագրային պայմանների համաձայն վճարումները ժամանակին կատարելու մասին տեղեկատվությունը:

Պարտականությունների չկատարման սահմանում

Բանկը համարում է, որ ֆինանսական ակտիվի գծով պարտականությունները չեն կատարվել, եթե՝

- հավանական չէ, որ վարկառուն ամբողջությամբ կկատարի իր վարկային պարտավորությունները, եթե Բանկը չձեռնարկի այնպիսի գործողություններ, ինչպիսին գրավի իրացումն է (առկայության դեպքում), կամ
- Բանկի նկատմամբ վարկառուի էական վարկային պարտավորություններից որևէ մեկն ավելի քան 90 օր ժամկետանց է: Օվերդրաֆտները համարվում են ժամկետանց այն օրվանից, երբ հաճախորդը խախտում է սահմանված սահմանաչափը կամ երբ հաճախորդին առաջարկվում է այնպիսի սահմանաչափ, որը փոքր է ընթացիկ չմարված պարտավորության գումարից, կամ
- հավանական է դառնում, որ ակտիվի պայմանները կվերանայվեն վարկառուի սնանկության արդյունքում՝ վարկային պարտավորությունները մարելու վարկառուի անկարողության պատճառով:

Վարկառուի կողմից պարտականությունների չկատարումը գնահատելիս՝ Բանկը հաշվի է առնում՝

- որակական ցուցանիշները, օրինակ՝ սահմանփակումների խախտումը,
- քանակական ցուցանիշները, օրինակ՝ նույն թողարկողի կողմից Բանկի նկատմամբ այլ պարտավորության ժամկետանց կարգավիճակը և չկատարումը և
- Բանկի ներսում մշակված և արտաքին աղբյուրներից ստացված տվյալները:

Ֆինանսական գործիքի գծով պարտականությունների չկատարման փաստը գնահատելիս ելակետային տվյալները և դրանց նշանակալիությունը կարող են փոփոխվել ժամանակի ընթացքում՝ հանգամանքների փոփոխություններն արտացոլելու համար:

Հեռանկարի վերաբերյալ տեղեկատվության ներառում

Բանկը ներառում է հեռանկարի վերաբերյալ տեղեկատվությունը, երբ գնահատում է, թե արդյոք տեղի է ունեցել գործիքի պարտքային ռիսկի էական աճ սկզբնական ճանաչումից հետո և երբ չափում է սպասվող պարտքային վնասը: Հեռանկարի վերաբերյալ տեղեկատվությունը գնահատելիս Բանկն օգտագործում է փորձագետների դատողությունները:

Բանկը որոշել և փաստաթղթավորել է պարտքային ռիսկի և պարտքային վնասի առանցքային գործոնները ֆինանսական գործիքների յուրաքանչյուր պորտֆելի համար և, օգտագործելով նախորդ ժամանակաշրջանների տվյալների վերլուծությունը, գնահատել է մակրոտնտեսական փոփոխականների, պարտքային ռիսկի և պարտքային վնասի միջև հարաբերությունները: Առանցքային գործոն են հանդիսանում ՀՆԱ-ի կանխատեսումները, արտարժույթի փոխարժեքի և անշարժ գույքի շուկայի գների փոփոխությունները:

Փոփոխված պայմաններով ֆինանսական ակտիվներ

Վարկի պայմանագրային պայմանները կարող են փոխվել մի շարք պատճառներից ելնելով, ներառյալ՝ շուկայական պայմանների փոփոխությունը, հաճախորդների պահպանումը և այլ գործոնները, որոնք կապված չեն հաճախորդի վճարունակության ներկայիս կամ հնարավոր վատթարացման հետ: Գոյություն ունեցող վարկը, որի պայմանները փոխվել են, կարող է ապաճանաչվել և վերանայված պայմաններով վարկը կարող է ճանաչվել որպես նոր վարկ իրական արժեքով՝ Ծանոթագրություն 3 (ե) (iii) կետում ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության համաձայն:

Երբ ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոխվում են և փոփոխությունը չի հանգեցնում ապաճանաչման, պարտքային ռիսկի էական աճի որոշումն արտացոլում է հետևյալ երկու ցուցանիշների համեմատությունը.

- պարտականությունների չկատարման հավանականությունը ֆինանսական գործիքի գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ ելնելով փոփոխված պայմաններից,
- պարտականությունների չկատարման հավանականությունը ֆինանսական գործիքի գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում, որը գնահատվում է սկզբնական ճանաչման պահին առկա տվյալների և սկզբնական պայմանագրային պայմանների հիման վրա:

Երբ փոփոխությունը հանգեցնում ապաճանաչման, ճանաչվում է նոր վարկ և դասվում 1-ին փուլին (ենթադրելով, որ այն արժեզրկված չէ այդ պահին):

Բանկը վերանայում է ֆինանսական դժվարություններ ունեցող հաճախորդների վարկերի պայմանները (վարկային պայմանագրի պայմանների վերանայում)՝ նպատակ ունենալով առավելագույնի հասցնել գումարների հավաքագրման հնարավորությունները և նվազագույնի հասցնել պարտականությունների չկատարման ռիսկը: Վարկային պայմանագրի պայմանների վերանայման ԲԱՆԿԻ քաղաքականության համաձայն՝ վարկի պայմանները վերանայվում են, եթե վարկառուն ներկա պահին չի կատարել իր պարտականությունները կամ գոյություն ունի պարտականությունների չկատարման մեծ ռիսկ, գոյություն ունի վկայություն, որ վարկառուն ձեռնարկել է բոլոր ողջամիտ քայլերը սկզբնական պայմանագրային պայմանների համաձայն մարումը կատարելու համար և ակնկալվում է, որ կկարողանա մարել վարկը վերանայված պայմաններով:

Պայմանների վերանայումը սովորաբար ներառում է մարման ժամկետի երկարաձգումը, տոկոսների վճարման ժամկետների փոփոխությունը և սահմանափակումների պայմանների փոփոխությունը: Վարկային պայմանագրի պայմանների վերանայման քաղաքականությունը գործում է թե՛ անհատներին և թե՛ իրավաբանական անձանց տրված վարկերի համար:

Վարկային պայմանագրի պայմանների վերանայման ԲԱՆԿԻ քաղաքականության շրջանակներում փոփոխված ֆինանսական ակտիվների համար պարտականությունների չկատարման հավանականության գնահատումն արտացոլում է այն հանգամանքը, թե արդյոք փոփոխությունը բարելավել է կամ վերականգնել է տոկոսները և մայր գումարը հավաքագրելու ԲԱՆԿԻ կարողությունը, ինչպես նաև վարկային պայմանագրերի պայմանների նման վերանայման ԲԱՆԿԻ նախկին փորձը: Այս գործընթացի

շրջանակներում Բանկը գնահատու է մարումները ժամանակին կատարելու հնարավորությունը պայմանագրի պայմանների փոփոխության դեպքում և դիտարկու է տարբեր վարքագծային ցուցանիշներ:

Ընդհանուր առմամբ, վարկային պայմանագրի պայմանների վերանայումն իրենից ներկայացնում է պարտքային ռիսկի էական աճի որակական ցուցանիշ, և պայմանների վերանայման մտադրությունը կարող է հանդես գալ որպես արժեզրկում (տես՝ Ծանոթագրություն 3 (ե) (iv)): Պայմանների վերանայումից հետո, որոշակի ժամանակի ընթացքում հաճախորդը պետք է կանոնավոր հիմունքով ժամանակին կատարի մարումները, մինչև որ վարկն այլևս չհամարվի արժեզրկված/վարկի հետ կապված այլևս չարձանագրվի պարտականությունների չկատարում, կամ մինչև որ չհամարվի, որ պարտականությունների չկատարման հավանականությունն այնքան է նվազել, որ վնասի գծով պահուստը կարող է կրկին գնահատվել 12 ամսվա ընթացքում սպասվող պարտքային ռիսկին հավասար գումարի չափով:

Սպասվող պարտքային վնասի չափում

Սպասվող պարտքային ռիսկը չափելիս որպես առանցքային ելակետային տվյալներ հանդես են գալիս հետևյալ փոփոխականների ժամանակային կառուցվածքները.

- պարտականությունների չկատարման հավանականությունը,
- վնասը պարտականությունների չկատարման դեպքում և
- պարտքի գումարը պարտականությունների չկատարման դեպքում:

1-ին փուլի գործիքների գծով սպասվող պարտքային վնասը հաշվարկվում է բազմապատկելով 12 ամսվա պարտականությունների չկատարման հավանականությունը պարտականությունների չկատարման դեպքում առաջացող վնասի գումարով և պարտականությունների չկատարման դեպքում պարտքի գումարով: Ֆինանսական գործիքի ամբողջ գործողության ժամկետի ընթացքում սպասվող պարտքային վնասը հաշվարկվում է բազմապատկելով գործիքի ամբողջ գործողության ժամկետի համար պարտականությունների չկատարման հավանականությունը պարտականությունների չկատարման դեպքում առաջացող վնասի գումարով և պարտականությունների չկատարման դեպքում պարտքի գումարով:

Պարտականությունների չկատարման հավանականության գնահատման մեթոդաբանությունը ներկայացված է վերը՝ «Պարտականությունների չկատարման հավանականության ժամանակային կառուցվածքի ստեղծում» բաժնում:

Բանկը գնահատում է պարտականությունների չկատարման դեպքում առաջացող վնասը հիմք ընդունելով պարտականությունները չկատարած պայմանագրային կողմերին ներկայացված պահանջները արդյունքում միջոցների վերադարձման դրույքների վերաբերյալ տեղեկատվությունը: Պարտականությունների չկատարման դեպքում առաջացող վնասի գնահատման մոդելներում դիտարկվում են պահանջի կառուցվածքը, գրավը, առաջնահերթությունը, պայմանագրային կողմի գործունեության ոլորտը, ֆինանսական ակտիվի մաս կազմող ցանկացած գրավի փոխհատուցման ծախսերը: Անշարժ գույքով ապահովված վարկերի համար վարկի գումար/գրավի արժեք հարաբերակցությունն առանցքային ցուցանիշ է պարտականությունների չկատարման դեպքում առաջացող վնասը որոշելու համար: Պարտականությունների չկատարման դեպքում առաջացող վնասի գնահատականները ճշգրտվում են տարբեր տնտեսական սցենարների տեսանկյունից և անշարժ գույքի ապահովվածությամբ վարկերի հետ կապված՝ անշարժ գույքի գների հնարավոր փոփոխություններն արտացոլելու համար: Պարտականությունների չկատարման դեպքում առաջացող վնասը հաշվարկվում է զեղչված դրամական միջոցների հոսքերի հիմունքով՝ որպես զեղչման գործակից կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Պարտքի գումարը պարտականությունների չկատարման դեպքում իրենից ներկայացնում է պարտքի գնահատված գումարը, որը կառաջանա, եթե վարկառու չկատարի իր պարտականությունները: Բանկը հաշվարկում է այս գումարը հաշվի առնելով պարտականությունների չկատարման դեպքում պարտքի ընթացիկ գումարը և պայմանագրով թույլատրվող և մաշվածության արդյունքում այդ գումարի հնարավոր փոփոխությունները: Ֆինանսական ակտիվի համար պարտականությունների չկատարման դեպքում պարտքի գումար է հանդիսանում համախառն հաշվեկշռային արժեքը: Վարկ տրամադրելու պարտավորվածությունների համար պարտականությունների չկատարման դեպքում պարտքի գումարը ներառում է հնարավոր ապագա գումարները, որոնք կարող են ստացվել պայմանագրի համաձայն, որոնք գնահատվում են նախորդ ժամանակաշրջանների դիտարկումների և հեռանկարի վերաբերյալ տեղեկատվության հիման վրա: Ֆինանսական երաշխավորությունների համար պարտականությունների չկատարման դեպքում պարտքի գումարն իրենից ներկայացնում է ֆինանսական երաշխավորության կատարման պահին վճարման ենթակա գումարը:

Ինչպես վերը նշված է և պայմանով, որ 1-ին փուլին դասված ֆինանսական ակտիվների համար, պարտականությունների չկատարման հավանականությունը դիտարկվում է առավելագույնս 12 ամսվա կտրվածքով, Բանկը սպասվող պարտքային վնասը չափում է հաշվի առնելով պարտականությունների չկատարման ռիսկը պայմանագրով նախատեսված առավելագույն ժամկետի ընթացքում (ներառյալ՝ վարկառուի երկարաձգման բոլոր հնարավորությունները), որի ընթացքում այն ենթարկվում է պարտքային ռիսկի, եթե նույնիսկ Բանկը դիտարկում է ավելի երկար ժամկետ պարտքային ռիսկի կառավարման նպատակով: Պայմանագրով նախատեսված առավելագույն ժամկետը տևում է մինչև այն ամսաթիվը, երբ Բանկն իրավունք ունի պահանջել վարկի մարումը կամ դադարեցնել վարկ տրամադրելու պարտավորվածությունը կամ երաշխավորությունը:

Եթե ցուցանիշի մոդելավորումն իրականացվում է հավաքական հիմունքով, ֆինանսական գործիքները խմբավորվում են ըստ ռիսկի ընդհանուր բնութագրերի, որոնք ներառում են՝

- գործիքի տեսակը,
- գրավի տեսակը:

Խմբավորումները կանոնավոր հիմունքով վերանայվում են, առանձին խմբերի շրջանակներում պարտքային ռիսկին ենթարկվող ֆինանսական գործիքների միատեսակ լինելը ապահովելու համար:

Այն պորտֆելների համար, որոնց վերաբերյալ Բանկն ունի նախորդ ժամանակաշրջանների սահմանափակ տվյալներ, որպես լրացուցիչ տեղեկատվություն օգտագործվում է արտաքին աղբյուրներից ստացված համադրելի տեղեկատվությունը: Ստորև ներկայացված են այն պորտֆելները, որոնց համար արտաքին աղբյուրներից ստացված համադրելի տեղեկատվությունն իրենից ներկայացնում է նշանակալի ելակետային տվյալներ սպասվող պարտքային վնասը գնահատելու համար:

	Պարտքային ռիսկին ենթարկվածություն	Օգտագործված արտաքին չափորոշիչ տեղեկատվություն	
		Պարտականությունների չկատարման հավանականություն	Վնասը պարտականությունների չկատարման դեպքում
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթեր	33,303,802	Պարտականությունների չկատարման S&P ուսումնասիրությունը	Փոխհատուցելիության Moody's ուսումնասիրությունը
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	1,631,854	Պարտականությունների չկատարման S&P ուսումնասիրությունը	Փոխհատուցելիության Moody's ուսումնասիրությունը
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	12,339,473	Պարտականությունների չկատարման S&P	-

ուսումնասիրությունը

Վնասի գծով պահուստ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է վնասի գծով պահուստի մնացորդների համադրումն ըստ ֆինանսական գործիքների դասերի ժամանակաշրջանի սկզբի և վերջի դրությամբ:

հազ. դրամ	01 հունվար 2019թ. - 30 հունիս 2019				2018թ.
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ					
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	(144)	-	-	(144)	(103)
Փոխանցում 1-ին փուլ	-	-	-	-	-
Փոխանցում 2-րդ փուլ	-	-	-	-	-
Փոխանցում 3-րդ փուլ	-	-	-	-	-
Վնասի գծով պահուստի գուտ վերաչափում	144	-	-	144	103
Ստեղծված կամ ձեռքբերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	(765)	-	-	(765)	(144)
Մնացորդը հունիսի 30-ի դրությամբ	(765)	-	-	(765)	(144)

հազ. դրամ	01 հունվար 2019թ. - 30 հունիս 2019				2018թ.
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը	Ընդամենը
Ամորտիզացված արժեքով չափվող բանկերին տրված վարկեր					
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	(2,377)	-	-	(2,377)	(215)
Փոխանցում 1-ին փուլ	-	-	-	-	-
Փոխանցում 2-րդ փուլ	-	-	-	-	-
Փոխանցում 3-րդ փուլ	-	-	-	-	-
Վնասի գծով պահուստի գուտ վերաչափում	441	-	-	441	215
Ստեղծված կամ ձեռքբերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	(323)	-	-	(323)	(2,377)
Մնացորդը հունիսի 30-ի դրությամբ	(2,259)	-	-	(2,259)	(2,377)

հազ. դրամ	01 հունվար 2019թ. - 30 հունիս 2019				2018թ.
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը	Ընդամենը
Ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկեր – առ և տր ա յ ի ն վ ա ռ կ ե ռ					
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	(335,953)	-	(3,898,490)	(4,234,443)	(4,211,068)
Փոխանցում 1-ին փուլ	-	-	-	-	-
Փոխանցում 2-րդ փուլ	-	-	-	-	-
Փոխանցում 3-րդ փուլ	-	-	-	-	-
Վնասի գծով պահուստի գուտ վերաչափում	205,343	-	34,890	240,233	39,075
Ստեղծված կամ ձեռքբերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	(30,170)	-	-	(30,170)	(126,222)
Դուրսգրումներ*	-	-	533,080	533,080	63,772
Մնացորդը հունիսի 30-ի դրությամբ	(160,780)	-	(3,330,520)	(3,491,300)	(4,234,443)

հազ. դրամ	01 հունվար 2019թ. - 30 հունիս 2019				2018թ.
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը	Ընդամենը
Անորոշիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկեր – մ ա ն ը ա ճ ախ վ ար կ ե ռ					
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	(47,763)	(73,248)	(47,080)	(168,091)	(209,104)
Փոխանցում 1-ին փուլ	13,684	(11,351)	(2,333)	-	-
Փոխանցում 2-րդ փուլ	(543)	942	(399)	-	-
Փոխանցում 3-րդ փուլ	(53)	(7,027)	7,080	-	-
Վնասի գծով պահուստի գուտ վերաչափում	(4,054)	43,414	(3,496)	35,864	(84,847)
Ստեղծված կամ ձեռքբերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	(6,333)	(3,211)	-	(9,544)	(45,807)
Դուրսգրումներ*	2,067	1,491	19,722	23,280	171,667
Մնացորդը հունիսի 30-ի դրությամբ	(42,995)	(48,990)	(26,506)	(118,491)	(168,091)

* Նախորդ տարվա դուրսգրումների տվյալը չի ներառում ժամանակաշրջանի վերականգնումները:

հազ. դրամ	01 հունվար 2019թ. - 30 հունիս 2019				2018թ.
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը	Ընդամենը
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթեր (2017թ-ին՝ վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր)					
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	(174,203)	-	-	(174,203)	(103,041)
Փոխանցում 1-ին փուլ	-	-	-	-	-
Փոխանցում 2-րդ փուլ	-	-	-	-	-
Փոխանցում 3-րդ փուլ	-	-	-	-	-
Վնասի գծով պահուստի գուտ վերաչափում	15,495	-	-	15,495	9,085
Ստեղծված կամ ձեռքբերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	(23,431)	-	-	(23,431)	(77,437)
Այլ	-	-	-	-	(2,810)
Մնացորդը հունիսի 30-ի դրությամբ	(182,139)	-	-	(182,139)	(174,203)

Վերը ներկայացված վնասի գծով պահուստը չի ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, քանի որ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթերի հաշվեկշռային արժեքը հանդիսանում է վերջիններիս իրական արժեքը:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է՝ հետևյալի համադրումը.

- ըստ ֆինանսական գործիքների դասերի վնասի գծով պահուստի մնացորդների համադրումը ժամանակաշրջանի սկզբի և վերջի դրությամբ և
- շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ներկայացված «պարտքային ֆինանսական ակտիվների արժեզրկումից կորուստներ» և «վարկ տրամադրելու պարտավորվածությունների և ֆինանսական երաշխավորությունների արժեզրկումից կորուստներ» հոդվածների համադրումը:

«Բիրտու Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
 2019թ. հունիսի 30-ին ավարտված վեց ամիսների
 միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

հազ. դրամ	Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	Անորոշված արժեքով չափվող արժեքով բանկերին տրված վարկեր	Անորոշված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված իրավաբանական անձիք	Անորոշված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկեր – անհատներ	Այլ	Այլ ակտիվներ	Ընդամենը
					համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթեր		
Վնասի գծով պահուստի գուտ վերաչափում	144	441	240,233	35,864	15,495	-	292,177
Ստեղծված կամ ձեռքբերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	(765)	(323)	(30,170)	(9,546)	(23,431)	-	(64,235)
Հանրագումար	(621)	118	210,063	26,318	(7,936)	-	227,942
Նախկինում դուրսգրված գումարների վերականգնում				47,301		(6,878)	40,423
Ընդամենը	(621)	118	210,063	73,619	(7,936)	(6,878)	268,365

Ստորև ներկայացված են անհատներին և իրավաբանական անձանց տրված վարկերի պորտֆելների համախառն հաշվեկշռային արժեքի էական փոփոխությունները ժամանակաշրջանի ընթացքում, որոնք հանգեցրել են վնասի գծով պահուստի փոփոխությանը:

հազ. դրամ	01 հունվար 2019թ. - 30 հունիս 2019			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Անորոշված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկեր – մ ա ն ր ա ծ ախ վ ար կ ե ր – համախառն հաշվեկշռային արժեք				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	21,611,827	-	4,139,596	25,751,423
Փոխանցում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Փոխանցում 2-րդ փուլ	-	-	-	-
Փոխանցում 3-րդ փուլ	-	-	-	-
Ստեղծված կամ ձեռքբերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	4,626,541	-	-	4,626,541
Ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն մարված ֆինանսական ակտիվներ	(12,324,432)	-	(57,825)	(12,382,257)
Դուրսգրումներ	-	-	(533,080)	(533,080)
Մնացորդը հունիսի 30-ի դրությամբ	13,913,936	-	3,548,691	17,462,627

հազ. դրամ	01 հունվար 2019թ. - 30 հունիս 2019			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Անորոշված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկեր – ա մ և տր ա յ ի ն վ ար կ ե ր – համախառն հաշվեկշռային արժեք				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	12,732,398	436,283	226,685	13,395,366
Փոխանցում 1-ին փուլ	88,675	(76,889)	(11,786)	-

«Բիրտու Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
 2019թ. հունիսի 30-ին ավարտված վեց ամիսների
 միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

հազ. դրամ	01 հունվար 2019թ. - 30 հունիս 2019			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Փոխանցում 2-րդ փուլ	(145,941)	151,113	(5,172)	-
Փոխանցում 3-րդ փուլ	(13,376)	(40,281)	53,657	-
Ստեղծված կամ ձեռքբերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	1,943,100	26,529	-	1,969,629
Ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն մարված ֆինանսական ակտիվներ	(1,356,537)	(54,786)	(69,446)	(1,480,769)
Դուրսգրումներ	(2,067)	(1,489)	(19,722)	(23,278)
Մնացորդը հունիսի 30-ի դրությամբ	13,246,252	440,480	174,216	13,860,948

Վարկի որակական ցուցանիշների վերլուծություն

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն 2019թ. հունիսի 30-ի և 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթերի որակական ցուցանիշների վերաբերյալ: Եթե այլ նշում առկա չէ, աղյուսակում ֆինանսական ակտիվների համար ներկայացվում է համախառն հաշվեկշռային արժեքը: Վարկ տրամադրելու պարտավորվածությունների և ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի համար աղյուսակում նշված գումարներն իրենցից ներկայացնում են համապատասխանաբար պարտավորվածության կամ երաշխավորության գումարները:

«1-ին փուլ», «2-րդ փուլ» և «3-րդ փուլ» եզրույթների բացատրությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 3 (ե) (iv) կետում:

հազ. դրամ	30 հունիսի 2019թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
	12 ամսվա ընթացքում ՄՊՎ	Չարժեզրկված ֆինանսական գործիքի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում ՄՊՎ	Արժեզրկված ֆինանսական գործիքի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում ՄՊՎ	
<i>Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ</i>				
CCC+ վարկանիշով	1,054,615	-	-	1,054,615
BBB- վարկանիշով	18,797	-	-	18,797
Առանց վարկանիշի	14,269,673	-	-	14,269,673
	15,343,085	-	-	15,343,085
Վնասի գծով պահուստ	(765)	-	-	(765)
Հաշվեկշռային արժեք	15,342,320	-	-	15,342,320
<i>Ամորտիզացված արժեքով չափվող բանկերին տրված վարկեր</i>				
AA- վարկանիշով	77,441	-	-	77,441
B- ից B+ վարկանիշով	9,071,877	-	-	9,071,877
Առանց վարկանիշի	3,958,945	-	-	3,958,945
	13,108,263	-	-	13,108,263
Վնասի գծով պահուստ	(2,259)	-	-	(2,259)
Հաշվեկշռային արժեք	13,106,004	-	-	13,106,004

Ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր –

«Բիրտու Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
 2019թ. հունիսի 30-ին ավարտված վեց ամիսների
 միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

30 հունիսի 2019թ.

հազ. դրամ	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
	12 ամսվա ընթացքում ՍՊՎ	Չարժեզրկված ֆինանսական գործիքի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում ՍՊՎ	Արժեզրկված ֆինանսական գործիքի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում ՍՊՎ	
իրավաբանական անձիք				
Արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկեր	13,913,936	-	-	13,913,936
Ավելի քան 360 օր ժամկետանց	-	-	3,548,691	3,548,691
	13,913,936	-	3,548,691	17,462,627
Վնասի գծով պահուստ	(160,780)	-	(3,330,520)	(3,491,300)
Հաշվեկշռային արժեք	13,753,156	-	218,171	13,971,327
Անորոշագույն արժեքով չափվող վարկեր – անհատներ*				
Ոչ ժամկետանց	13,069,545	268,454	-	13,337,999
Մինչև 30 օր ժամկետանց	176,707	29,181	-	205,888
31-90 օր ժամկետանց	-	142,844	-	142,844
91-180 օր ժամկետանց	-	-	51,542	51,542
181-270 օր ժամկետանց	-	-	2,084	2,084
Ավելի քան 271 օր ժամկետանց	-	-	120,590	120,590
	13,246,252	440,479	174,216	13,860,947
Վնասի գծով պահուստ	(42,995)	(48,990)	(26,506)	(118,491)
Հաշվեկշռային արժեք	13,203,257	391,489	147,710	13,742,456
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթեր				
A- վարկանիշով	897,516	-	-	897,516
B- ից B+ վարկանիշով	32,002,799	-	-	32,002,799
Առանց վարկանիշի	403,487	-	-	403,487
	33,303,802	-	-	33,303,802
Վնասի գծով պահուստ	(182,139)	-	-	(182,139)
Հաշվեկշռային արժեք – իրական արժեք	33,303,802	-	-	33,303,802

31 դեկտեմբերի 2018թ.

հազ. դրամ	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
	12 ամսվա ընթացքում ՍՊՎ	Չարժեզրկված ֆինանսական գործիքի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում ՍՊՎ	Արժեզրկված ֆինանսական գործիքի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում ՍՊՎ	
Գրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ				
B վարկանիշով	796,378	-	-	796,378
Առանց վարկանիշի	9,955,083	-	-	9,955,083
	10,751,461	-	-	10,751,461
Վնասի գծով պահուստ	(144)	-	-	(144)
Հաշվեկշռային արժեք	10,751,317	-	-	10,751,317

«Բիրոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
2019թ. հունիսի 30-ին ավարտված վեց ամիսների
միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

**Անորոշագրված արժեքով
չափվող բանկերին տրված
վարկեր**

AA- վարկանիշով	78,020	-	-	78,020
B- ից B+ վարկանիշով	8,420,993	-	-	8,420,993
Առանց վարկանիշի	754,414	-	-	754,414
	9,253,427	-	-	9,253,427
Վնասի գծով պահուստ	(2,377)	-	-	(2,377)
Հաշվեկշռային արժեք	9,251,050	-	-	9,251,050

**Անորոշագրված արժեքով
չափվող վարկեր –
իրավաբանական անձիք**

Արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկեր	21,611,827	-	-	21,611,827
Ավելի քան 360 օր ժամկետանց	-	-	4,139,597	4,139,597
	21,611,827	-	4,139,597	25,751,424
Վնասի գծով պահուստ	(335,953)	-	(3,898,490)	(4,234,443)
Հաշվեկշռային արժեք	21,275,874	-	241,107	21,516,981

31 դեկտեմբերի 2018թ.

հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2018թ.			Ընդամենը
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	
	12 ամսվա ընթացքում ՍՊՎ	Չարժեզրկված ֆինանսական գործիքի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում ՍՊՎ	Արժեզրկված ֆինանսական գործիքի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում ՍՊՎ	
Անորոշագրված արժեքով չափվող վարկեր – անհատներ*				
Ոչ ժամկետանց	12,651,200	321,802	-	12,973,002
Մինչև 30 օր ժամկետանց	81,195	13,223	-	94,418
31-90 օր ժամկետանց	-	101,258	-	101,258
91-180 օր ժամկետանց	-	-	18,886	18,886
181-270 օր ժամկետանց	-	-	40,731	40,731
Ավելի քան 271 օր ժամկետանց	-	-	167,070	167,070
	12,732,395	436,283	226,687	13,395,365
Վնասի գծով պահուստ	(47,763)	(73,246)	(47,079)	(168,088)
Հաշվեկշռային արժեք	12,684,632	363,037	179,608	13,227,277

**Այլ համապարփակ ֆինանսական
արդյունքի միջոցով իրական
արժեքով չափվող պարտքային
ներդրումային արժեթղթեր**

A- վարկանիշով	897,924	-	-	897,924
B- ից B+ վարկանիշով	29,842,413	-	-	29,842,413
Առանց վարկանիշի	201,058	-	-	201,058
	30,941,395	-	-	30,941,395
Վնասի գծով պահուստ	(174,203)	-	-	(174,203)
Հաշվեկշռային արժեք – իրական արժեք	30,941,395	-	-	30,941,395

* ՖՀՍՍ 9-ի համաձայն՝ հաճախորդներին տրված վարկերի գծով սպասվող պարտքային վնասը ներառում է վարկ տրամադրելու գծով չօգտագործված պարտավորվածությունների գծով սպասվող պարտքային վնասը:

Գրավ և ապահովյալն այլ միջոցներ

2019թ. հունիսի 30-ի և 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ուներ ֆինանսական գործիքներ, որոնց համար վնասի գծով պահուստ չէր ճանաչվել՝ պայմանավորված գրավի առկայությամբ:

	Ենթարկվածությունը 2019թ. հունիսի 30-ի դրությամբ	Ենթարկվածությունը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	5,909,366	5,645,497
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	2,573,544	2,125,198
Անհատներին տրված վարկեր	76,116	260,571

Ժամանակաշրջանի ընթացքում Բանկը չի կատարել փոփոխություններ գրավով ապահովվածությանը վերաբերող իր քաղաքականությունում:

Պարտքային ռիսկի կենտրոնացվածություն

Պարտքային ռիսկի առավելագույն չափը որպես կանոն արտացոլվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքներում և չճանաչված պայմանագրային պարտավորվածությունների գումարներում: Ակտիվների և պարտավորությունների հնարավոր հաշվանցումն էական ազդեցություն չունի պոտենցիալ պարտքային ռիսկի նվազեցման վրա:

Ստրոկ ներկայացված է պարտքային ռիսկին ֆինանսական ակտիվների ենթարկվածության առավելագույն չափը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

	30 հունիսի 2019թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2018թ. հազ. դրամ
Ակտիվներ		
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	15,342,320	10,751,317
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	5,909,366	5,645,497
Բանկերին տրված վարկեր	13,106,004	9,251,050
Հաճախորդներին տրված վարկեր	27,713,783	34,744,258
Ներդրումային արժեթղթեր	33,316,962	30,954,555
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	9,497	53,811
Պարտքային ռիսկի ընդհանուր առավելագույն չափը	95,397,932	91,400,488

Սովորաբար գրավ չի պահանջվում արժեթղթերում կատարած ներդրումների և բանկերին տրված վարկերի դիմաց, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ արժեթղթերը պահվում են որպես հակադարձ հետգնման գործունեության մաս:

Հաճախորդներին տրված վարկերի գրավի և վերջիններիս գծով պարտքային ռիսկի կենտրոնացվածության վերլուծությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 12-ում:

Չճանաչված պայմանագրային պարտավորվածությունների հետ կապված պարտքային ռիսկին ենթարկվածության առավելագույն չափը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ներկայացված է Ծանոթագրություն 22-ում:

2019թ. հունիսի 30-ի դրությամբ Բանկն ունի երկու պարտապան կամ կապակցված պարտապանների խումբ (2018թ-ին՝ երկու), որոնց հետ կապված պարտքային ռիսկը գերազանցում է ընդհանուր պարտքային ռիսկի 10%-ը: 2019թ. հունիսի 30-ի դրությամբ այս

պայմանագրային կողմերի հետ կապված ռիսկը կազմում է 44,339,486 հազար դրամ (2018թ-ին՝ 39,080,414 հազար դրամ):

Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված բացահայտումները ներառում են ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները, որոնք՝

- հաշվանցվում են Բանկի ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում կամ
- իրավաբանորեն ամրագրված հաշվանցման գլխավոր համաձայնագրի կամ նմանատիպ գործիքներին վերաբերող նմանատիպ պայմանագրերի առարկա են՝ անկախ այն հանգամանքից, թե արդյոք այդ ֆինանսական գործիքները հաշվանցվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, թե ոչ:

Նմանատիպ պայմանագրերը ներառում են ածանցյալների քլիրինգային պայմանագրերը, հետզնման գլխավոր պայմանագրերը և արժեթղթերի փոխառության գլխավոր պայմանագրերը: Այնպիսի ֆինանսական գործիքները, ինչպիսիք են վարկերը և ավանդները, չեն բացահայտվում ստորև ներկայացվող աղյուսակներում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ հաշվանցվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

Բանկը ստանում և տրամադրում է գրավ շուկայում շրջանառվող արժեթղթերի տեսքով վաճառքի և հետզնման գործարքների, հակադարձ վաճառքի և հետզնման պայմանագրերի գծով:

Այս գրավի համար գործում են ոլորտում ընդունված ստանդարտ պայմանները: Սա նշանակում է, որ որպես գրավ ստացված/տրամադրված արժեթղթերը կարող են գրավադրվել կամ վաճառվել գործարքի գործողության ժամկետի ընթացքում, սակայն պետք է վերադարձվեն գործարքի ավարտին: Այս պայմանները յուրաքանչյուր պայմանագրային կողմին իրավունք են տալիս նաև դադարեցնել համապատասխան գործարքը՝ պայմանագրային կողմից գրավ տրամադրելու անկարողության պատճառով:

Վերը նշված պայմանավորվածությունները չեն բավարարում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցման պայմաններին: Պատճառն այն է, որ դրանք ստեղծում են ճանաչված գումարը հաշվանցելու իրավունք, որն իրագործելի է միայն Բանկի կամ պայմանագրային կողմերի կողմից պարտականությունները չկատարելու, դրանց անվճարունակության կամ սնանկության դեպքում: Բացի այդ, Բանկը և նրա պայմանագրային կողմերը մտադիր չեն վճարումը կատարել զուտ հիմունքով, կամ միաժամանակ իրացնել ակտիվները և մարել պարտավորությունները:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են հաշվանցման ենթակա, իրավաբանորեն ամրագրված հաշվանցման հիմնական պայմանագրի կամ նմանատիպ պայմանագրերի առարկա հանդիսացող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները 2019թ. հունիսի 30-ի դրությամբ:

հազ. դրամ

Ֆինանսական ակտիվների տեսակներ	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների համախառն գումար	Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցված՝ ճանաչված ֆինանսական պարտավորության համախառն գումար	Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված ֆինանսական ակտիվների զուտ գումար	Մնանկացման դեպքում հաշվանցման ենթակա գումարներ	Ֆինանսական գործիքներ	Զուտ գումար
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	5,909,366	-	5,909,366	5,909,366		-
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	5,909,366	-	5,909,366	5,909,366		-

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են հաշվանցման ենթակա, իրավաբանորեն ամրագրված հաշվանցման հիմնական պայմանագրի կամ նմանատիպ պայմանագրերի առարկա հանդիսացող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ

Ֆինանսական ակտիվների տեսակներ	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների համախառն գումար	Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցված՝ ճանաչված ֆինանսական պարտավորության համախառն գումար	Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված ֆինանսական ակտիվների զուտ գումար	Մնանկացման դեպքում հաշվանցման ենթակա գումարներ	Ֆինանսական գործիքներ	Զուտ գումար
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	5,645,497	-	5,645,497	5,645,497		-
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	5,645,497	-	5,645,497	5,645,497		-

(գ) Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ դրանից ստացվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերի տատանման ռիսկն է շուկայական գների փոփոխության արդյունքում:

Շուկայական ռիսկը ներառում է արտարժութային, տոկոսադրույքի և այլ գնային ռիսկերը: Շուկայական ռիսկն առաջանում է պարտքային և բաժնային ֆինանսական գործիքների բաց դիրքերի գծով, որոնք ենթարկվում են շուկայի ընդհանուր և առանձին փոփոխություններին ու շուկայական գների և արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխությունների ազդեցությանը:

Շուկայական ռիսկի կառավարման նպատակը ռիսկի այնպիսի կառավարումն ու վերահսկումն են, որը թույլ կտա պահպանել այս ռիսկին ենթարկվածության աստիճանն ընդունելի սահմաններում՝ միաժամանակ ապահովելով ռիսկի դիմաց եկամտաբերության օպտիմալացումը:

Շուկայական ռիսկի կառավարման համար պատասխանատվություն է կրում ԱՊԿՀ-ն: Շուկայական ռիսկի սահմանաչափերը հաստատվում են ԱՊԿՀ-ի կողմից:

Շուկայական ռիսկը Բանկը կառավարում է սահմանելով բաց դիրքի սահմանաչափեր ֆինանսական գործիքների, տոկոսադրույքի ժամկետայնության և արտարժույթային դիրքերի գծով, սահմանվում են նաև «վնասի դադարեցման» սահմանաչափեր, որոնք կանոնավոր կերպով վերանայվում և հաստատվում են ԱՊԿՀ-ի կողմից:

(i) Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ դրանից ստացվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերի տատանման ռիսկն է շուկայական տոկոսադրույքների փոփոխության արդյունքում: Բանկը ենթարկվում է իր ֆինանսական վիճակի և դրամական միջոցների հոսքերի վրա գերակայող շուկայական տոկոսադրույքների տատանումների ազդեցությանը: Նման տատանումները կարող են ավելացնել տոկոսային մարժան, սակայն կարող են նաև նվազեցնել այն կամ հանգեցնել վնասների՝ տոկոսադրույքների անսպասելի փոփոխության դեպքում:

Տոկոսադրույքի ճեղքվածքի վերլուծություն

Տոկոսադրույքի ռիսկը հիմնականում կառավարվում է տոկոսադրույքների ճեղքվածքների մոնիտորինգի միջոցով: Ստորև ամփոփ կերպով ներկայացված է տոկոսադրույքների ճեղքվածքների վերլուծությունը հիմնական ֆինանսական գործիքների համար:

հազ. դրամ	Մինչև 3 ամիս	3-6 ամիս	6-12 ամիս	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ոչ տոկոսակիր	Հաշվեկշռ. արժեք
30 հունիսի 2019թ. ԱԿՏԻՎՆԵՐ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	1,679,488	-	-	-	-	14,214,082	15,893,570
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	5,909,366	-	-	-	-	-	5,909,366
Բանկերին տրված վարկեր	7,645,051	543,244	-	4,770,268	77,441	70,000	13,106,004
Հաճախորդներին տրված վարկեր	1,852,687	3,597,769	3,199,561	17,072,548	1,991,218	-	27,713,783
Ներդրումային արժեթղթեր	95,385	2,305,093	4,263,820	18,375,887	8,263,617	13,160	33,316,962
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	-	-	-	-	9,497	9,497
	17,181,977	6,446,106	7,463,381	40,218,703	10,332,276	14,306,739	95,949,182
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ							
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	150,649	12,292	-	588,569	-	33	751,543
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	22,438,171	8,394,374	15,516,330	8,045,455	11,371	2,728,637	57,134,338
Այլ ներգրավված միջոցներ	96,096	35,753	64,706	3,468,140	173,586	-	3,838,281
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	128,594	-	-	-	7,573,377	-	7,701,971
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	-	-	-	-	178,729	178,729
	22,813,510	8,442,419	15,581,036	12,102,164	7,758,334	2,907,399	69,604,862
	(5,631,533)	(1,996,313)	(8,117,655)	28,116,539	2,573,942	11,399,340	26,344,320

հազ. դրամ	Մինչև 3 ամիս	3-6 ամիս	6-12 ամիս	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ոչ տոկոսակիր	Հաշվեկշռ. արժեք
31 դեկտեմբերի 2018թ. ԱԿՏԻՎՆԵՐ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	711,812	-	-	-	-	10,486,131	11,197,943
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	5,645,497	-	-	-	-	-	5,645,497
Բանկերին տրված վարկեր	4,187,075	-	-	4,835,955	78,020	150,000	9,251,050
Հաճախորդներին տրված վարկեր	2,443,439	3,085,509	3,813,996	22,907,777	2,493,537	-	34,744,258
Ներդրումային արժեթղթեր	107,453	2,865,339	1,244,324	18,409,159	8,315,120	13,160	30,954,555
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	-	-	-	-	53,811	53,811
	13,095,276	5,950,848	5,058,320	46,152,891	10,886,677	10,703,102	91,847,114

«Բիրչուս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
 2019թ. հունիսի 30-ին ավարտված վեց ամիսների
 միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

հազ. դրամ	Մինչև 3 ամիս	3-6 ամիս	6-12 ամիս	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ոչ տոկոսակիր	Հաշվեկշռ. արժեք
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ							
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	-	17,646	-	1,027,027	-	-	1,044,673
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	14,677,637	10,366,711	19,370,719	7,355,709	24,096	1,828,384	53,623,256
Այլ ներգրավված միջոցներ	286,914	30,149	79,228	3,576,184	216,217	-	4,188,692
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	130,868	-	-	-	7,705,969	-	7,836,837
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	-	-	-	-	166,846	166,846
	15,095,419	10,414,506	19,449,947	11,958,920	7,946,282	1,995,230	66,860,304
	(2,000,143)	(4,463,658)	(14,391,627)	34,193,971	2,940,395	8,707,872	24,986,810

Միջին արդյունավետ տոկոսադրույքներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են Բանկի տոկոսակիր ակտիվների և պարտավորությունների միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները 2019թ. հունիսի 30-ի և 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Այս տոկոսադրույքներն իրենցից ներկայացնում են այս ակտիվների և պարտավորությունների մինչև մարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածի մոտավոր եկամտաբերությունը:

	Հունիսի 30, 2019թ.			Դեկտեմբերի 31, 2018թ.		
	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %			Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %		
	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Այլ արտարժույթ	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Այլ արտարժույթ
Տոկոսակիր ակտիվներ						
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	5.8%	2.3%	-	6.2%	2.0%	-
Բանկերին տրված վարկեր	-	3.9%	1.0%	6.8%	5.6%	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր	12.8%	8.3%	7.4%	12.9%	8.0%	7.1%
Ներդրումային արժեթղթեր	9.8%	6.4%	-	10.7%	6.5%	-
Տոկոսակիր պարտավորություններ						
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	8.0%	-	-	8.0%	-	-
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ						
- Ընթացիկ հաշիվներ և ցլահանջ ավանդներ	2.1%	1.0%	0.2%	2.4%	1.1%	0.3%
- Ժամկետային ավանդներ	9.6%	4.3%	2.5%	9.5%	4.5%	2.6%
Այլ ներգրավված միջոցներ	8.9%	8.3%	-	9.0%	8.2%	-
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	-	6.5%	6.5%	-	6.5%	6.5%

Տոկոսադրույքի զգայունության վերլուծություն

Տոկոսադրույքի ճեղքվածքի վերլուծության վրա հիմնված տոկոսադրույքի կառավարումը լրացվում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների զգայունության մոնիտորինգով: Ստորև ներկայացվում է տոկոսադրույքի փոփոխության (վերագնորոշման ռիսկ) նկատմամբ զուտ շահույթի կամ վնասի և սեփական կապիտալի (առանց հարկերի) զգայունության վերլուծությունը, որն իրականացվել է 100 բազիսային կետով (բկ) եկամտաբերության կորերի զուգահեռ նվազման կամ աճի պարզեցված սցենարի և 2019թ. հունիսի 30-ի ու 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առկա տոկոսակիր ակտիվների և պարտավորությունների դիրքերի հիման վրա:

	Հունիսի 30, 2019թ. հազ. դրամ	Դեկտեմբերի 31, 2018թ. հազ. դրամ
100 բկ զուգահեռ նվազում	10,690	26,883
100 բկ զուգահեռ աճ	(10,690)	(26,883)

Ստորև ներկայացվում է զուտ շահույթի կամ վնասի և սեփական կապիտալի զգայունության վերլուծությունը՝ պայմանավորված այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխությամբ, որն իրականացվել է 2019թ. հունիսի 30-ի ու 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 100 բազիսային կետով (բկ) եկամտաբերության կորերի զուգահեռ նվազման կամ աճի պարզեցված սցենարի հիման վրա:

	Հունիսի 30, 2019թ.		Դեկտեմբերի 31, 2018թ.	
	Չուտ շահույթ կամ վնաս հազ. դրամ	Սեփական կապիտալ հազ. դրամ	Չուտ շահույթ կամ վնաս հազ. դրամ	Սեփական կապիտալ հազ. դրամ
100 բկ զուգահեռ նվազում	-	1,187,030	-	1,117,510
100 բկ զուգահեռ աճ	-	(1,187,030)	-	(1,117,510)

(ii) Արտարժույթային ռիսկ

Բանկն ունի մի շարք արտարժույթներով արտահայտված ակտիվներ և պարտավորություններ:

Արտարժույթային ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ դրանից ստացվող դրամական միջոցների սպազա հոսքերի տատանման ռիսկն է արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխության արդյունքում: Բանկը չի հեջավորում իր ենթարկվածությունն արտարժույթային ռիսկին:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արժույթների 2019թ. հունիսի 30-ի դրությամբ:

	ՀՀ դրամ հազ. դրամ	ԱՄՆ դոլար հազ. դրամ	Եվրո հազ. դրամ	Այլ արտարժույթ հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	7,093,490	2,757,106	5,967,297	75,677	15,893,570
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	5,718,240	191,126	-	-	5,909,366
Բանկերին տրված վարկեր	70,000	12,492,770	543,234	-	13,106,004
Հաճախորդներին տրված վարկեր	8,110,163	19,510,213	93,407	-	27,713,783

«Բիրտու Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
 2019թ. հունիսի 30-ին ավարտված վեց ամիսների
 միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Ներդրումային արժեթղթեր	31,821,720	1,495,242	-	-	33,316,962
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	4,554	4,906	33	4	9,497
Ընդամենը ակտիվներ	52,818,167	36,451,363	6,603,971	75,681	95,949,182
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	751,510	-	-	33	751,543
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	22,196,847	33,445,039	1,446,469	45,983	57,134,338
Այլ ներգրավված միջոցներ	815,928	3,022,353	-	-	3,838,281
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	-	2,522,947	5,179,024	-	7,701,971
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	177,591	958	180	-	178,729
Ընդամենը պարտավորություններ	23,941,876	38,991,297	6,625,673	46,016	69,604,862
Զուտ դիրքը	28,876,291	(2,539,934)	(21,702)	29,665	26,344,320

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արժույթների 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	ՀՀ դրամ հազ. դրամ	ԱՄՆ դոլար հազ. դրամ	Եվրո հազ. դրամ	Այլ արտարժույթ հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	7,421,380	2,387,381	1,374,525	14,657	11,197,943
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	5,330,791	314,706	-	-	5,645,497
Բանկերին տրված վարկեր	1,910,552	7,340,498	-	-	9,251,050
Հաճախորդներին տրված վարկեր	8,166,600	21,451,286	5,126,372	-	34,744,258
Ներդրումային արժեթղթեր	29,467,185	1,487,370	-	-	30,954,555
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	42,574	11,201	33	3	53,811
Ընդամենը ակտիվներ	52,339,082	32,992,442	6,500,930	14,660	91,847,114
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	1,044,673	-	-	-	1,044,673
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	21,937,680	30,410,137	1,272,803	2,636	53,623,256
Այլ ներգրավված միջոցներ	935,982	3,252,710	-	-	4,188,692
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	-	2,558,058	5,278,779	-	7,836,837
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	154,545	320	11,981	-	166,846
Ընդամենը պարտավորություններ	24,072,880	36,221,225	6,563,563	2,636	66,860,304
Զուտ դիրքը	28,266,202	(3,228,783)	(62,633)	12,024	24,986,810

2019թ. հունիսի 30-ի ու 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի արժեզրկումը հետևյալ արտարժույթների նկատմամբ կավելացներ (կնվազեցներ) սեփական կապիտալը և շահույթը կամ վնասը ստորև ներկայացված գումարների չափով: Այս վերլուծությունը հիմնված է արտարժույթների փոխարժեքների տատանումների վրա, որոնք Բանկը դիտարկում է որպես ողջամտորեն հնարավոր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում: Վերլուծությունը ենթադրում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքները, կմնան անփոփոխ:

	Հունիսի 30, 2019թ. հազ. դրամ	Դեկտեմբերի 31, 2018թ. հազ. դրամ
ԱՄՆ դոլարի փոխարժեքի 10% արժևորում դրամի նկատմամբ	(253,993)	(322,878)
Եվրոյի փոխարժեքի 10% արժևորում դրամի նկատմամբ	(2,171)	(6,263)

2019թ. հունիսի 30-ի ու 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի արժևորումը վերոնշյալ արտարժույթների նկատմամբ կունենար գումարային առումով նույն, սակայն հակառակ ազդեցություն վերը նշված գումարների վրա՝ ելնելով այն ենթադրությունից, որ մյուս բոլոր փոփոխականները կմնան անփոփոխ:

(դ) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Բանկը կունենա դժվարություններ դրամական միջոցների կամ այլ ֆինանսական ակտիվների տրամադրման միջոցով ֆինանսական պարտավորությունները կատարելիս: Իրացվելիության ռիսկն առաջանում է ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության անհամապատասխանության դեպքում: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության և տոկոսադրույքների համապատասխանությունը և/կամ վերահսկվող անհամապատասխանությունն իրացվելիության կառավարման էական գործոն է: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ամբողջական համապատասխանությունը բնորոշ չէ ֆինանսական կազմակերպությունների համար՝ պայմանավորված իրականացվող գործարքների տարաբնույթ լինելով և ժամկետների անորոշությամբ: Անհամապատասխանությունը հնարավորություն է տալիս բարձրացնել շահութաբերությունը, սակայն կարող է նաև մեծացնել վնաս կրելու ռիսկը:

Բանկի կողմից իրացվելիության ռիսկի կառավարման նպատակն է ցանկացած պահի ապահովել բոլոր անհրաժեշտ միջոցները՝ դրամական միջոցների հոսքերի հետ կապված պարտավորությունները մարելու համար: Բանկի իրացվելիության ռիսկի կառավարման քաղաքականությունն ուսումնասիրվում և հաստատվում է ԱՊԿՀ-ի կողմից:

Բանկը ձգտում է ակտիվորեն պահպանել ֆինանսավորման աղբյուրների տարբերակված և կայուն կառուցվածքը, որը ներառում է այլ բանկերից ստացված երկարաժամկետ ու կարճաժամկետ վարկերը, հիմնական հաճախորդ իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց ավանդները, ինչպես նաև բարձր իրացվելի ակտիվների տարբերակված պորտֆելը՝ իրացվելիության անկանխատեսելի պահանջներն արագ և հեշտությամբ բավարարելու համար:

Բանկի իրացվելիության ռիսկի կառավարման քաղաքականությունը պահանջում է՝

- դրամական միջոցների հոսքերի կանխատեսում ըստ հիմնական արտարժույթների և դրամական միջոցների այս հոսքերի հետ կապված պահանջվող իրացվելի ակտիվների մակարդակի դիտարկում,
- ֆինանսավորման աղբյուրների տարբերակված կառուցվածքի պահպանում,
- պարտքերի կենտրոնացման և կառուցվածքի կառավարում,
- բարձր իրացվելիությամբ ակտիվների պորտֆելի վարում, որը կարելի է հեշտությամբ իրացնել որպես ապահովություն դրամական միջոցների ներհոսքի դադարեցման դեպքում,
- իրացվելիության և ֆինանսավորման անընդհատության ծրագրերի ապահովում,
- օրենսդրական պահանջների հետ իրացվելիության ցուցանիշների համապատասխանության վերահսկում:

Գանձապետարանը բաժիններից ստանում է տեղեկատվություն վերջիններիս ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրացվելիության կառուցվածքի ու ապագայում պլանավորվող գործունեությունից ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի

կանխատեսումների վերաբերյալ: Այնուհետև, Գանձապետարանը ձևավորում է կարճաժամկետ իրացվելի ակտիվների համապատասխան պորտֆել, որը հիմնականում բաղկացած է առևտրային նպատակներով պահվող կարճաժամկետ իրացվելի արժեթղթերից, բանկերին տրված վարկերից և այլ միջբանկային գործիքներից՝ նպատակ ունենալով ապահովել իրացվելիության բավարար մակարդակ Բանկում:

Գանձապետարանը վերահսկում է իրացվելիության դիրքը օրական կտրվածքով և իրականացնում է կանոնավոր «սթրես-թեսթեր» իրացվելիության գծով՝ շուկայի սովորական և ավելի խիստ պայմանների ենթադրության կիրառմամբ: Սովորական շուկայական պայմաններում Բանկի իրացվելիության դիրքի վերաբերյալ տեղեկատվություն ներառող հաշվետվությունները ներկայացվում են վերադաս դեկավարությանը շաբաթական կտրվածքով: Բանկի իրացվելիության կառավարման վերաբերյալ որոշումները կայացնում է ԱՊԿՀ-ն՝ Ռ-իսկերի կառավարման բաժնի և Գանձապետարանի կողմից ներկայացված հաշվետվությունների հիման վրա:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված են ֆինանսական պարտավորությունների և վարկային պարտավորվածությունների գծով դրամական միջոցների չգեղչված հոսքերը՝ ըստ պայմանագրով սահմանված առավել վաղ մարման ժամկետի: Աղյուսակներում ներկայացված ընդհանուր համախառն արտահոսքն իրենցից ներկայացնում է դրամական միջոցների չգեղչված հոսքերը պարտավորությունների կամ վարկային պարտավորվածությունների գծով: Ֆինանսական երաշխավորությունների պայմանագրերի համար երաշխավորության առավելագույն գումարը տեղաբաշխվում է այն ամենավաղ ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում կարող է պահանջվել երաշխավորությամբ ապահովված պարտավորության կատարում:

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների պայմանագրային մարման ժամկետների վերլուծությունը 2019թ. հունիսի 30-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Ցայահանջ և մինչև		3-ից 6 ամիս	6-ից 12 ամիս	Ավելի քան 1 տարի	Արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումար	Հաշվեկշռային արժեք
	1 ամիս	-ից 3 ամիս					
30 հունիսի 2019թ.							
Ոչ ածանցյալ պարտավորություններ							
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	150,682	-	29,497	29,702	747,527	957,408	751,543
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	14,792,256	10,527,188	8,622,536	16,174,467	8,634,907	58,751,354	57,134,338
Այլ ներգրավված միջոցներ	11,065	155,560	53,114	220,439	4,009,518	4,449,696	3,838,281
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	-	247,674	-	246,280	10,788,549	11,282,503	7,701,971
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	-	-	-	178,729	178,729	178,729
Ընդամենը	14,954,003	10,930,422	8,705,147	16,670,888	24,359,230	75,619,690	69,604,862
Վարկ տրամադրելու պարտավորվածություններ	4,713,928	-	-	-	-	4,713,928	4,713,928

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների պայմանագրային մարման ժամկետների վերլուծությունը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

«Բիրտու Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
 2019թ. հունիսի 30-ին ավարտված վեց ամիսների
 միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 6 ամիս	6-ից 12 ամիս	Ավելի քան 1 տարի	Արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումար	Հաշվեկշռային արժեք
հազ. դրամ							
31 դեկտեմբերի 2018թ.							
Ոչ ածանցյալ պարտավորություններ							
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	-	-	17,642	-	1,299,255	1,316,897	1,044,673
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	13,107,046	3,480,831	10,625,922	20,427,794	8,076,971	55,718,564	53,623,256
Այլ ներգրավված միջոցներ Ստորադաս	199,226	158,345	50,377	243,749	4,326,307	4,978,004	4,188,692
փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	-	249,192	-	253,345	11,226,731	11,729,268	7,836,837
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	159,378	120	7,320	28	-	166,846	166,846
Ընդամենը	13,465,650	3,888,488	10,701,261	20,924,916	24,929,264	73,909,579	66,860,304
Վարկ տրամադրելու պարտավորվածություններ	3,353,319	-	-	-	-	3,353,319	3,353,319

ՀՀ օրենսդրության համաձայն՝ անհատները կարող են ցանկացած պահի ելքագրել իրենց ժամկետային ավանդները՝ դեպքերի մեծամասնությունում կորցնելով հաշվեգրված տոկոսները: Այս ավանդները դասակարգվում են ըստ պայմանագրային մարման ժամկետների: Ստորև ներկայացված է այս ավանդների դասակարգումն ըստ նշված մարման ժամկետների:

	Հունիսի 30, 2019թ. հազ. դրամ	Դեկտեմբերի 31, 2018թ. հազ. դրամ
Մինչև 1 ամիս ժամկետով	2,473,531	2,519,528
1-ից 3 ամիս ժամկետով	8,386,821	3,011,273
3-ից 12 ամիս ժամկետով	14,769,136	22,462,821
Ավելի քան 1 տարի ժամկետով	7,585,598	3,856,139
	33,215,086	31,849,761

«Բիքոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
 2019թ. հունիսի 30-ին ավարտված վեց ամիսների
 միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2019թ. հունիսի 30-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վերլուծությունն ըստ պայմանագրային մարման ժամկետների:

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3 ամսից 1 տարի	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Անժամկետ	Ժամկետանց	Ընդամենը
Ակտիվներ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	15,893,570	-	-	-	-	-	-	15,893,570
Հակադարձ հետզման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	5,909,366	-	-	-	-	-	-	5,909,366
Բանկերի տրված վարկեր	5,248,591	2,396,460	543,244	4,770,268	-	147,441	-	13,106,004
Հաճախորդներին տրված վարկեր	324,752	815,697	4,901,740	12,943,430	8,483,356	-	244,808	27,713,783
Ներդրումային արժեթղթեր	-	95,385	6,568,913	18,375,887	8,263,617	13,160	-	33,316,962
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-	-	-	1,360,386	-	1,360,386
Բռնագանձված ակտիվներ	-	-	-	-	-	831,946	-	831,946
Այլ ակտիվներ	-	-	-	-	-	379,251	-	379,251
Ընդամենը ակտիվներ	27,376,279	3,307,542	12,013,897	36,089,585	16,746,973	2,732,184	244,808	98,511,268
Պարտավորություններ								
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	150,682	-	12,292	588,569	-	-	-	751,543
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	14,765,473	10,370,548	23,915,963	8,066,689	15,665	-	-	57,134,338
Այլ ներգրավված միջոցներ	9,909	86,187	100,459	3,468,140	173,586	-	-	3,838,281
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	-	128,593	-	-	7,573,378	-	-	7,701,971
Ընթացիկ հարկային պարտավորություններ	-	-	-	265,652	-	-	-	265,652
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	-	-	-	-	-	204,642	-	204,642
Այլ պարտավորություններ	-	-	-	-	-	223,988	-	223,988
Ընդամենը պարտավորություններ	14,926,064	10,585,328	24,028,714	12,389,050	7,762,629	428,630	-	70,120,415
Չուս դիրքը	12,450,215	(7,277,786)	(12,014,817)	23,700,535	8,984,344	2,303,554	244,808	28,390,853

«Բիրտա Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
 2019թ. հունիսի 30-ին ավարտված վեց ամիսների
 միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վերլուծությունն ըստ պայմանագրային մարման ժամկետների:

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3 ամսից 1 տարի	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ամփամկետ	Ժամկետանց	Ընդամենը
Ակտիվներ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	11,197,943	-	-	-	-	-	-	11,197,943
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	5,645,497	-	-	-	-	-	-	5,645,497
Բանկերի տրված վարկեր	2,419,210	1,767,865	-	4,835,955	-	228,020	-	9,251,050
Հաճախորդներին տրված վարկեր	457,181	1,259,902	4,888,386	19,795,909	8,080,442	-	262,438	34,744,258
Ներդրումային արժեթղթեր	-	107,453	4,109,663	18,409,159	8,315,120	13,160	-	30,954,555
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-	-	-	1,357,260	-	1,357,260
Բռնագանձված ակտիվներ	-	-	-	-	-	914,284	-	914,284
Այլ ակտիվներ	-	-	-	-	-	208,576	-	208,576
Ընդամենը ակտիվներ	19,719,831	3,135,220	8,998,049	43,041,023	16,395,562	2,721,300	262,438	94,273,423
Պարտավորություններ								
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	-	-	17,646	1,027,027	-	-	-	1,044,673
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	13,085,016	3,390,282	29,742,640	7,376,942	28,376	-	-	53,623,256
Այլ ներգրավված միջոցներ	198,005	88,909	109,377	3,576,184	216,217	-	-	4,188,692
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	-	130,868	-	-	7,705,969	-	-	7,836,837
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	-	-	-	-	-	169,806	-	169,806
Այլ պարտավորություններ	-	-	-	-	-	264,586	-	264,586
Ընդամենը պարտավորություններ	13,283,021	3,610,059	29,869,663	11,980,153	7,950,562	434,392	-	67,127,850
Չուս դիրքը	6,436,810	(474,839)	(20,871,614)	31,060,870	8,445,000	2,286,908	262,438	27,145,573

Իրացվելիության ռիսկի կառավարման համար Բանկի կողմից կիրառվող հիմնական ուղենիշը բարձր իրացվելի ակտիվների և ցպահանջ պարտավորությունների հարաբերակցությունն է: Այս նպատակով բարձր իրացվելի ակտիվները ներառում են դրամական միջոցները, նոստրո հաշիվները, ոսկու ստանդարտացված ձուլակտորները, ՀՀ կառավարության ու ՀՀ ԿԲ-ի կողմից թողարկված արժեթղթերը և այն կորպորատիվ պարտքային արժեթղթերը, որոնց համար գործում է ակտիվ և իրացվելի շուկա, որոնք գրավադրված չեն և որոնց օգտագործումը ոչ մի կերպ սահմանափակված չէ: Ցպահանջ պարտավորությունները ներառում են հաճախորդների ընթացիկ հաշիվները և ցպահանջ ավանդները, ինչպես նաև ըստ պահանջի վճարման ենթակա այլ պարտավորությունները: 2019թ. հունիսի 30-ի դրությամբ բարձր իրացվելի ակտիվների և ցպահանջ պարտավորությունների ներկայացված հարաբերակցությունը կազմում է 390.87% (2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 407.2%):

Վերը ներկայացված հարաբերակցությունը կիրառվում է նաև ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված իրացվելիության սահմանաչափերի հետ համապատասխանությունը գնահատելու համար (նվազագույնը՝ 60%):

(ե) Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկն ուղղակի կամ անուղղակի վնաս կրելու ռիսկն է, որը պայմանավորված է Բանկի գործընթացների, անձնակազմի, տեխնոլոգիաների և ենթակառուցվածքների հետ կապված մի շարք պատճառներով, ինչպես նաև արտաքին գործոններով (բացառությամբ վարկային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերի), այդ թվում՝ օրենսդրական և կարգավորող պահանջներով և կորպորատիվ վարքագծի ընդունված ստանդարտներով: Գործառնական ռիսկն առաջանում է Բանկի բոլոր գործառնությունների հետ կապված:

Բանկի նպատակն է կառավարել գործառնական ռիսկն այնպես, որ հնարավոր լինի հավասարակշռել ֆինանսական կորուստ կրելուց և Բանկի հեղինակությանը վնաս հասցնելուց խուսափելն ու ծախսերի կրճատումը և նորարարությունները: Բոլոր դեպքերում, Բանկի քաղաքականությունը պահանջում է բոլոր կիրառելի օրենսդրական և կարգավորող պահանջների հետ համապատասխանության ապահովում:

Բանկը կառավարում է գործառնական ռիսկն իրականացնելով ներքին ստուգումներ, որոնք ղեկավարությունը համարում է անհրաժեշտ Բանկի գործունեության յուրաքանչյուր ոլորտում:

22 Կապիտալի կառավարում

Բանկի կապիտալի չափի պահանջները սահմանվում և վերահսկվում են ՀՀ ԿԲ-ի կողմից:

Բանկը որպես կապիտալ սահմանում է տեղական օրենսդրությամբ վարկային հաստատությունների կապիտալի համար որպես բաղկացուցիչ սահմանված հոդվածները: ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կապիտալի ներկայիս պահանջների համաձայն, որոնք հիմնված են Բազելյան համաձայնագրի սկզբունքների վրա, բանկերը պետք է ապահովեն, որպեսզի կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցության ցուցանիշը («կապիտալի համարժեքության ցուցանիշ») բարձր լինի սահմանված նվազագույն մակարդակից: 2019թ. հունիսի 30-ի դրությամբ սահմանված նվազագույն մակարդակը կազմում է 12% (2018թ-ին՝ 12%): 2019թ. հունիսի 30-ի և 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կապիտալի համարժեքության ցուցանիշը համապատասխանում էր սահմանված մակարդակին:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ՀՀ ԿԲ-ի պահանջների համաձայն հաշվարկված կապիտալի կառուցվածքի վերլուծությունը 2019թ. հունիսի 30-ի և 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	30 հունիսի 2019թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2018թ. հազ. դրամ
Հիմնական կապիտալ		
Բաժնետիրական կապիտալ	26,249,100	26,249,100
Էմիսիոն եկամուտ	257,149	257,149
Գլխավոր պահուստ	51,292	51,292
Չբաշխված շահույթ	1,032,958	3,444
Նվազեցումներ	(1,516,501)	(1,071,769)
Ընդամենը հիմնական կապիտալ	26,073,998	25,489,216
Լրացուցիչ կապիտալ		
Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստ	1,283,278	1,185,174
Ստորադաս փոխառություններ	7,549,851	7,705,969
Լրացուցիչ կապիտալի նվազեցում` ՀՀ ԿԲ-ի կանոնակարգերի համաձայն	(1,010,930)	-
Ընդամենը լրացուցիչ կապիտալ	7,822,199	8,891,143
Ընդամենը կապիտալ	33,896,197	34,380,359
Ընդամենը ռիսկով կշռված ակտիվներ	82,198,761	84,639,770
Ընդամենը կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների տոկոսային հարաբերակցությունը (ընդամենը կապիտալի հարաբերակցություն)	41.2%	40.6%
Ընդամենը հիմնական կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների տոկոսային հարաբերակցությունը (հիմնական կապիտալի հարաբերակցություն)	31.7%	30.1%

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ռիսկերի կշռման գործակիցների հիերարխիայի միջոցով, որոնք դասակարգված են ըստ բնույթի և արտացոլում են յուրաքանչյուր ակտիվի ու պայմանագրային կողմի հետ կապված վարկային, շուկայական և այլ ռիսկերի գնահատականները` հաշվի առնելով ցանկացած ընդունելի գրավ կամ երաշխավորություն: Նմանատիպ մոտեցում է կիրառվում չճանաչված պայմանագրային պարտավորվածությունների համար` որոշակի ճշգրտումներով` հնարավոր վնասի առավել պայմանական բնույթն արտացոլելու նպատակով:

23 Վարկ տրամադրելու պարտավորվածություններ

Բանկն ունի վարկեր տրամադրելու պարտավորվածություններ: Դրանք հաստատված վարկերի, վարկային քարտերի և օվերդրաֆտների տրամադրման պարտավորվածություններ են:

Բանկը տրամադրում է ֆինանսական երաշխավորություններ և ակրեդիտիվներ` հաճախորդների պարտավորությունների կատարումը երրորդ անձանց նկատմամբ երաշխավորելու նպատակով: Այս պայմանագրերն ունեն ֆիքսված ժամկետներ` սովորաբար մինչև մեկ տարի:

Վարկ տրամադրելու պարտավորվածությունների, ֆինանսական երաշխավորությունների և ակրեդիտիվների հետ կապված Բանկը կիրառում է պարտքային ռիսկի կառավարման նույն քաղաքականությունը և ընթացակարգերը, որոնք գործում են հաճախորդներին վարկեր տրամադրելիս:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են պարտավորվածությունների պայմանագրային գումարներն ըստ դասերի: Աղյուսակում արտացոլված պարտավորվածությունների գումարները ենթադրում են, որ գումարներն ամբողջովին տրամադրված են: Աղյուսակում երաշխավորությունների և ակրեդիտիվների գծով արտացոլված գումարները ներկայացնում են առավելագույն հաշվապահական վնասը, որը կգրանցվի հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, եթե պայմանագրային կողմերը չկատարեն պայմանագրով ստանձնած պարտավորությունները:

	Հունիսի 30, 2019թ. հազ. դրամ	Դեկտեմբերի 31, 2018թ. հազ. դրամ
Պայմանագրային գումար		
Վարկերի և վարկային գծերի գծով պարտավորվածություններ	3,355,670	2,011,404
Վարկային քարտերի գծով պարտավորվածություններ	440,363	417,003
Երաշխավորություններ և ակրեդիտիվներ	917,895	924,912
	4,713,928	3,353,319

Վերը ներկայացված ընդհանուր պարտավորվածությունները պարտադիր չէ, որ իրենցից ներկայացնեն դրամական միջոցների գծով ապագա պահանջներ, քանի որ այս պարտավորվածությունները կարող են ուժը կորցնել կամ դադարել գործել մինչև վերջիններիս կատարման ժամկետը:

2019թ. հունիսի 30-ի դրությամբ այս պարտավորվածություններից 3,228,327 հազար դրամ գումարով պարտավորվածությունները (2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 1,699,946 հազար դրամ) վերաբերում են հինգ հաճախորդի (2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ հինգ հաճախորդի): Սա վկայում է էական պարտքային ռիսկի առկայության մասին:

24 Պայմանական դեպքեր

(ա) Ապահովագրություն

Հայաստանի Հանրապետությունում ապահովագրական համակարգը զարգացման փուլում է, և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, դեռ չեն կիրառվում Հայաստանում: Բանկն ապահովագրված է մինչև 500,000 հազար դրամի չափով՝ ապահովագրության յուրաքանչյուր տեսակի համար: Ապահովագրությունը ծածկում է Բանկի շենքերի և սարքավորումների, գործունեության ընդհատման և գույքին առնչվող երրորդ կողմերի նկատմամբ պարտավորությունները, որոնք կարող են առաջանալ Բանկի գույքի կամ գործունեության հետ կապված պատահարներից: Բանկն ապահովագրել է նաև դրամարկղերը 110,000 հազար դրամի չափով՝ ֆիզիկական վնասից և գողությունից:

(բ) Իրավական պարտավորություններ

Ղեկավարությունը տեղյակ չէ Բանկի դեմ հարուցված որևէ փաստացի, անավարտ կամ սպառնացող էական հայցերի մասին:

(գ) Հարկային պարտավորություններ

Հայաստանի հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է և բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատավճիռների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք հաճախ հստակ չեն, հակասական են և ենթարկվում են տարբեր մեկնաբանությունների հարկային մարմինների կողմից: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության մի շարք մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել էական տույժեր, տուգանքներ և տոկոսագումարներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն առաջադրել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են այլ երկրների համեմատությամբ էական հարկային ռիսկ առաջացնել: Ղեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխանորեն է գնահատել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի հարկային օրենսդրության իր մեկնաբանությունների, պաշտոնական հայտարարությունների և դատավճիռների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են էական լինել այս ֆինանսական հաշվետվությունների համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

25 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

(ա) Վերահսկողություն

Բանկի մայր կազմակերպությունն է «Բիբլոս Բանկ Էս-Էյ-Էլ»-ը, որին պատկանում է Բանկի բաժնետիրական կապիտալի 100%-ը: Մայր կազմակերպությունը ներկայացնում է հանրությանը հասանելի ֆինանսական հաշվետվություններ: Բանկի վերջնական վերահսկող անձն է պրն. Ֆրանսուա Բասիլը:

(բ) Գործարքներ Տնօրենների խորհրդի և Կառավարման հանձնաժողովի անդամների հետ

Ստորև ներկայացված է անձնակազմի գծով ծախսերում ներառված ընդհանուր վարձատրությունը 2019թ. հունիսի 30-ին և 2018թ. հունիսի 30-ին ավարտված վեց ամիսների համար:

	Հունվարի 1, 2019թ. Հունիսի 30, 2019թ. հազ. դրամ	Հունվարի 1, 2018թ. Հունիսի 30, 2018թ. հազ. դրամ
Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումներ	104,329	107,621

Ստորև ներկայացված են 2019թ. հունիսի 30-ի և 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Տնօրենների խորհրդի և Կառավարման հանձնաժողովի անդամների հետ գործարքների մնացորդները և միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները:

	Հունիսի 30, 2019թ. հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %	Գեկտեմբերի 31, 2018թ. հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն				
Տրված վարկեր (համախառն)	202,983	10.2%	206,321	10.1%
Սպասվող պարտքային վնասի գծով պահուստ	(534)		(741)	
Ստացված ավանդներ	1,395,099	4.1%	1,364,268	3.7%

Կապակցված կողմերին փոխառությունները տրված են ՀՀ դրամով և արտարժույթով ենթակա են մարման 1-ից 20 տարվա ընթացքում՝ կախված փոխառության տեսակից: Փոխառություններն ապահովված են գրավի համապատասխան տեսակով, ինչպես ներկայացված է Ծանոթագրություն 12-ի (գ) կետի (iii) ենթակետում:

Ստորև ներկայացված են Տնօրենների խորհրդի և Կառավարման հանձնաժողովի անդամների հետ գործարքների գծով շահույթում կամ վնասում արտացոլված գումարները 2019թ. հունիսի 30-ին և 2018թ. հունիսի 30-ին ավարտված վեց ամիսների համար:

	Հունիսի 30, 2019թ. հազ. դրամ	Հունիսի 30, 2018թ. հազ. դրամ
Շահույթ կամ վնաս		
Տոկոսային եկամուտ	5,275	5,729
Տոկոսային ծախս	(14,178)	(11,925)
Պարտքի հակադարձում / (հատկացում)	207	(15)

(գ) Գործարքներ այլ կապակցված կողմերի հետ

Այլ կապակցված կողմերը ներառում են մայր կազմակերպությունը, վերջինիս այլ դուստր կազմակերպությունները և չվերահսկող բաժնետերերին: Ստորև ներկայացված են 2019թ. հունիսի 30-ի դրությամբ այլ կապակցված կողմերի հետ գործարքների մնացորդները և համապատասխան միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները, ինչպես նաև 2019թ. հունիսի 30-ին ավարտված վեց ամիսների շահույթում կամ վնասում այդ գործարքների գծով արտացոլված գումարները:

	Մայր կազմակերպության այլ դուստր կազմակերպություններ		Մայր կազմակերպության հետ կապակցված այլ ընկերություններ		Ընդամենը հազ. դրամ
	Միջին		Միջին		
	հազ. դրամ	արդյունավետ տոկոսադր., %	հազ. դրամ	արդյունավետ տոկոսադր., %	
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն					
Ակտիվներ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ					
- ԱՄՆ դոլարով	281,665	-	211,270	-	492,935
- եվրոյով	732,141	-	394,838	-	1,126,979
- այլ արտարժույթով	40,387	-	-	-	40,387
Պարտավորություններ					
Այլ ներգրավված միջոցներ					
- ԱՄՆ դոլարով	-	-	-	3,022,353	8.3%
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից					

«Բիքոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
 2019թ. հունիսի 30-ին ավարտված վեց ամիսների
 միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

	Մայր կազմակերպություն		Մայր կազմակերպության այլ դուստր կազմակերպություններ		Մայր կազմակերպության հետ կապակցված այլ ընկերություններ		Ընդամենը հազ. դրամ
	Միջին		Միջին		Միջին		
	հազ. դրամ	արդյունավետ տոկոսադր., %	հազ. դրամ	արդյունավետ տոկոսադր., %	հազ. դրամ	արդյունավետ տոկոսադր., %	
- ԱՄՆ դոլարով	2,522,947	6.5%	-	-	-	-	2,522,947
- եվրոյով	5,179,025	6.5%	-	-	-	-	5,179,025
Շահույթ կամ վնաս							
Տոկոսային եկամուտ	7,411	-	1	-	-	-	7,412
Տոկոսային ծախս	(247,204)	-	-	-	(124,141)	-	(371,345)
Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով եկամուտ	4,174	-	-	-	-	-	4,174
Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով ծախս	(4,320)	-	(281)	-	-	-	(4,601)
Մասնագիտական ծառայություններ	(957)	-	-	-	-	-	(957)

Ստորև ներկայացված են 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այլ կապակցված կողմերի հետ գործարքների մնացորդները և համապատասխան միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները, ինչպես նաև 2018թ. հունիսի 30-ին ավարտված վեց ամիսների շահույթում կամ վնասում այդ գործարքների գծով արտացոլված գումարները:

	Մայր կազմակերպություն		Մայր կազմակերպության այլ դուստր կազմակերպություններ		Մայր կազմակերպության հետ կապակցված այլ ընկերություններ		Ընդամենը հազ. դրամ
	Միջին		Միջին		Միջին		
	հազ. դրամ	արդյունավետ տոկոսադր., %	հազ. դրամ	արդյունավետ տոկոսադր., %	հազ. դրամ	արդյունավետ տոկոսադր., %	
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն							
Ակտիվներ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ							
- ԱՄՆ դոլարով	703,961	-	40,554	-	-	-	744,515
- եվրոյով	84,882	-	112,255	-	-	-	197,137
- այլ արտարժույթով	4,431	-	-	-	-	-	4,431
Պարտավորություններ							
Այլ ներգրավված միջոցներ							
- ԱՄՆ դոլարով	-	-	-	-	3,064,295	8.3%	3,064,295
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից							
- ԱՄՆ դոլարով	2,558,058	6.5%	-	-	-	-	2,558,058
- եվրոյով	5,278,779	6.5%	-	-	-	-	5,278,779
Շահույթ կամ վնաս							
Տոկոսային եկամուտ	3,295	-	-	-	-	-	3,295
Տոկոսային ծախս	(335,943)	-	-	-	(123,637)	-	(459,580)
Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով եկամուտ	3,430	-	-	-	-	-	3,430
Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով ծախս	(4,183)	-	(59)	-	-	-	(4,242)

	Մայր կազմակերպության այլ դուստր				Մայր կազմակերպության հետ կապակցված այլ ընկերություններ				Ընդամենը հազ. դրամ
	Մայր կազմակերպություն		կազմակերպություններ		կազմակերպություններ		Ընդամենը հազ. դրամ		
	հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադր., %	հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադր., %	հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադր., %			
Մասնագիտական ծառայություններ	(2,748)	-	-	-	-	-	-	(2,748)	

Կապակցված կողմերի հետ գործարքների գծով դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները գրավով ապահովված չեն:

26 Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք

Բանկը ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը չափելիս կիրառում է ստորև ներկայացված իրական արժեքի հիերարխիան, որն արտացոլում է չափումների կատարման ժամանակ օգտագործված ելակետային տվյալների նշանակալիությունը:

- 1-ին մակարդակ. նույն գործիքների համար ակտիվ շուկայում գնանշվող գները (չճշգրտված):
- 2-րդ մակարդակ. 1-ին մակարդակում ներառված գնանշվող գներից տարբեր ելակետային տվյալներ դիտարկելի են կամ ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ), կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող): Այս դասակարգը ներառում է այն գործիքները, որոնց գնահատման համար կիրառվել է հետևյալը՝ գնանշվող գները նմանատիպ գործիքների համար ակտիվ շուկայում, գնանշվող գները նույն կամ նմանատիպ գործիքների համար ակտիվ չհամարվող շուկաներում, կամ գնահատման այլ մեթոդ, որտեղ բոլոր նշանակալի ելակետային տվյալներն ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն դիտարկելի են շուկայական տվյալներից:
- 3-րդ մակարդակ. ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ: Այս դասակարգը ներառում է բոլոր այն գործիքները, որոնք գնահատվում են դիտարկելի տվյալների վրա չհիմնված ելակետային տվյալներից ելնելով, իսկ ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներն էական ազդեցություն ունեն գործիքի գնահատման վրա: Այս դասակարգը ներառում է այն գործիքները, որոնք գնահատվում են նմանատիպ գործիքների համար գնանշվող գների հիման վրա, որոնց գծով պահաջվում են նշանակալի ոչ դիտարկելի ճշգրտումներ կամ ենթադրություններ՝ գործիքների միջև տարբերություններն արտացոլելու նպատակով:

2019թ. հունիսի 30-ի և 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բոլոր ֆինանսական գործիքների գնահատված իրական արժեքները, բացառությամբ ՀՀ դրամով արտահայտված հաճախորդներին տրված վարկերի, հաճախորդների ընթացիկ հաշիվների և ժամկետային ավանդների, մոտավորապես համապատասխանում են դրանց հաշվեկշռային արժեքներին:

2019թ. հունիսի 30-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի և հաճախորդների ընթացիկ հաշիվների և ժամկետային ավանդների իրական արժեքները բարձր էին վերջիններիս 27,713,783 հազար դրամ (2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 34,744,258 հազար դրամ) և 57,134,338 հազար դրամ (2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 53,623,256 հազար դրամ) հաշվեկշռային արժեքներից համապատասխանաբար 1,483,796 հազար դրամով (2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 1,857,364 հազար դրամով ցածր) և 28,502 հազար դրամով (2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 115,576 հազար դրամով ցածր): Հաճախորդներին տրված վարկերի և հաճախորդների ընթացիկ հաշիվների և ժամկետային ավանդների իրական արժեքների չափումները դասվում են իրական արժեքի հիերարխիայի 2-րդ մակարդակին:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2019թ. հունիսի 30-ի դրությամբ իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների վերլուծությունը՝ իրական արժեքի հիերարխիայի համապատասխան մակարդակների կտրվածքով: Գումարները հիմնված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վրա:

հազ. դրամ	1-ին մակարդակ	2-րդ մակարդակ	3-րդ մակարդակ	Ընդամենը
Ներդրումային արժեքներ				
- Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային գործիքներ	-	33,303,802	-	33,303,802

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների վերլուծությունը՝ իրական արժեքի հիերարխիայի համապատասխան մակարդակների կտրվածքով: Գումարները հիմնված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վրա:

հազ. դրամ	1-ին մակարդակ	2-րդ մակարդակ	3-րդ մակարդակ	Ընդամենը
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ				
- Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային գործիքներ	-	30,941,395	-	30,941,395

Իրական արժեքի այս գնահատականի նպատակն է ներկայացնել այն մոտավոր գինը, որը շուկայի մասնակիցների միջև սովորական գործարքում կստացվեր ակտիվի վաճառքից կամ կվճարվեր պարտավորության փոխանցման դիմաց չափման ամսաթվի դրությամբ: Այնուամենայնիվ, հաշվի առնելով անորոշությունները և կողմնակալ դատողությունները, իրական արժեքը չպետք է դիտվի որպես իրացման գին՝ անմիջապես ակտիվների վաճառքի կամ պարտավորությունների մարման ժամանակ:

Գնահատման մեթոդները ներառում են զուտ ներկա արժեքի և դրամական միջոցների զեղչված հոսքերի մոդելները, նմանատիպ գործիքների հետ համեմատությունը, որոնց համար առկա են շուկայի դիտարկելի գներ, և այլ գնահատման մոդելներ: Գնահատման մեթոդներում կիրառվող ենթադրությունները և ելակետային տվյալները ներառում են ռիսկից զերծ և ելակետային տոկոսադրույքները, վարկային սպրեդերը և այլ ճշգրտումները, որոնք օգտագործվում են զեղչման դրույքները, պարտատոմսերի և բաժնետոմսերի գները, արտարժույթի փոխարժեքները, բաժնետոմսերի և բաժնետոմսերի ինդեքսների գները գնահատելու համար: Գնահատման մեթոդների նպատակն է ստանալ այն իրական արժեքը, որն արտացոլում է ֆինանսական գործիքի գինը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, որը կորոշվեր շուկայի մասնակիցների կողմից «անկախ կողմերի միջև գործարքում»: